

Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης (IRM): Αναφορά Σχεδιασμού 2019-2021 για την Ελλάδα

Η Αναφορά Σχεδιασμού 2019-2021 για την Ελλάδα του IRM προετοιμάστηκε σε συνεργασία με τους Δρα Δημήτρη Γκούσκο (κύριο ερευνητή), Δρα Εβίκα Καραμαγκιώλη (συνερευνητρια), Δρα Ελένη Ρεβέκα Στάιου και Δρα Ήρα Ηλιάντα Παπαδοπούλου (μέλη της ερευνητικής ομάδας), μέλη του Εργαστηρίου Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Πίνακας Περιεχομένων

Επιτελική Σύνοψη: Ελλάδα	2
I. Εισαγωγή	6
II. Πλαισίωση της Ανοικτής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα	7
III. Ηγεσία και Πολυσυμμετοχική Διαδικασία	14
IV. Δεσμεύσεις	25
1. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων	27
2. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	31
3. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής	35
4. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας	39
5. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εσωτερικών	42
6. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης	45
7. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης	50
8. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης	54
9. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων	58
10. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας	61
11. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού	64
V. Γενικές Συστάσεις	67
VI. Μεθοδολογία και Πηγές	76
Παράρτημα I. Δείκτες Δεσμεύσεων	82

Επιτελική Σύνοψη: Ελλάδα

Το τέταρτο σχέδιο δράσης της Ελλάδας εστιάζει μόνο στη δημοσίευση συνόλων ανοικτών δεδομένων από ένα εύρος υπουργείων και κυβερνητικών φορέων. Η ανάπτυξη του σχεδίου δράσης, η οποία συνέπεσε με τις προκλήσεις του προεκλογικού περιβάλλοντος, παρείχε περιορισμένες δυνατότητες για την κοινωνία πολιτών και την ενεργή δημόσια συμμετοχή, οπότε η Ελλάδα ενήργησε αντίθετα προς τη διαδικασία της OGP. Το επόμενο σχέδιο δράσης θα μπορούσε να επωφεληθεί από μια περισσότερο συνεργατική διαδικασία και ένα σχέδιο που να αποτείνεται σε διαφάνεια στις δημόσιες προμήθειες, προστασία μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος, και μια συνεκτική εθνική στρατηγική για τα ανοικτά δεδομένα.

Η Σύμπραξη για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership) είναι μια παγκόσμια σύμπραξη που φέρνει μαζί μεταρρυθμιστές των κυβερνήσεων και ηγέτες της κοινωνίας πολιτών προκειμένου να δημιουργούν σχέδια δράσης που καθιστούν τις κυβερνήσεις περισσότερο συμπεριληπτικές, αποκριτικές και λογοδοτικές. Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης (IRM) παρακολουθεί όλα τα σχέδια δράσης προκειμένου να επιβεβαιώνει πως οι κυβερνήσεις ολοκληρώνουν την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους. Η Ελλάδα εντάχθηκε στην OGP το 2011. Έκτοτε η Ελλάδα έχει υλοποιήσει τρία σχέδια δράσης. Η παρούσα αναφορά αξιολογεί τον σχεδιασμό του τέταρτου σχεδίου δράσης.

Πίνακας 1. Με μια ματιά

Συμμετοχή από:	2011
Σχέδιο δράσης υπό εξέταση:	Τέταρτο
Τύπος αναφοράς:	Σχεδιασμός
Πλήθος δεσμεύσεων:	11

Ανάπτυξη του σχεδίου δράσης

Υπάρχει ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ:	όχι
Επίπεδο δημόσιας επιρροής:	Συμβουλευόμεναι
Ενήργησε αντίθετα προς τη διαδικασία της OGP:	ναί

Σχεδιασμός του σχεδίου δράσης

Δεσμεύσεις συναφείς προς τις αξίες της OGP:	11 (100%)
Αναμορφωτικές δεσμεύσεις:	0 (0%)
Δεσμεύσεις με δυνατότητα για αστέρι:	0

Γενική επισκόπηση του σχεδίου δράσης

Η ανάπτυξη του τέταρτου σχεδίου δράσης πραγματοποιήθηκε κατά τους φέροντες πολιτικές προκλήσεις πρώτους μήνες του 2019, μια περίοδος που κορυφώθηκε με τις πρόωρες κοινοβουλευτικές εκλογές και την επακόλουθη αλλαγή της κυβέρνησης μετά την έγκριση του σχεδίου δράσης. Το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης ηγήθηκε της διαδικασίας OGP για την ανάπτυξη του τέταρτου σχεδίου δράσης, αν και η ευθύνη μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Ιουλίου 2019.

Η διαδικασία ανάπτυξης του σχεδίου δράσης παρείχε περιορισμένες δυνατότητες για την κοινωνία πολιτών και την ενεργή δημόσια συμμετοχή, ιδιαίτερα σε σύγκριση με την προηγούμενη διαδικασία ανάπτυξης του τρίτου σχεδίου δράσης. Από τη διαδικασία απουσίαζαν ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ, παρά το γεγονός ότι αυτό ήταν μια από τις

Έκδοση προς Δημόσιο Σχολιασμό: Παράκληση Μη Χρήσης για Παραπομπή

συστάσεις του Ανεξάρτητου Μηχανισμού Αξιολόγησης, οι ουσιαστικές δυνατότητες για το κοινό και την κοινωνία πολιτών να προτείνουν ή να διαμορφώσουν δεσμεύσεις και ο συνεχιζόμενος διάλογος μεταξύ της κυβέρνησης και της κοινωνίας πολιτών. Η διαδικασία της Ελλάδας για την ανάπτυξη του σχεδίου δράσης αξιολογήθηκε στο επίπεδο «συμβουλευομαι», και, ως εκ τούτου, η χώρα ενήργησε αντίθετα προς τη διαδικασία της OGP.

Η απουσία ουσιαστικής πολυσυμμετοχικής διαβούλευσης αντανακλάται στις δεσμεύσεις οι οποίες δεν αντικατοπτρίζουν άλλες προτεραιότητες εκτός από τη δημοσίευση ανοικτών δεδομένων. Το σχέδιο δράσης υπόσχεται να δημοσιεύσει κατεχόμενα από την κυβέρνηση δεδομένα σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της γεωργίας, της άμυνας και του περιβάλλοντος. Ωστόσο, σε αντίθεση με τα προηγούμενα σχέδια, παρουσιάζει ελλείψεις στο να προτείνει άλλα μέτρα και δεν αντιμετωπίζει ευρύτερες προκλήσεις διασφάλισης της διαφάνειας και της ενεργής δημόσιας συμμετοχής στη διαμόρφωση αποφάσεων. Επίσης, το σχέδιο δράσης δεν ενσωμάτωσε συστάσεις από την προηγούμενη αναφορά του Ανεξάρτητου Μηχανισμού Αξιολόγησης, προκειμένου να βελτιώσει τις δεσμεύσεις διασφαλίζοντας ότι είναι προσανατολισμένες σε προβλήματα και εστιάζουν στη βελτίωση της ζωής των πολιτών.

Το επόμενο σχέδιο δράσης θα μπορούσε, συνεπώς, να εισαγάγει δεσμεύσεις σε περιοχές που έχουν αναγνωριστεί από την κοινωνία πολιτών ως προτεραιότητες. Αυτές περιλαμβάνουν τη διαφάνεια των δημόσιων συμβάσεων (ιδιαίτερα σε σχέση με επείγουσες προμήθειες για τον ιό COVID-19), την προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος και την ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής για τα ανοικτά δεδομένα, σε συνεργασία με την κοινωνία πολιτών, επιχειρήσεις και πολίτες.

Πίνακας 2. Αξιοσημείωτες δεσμεύσεις

Περιγραφή της δέσμευσης	Επόμενα βήματα	Κατάσταση στο τέλος του κύκλου υλοποίησης
Δέσμευση 2. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Δημοσίευση ενός ποικίλου φάσματος ανοικτών συνόλων δεδομένων που κατέχει το υπουργείο	Κατά την υλοποίηση αυτής της δέσμευσης, το υπουργείο θα μπορούσε να αυξήσει την ενημέρωση δυνητικών χρηστών των συνόλων δεδομένων που καθίστανται διαθέσιμα, καθώς και να παράσχει δυνατότητες στο κοινό να προσδιορίζει σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας προς δημοσίευση.	Σημείωση: Θα αξιολογηθεί στο τέλος του κύκλου του σχεδίου δράσης.
Δέσμευση 3. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής	Το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής θα μπορούσε να συνεργαστεί με ομάδες μεταναστών και με τοπικούς, εθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς που εργάζονται στο πεδίο. Αυτό θα μπορούσε να	Σημείωση: Θα αξιολογηθεί στο τέλος του κύκλου του σχεδίου δράσης.

Έκδοση προς Δημόσιο Σχολιασμό: Παράκληση Μη Χρήσης για Παραπομπή

<p>Δημοσίευση ενός ποικίλου φάσματος ανοικτών συνόλων δεδομένων που κατέχει το υπουργείο</p>	<p>βοηθήσει ώστε να διασφαλιστεί πως οι πληροφορίες που δημοσιεύονται από το υπουργείο έχουν επίδραση στην υλοποίηση πολιτικών, ή/και στη φροντίδα μεταναστών και αιτούντων άσυλο οι οποίοι φτάνουν στην Ελλάδα.</p>	
--	--	--

Συστάσεις

Οι συστάσεις του IRM αποσκοπούν να ενημερώνουν την ανάπτυξη του επόμενου σχεδίου δράσης και να καθοδηγούν την υλοποίηση του τρέχοντος σχεδίου δράσης. Παρακαλούμε, ανατρέξτε στην Ενότητα V: Γενικές Συστάσεις για περισσότερες λεπτομέρειες επί καθεμιάς από τις παρακάτω συστάσεις.

Πίνακας 3. Πέντε ΚΥΡΙΕΣ Συστάσεις του IRM

Τήρηση των Προτύπων Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP κατά τη συνδημιουργία σχεδίων δράσης.

Εγκαθίδρυση ενός μόνιμου και πλήρως λειτουργικού πολυσυμμετοχικού φόρουμ, το οποίο διασφαλίζει και επιβλέπει τη διαδικασία συνδημιουργίας, καθώς και παρέχει αποτελεσματική παρακολούθηση κατά την υλοποίηση.

Ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής ανοικτών δεδομένων σε συνεργασία με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους, η οποία ενοποιεί τα διασκορπισμένα δεδομένα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα και την ποιότητα ανοικτών δεδομένων και προτεραιοποιεί τη δημοσίευση συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, προκειμένου να απευθύνεται σε κύρια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα στην Ελλάδα.

Με συμμετοχικό τρόπο, ανάπτυξη μιας δέσμευσης η οποία ενισχύει την αποτελεσματική προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Ενίσχυση της διαφάνειας των δημόσιων προμηθειών, ιδιαίτερα με την κατά προτεραιότητα δημοσίευση πληροφοριών για τις προμήθειες που πραγματοποιούνται μέσω Υπουργικών Αποφάσεων ή Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων ή για άλλες προμήθειες οι οποίες σχετίζονται με την πανδημία COVID-19.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ IRM

Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης (IRM) της OGP αποτιμά την ανάπτυξη και υλοποίηση των εθνικών σχεδίων δράσης προκειμένου να προωθή τον διάλογο ανάμεσα στους ενδιαφερόμενους και να βελτιώνει τη λογοδοσία.

Οι Δρ. Δημήτρης Γκούσκος (κύριος ερευνητής), Δρ. Εβίκα Καραμαγκιώλη (συνερευνητριά), Δρ. Ελένη Ρεβέκα Στάιου και Δρ. Ήρα Ηλιάνα Παπαδοπούλου (μέλη της ερευνητικής ομάδας), μέλη του Εργαστηρίου Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, συνεργάστηκαν με τον IRM προκειμένου να διεξαγάγουν έρευνα γραφείου και συνεντεύξεις και να ενημερώσουν τα πορίσματα της παρούσας αναφοράς.

I. Εισαγωγή

Η Σύμπραξη για την Ανοικτή Διακυβέρνηση (Open Government Partnership) είναι μια παγκόσμια σύμπραξη που φέρνει μαζί μεταρρυθμιστές των κυβερνήσεων και ηγέτες της κοινωνίας πολιτών προκειμένου να δημιουργούν σχέδια δράσης που καθιστούν τις κυβερνήσεις περισσότερο συμπεριληπτικές, αποκριτικές και λογοδοτικές. Οι δεσμεύσεις των σχεδίων δράσης μπορούν να χτίζουν πάνω σε υφιστάμενες προσπάθειες, να προσδιορίζουν νέα βήματα με σκοπό να ολοκληρωθούν εν εξελίξει μεταρρυθμίσεις ή να ξεκινούν δράση σε μια εντελώς νέα περιοχή. Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης (IRM) της OGP παρακολουθεί όλα τα σχέδια δράσης προκειμένου να επιβεβαιώνει πως οι κυβερνήσεις ολοκληρώνουν την υλοποίηση των δεσμεύσεών τους. Η κοινωνία πολιτών και οι ηγέτες των κυβερνήσεων χρησιμοποιούν τις αξιολογήσεις αυτές προκειμένου να αναστοχάζονται αναφορικά με τη δική τους πρόοδο και να προσδιορίζουν εάν οι δράσεις είχαν επίδραση στη ζωή των ανθρώπων.

Η Ελλάδα εντάχθηκε στην OGP το έτος 2011. Η παρούσα αναφορά καλύπτει την ανάπτυξη και τον σχεδιασμό του τέταρτου σχεδίου δράσης της Ελλάδας για την περίοδο 2019-2021.

Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης της OGP συνέπραξε με τους Δρα Δημήτρη Γκούσκο (κύριο ερευνητή), Δρα Εβίκα Καραμαγκιώλη (συνερευνητριά), Δρα Ελένη Ρεβέκα Στάιου και Δρα Ήρα Ηλιάννα Παπαδοπούλου (μέλη της ερευνητικής ομάδας), μέλη του Εργαστηρίου Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών για την πραγματοποίηση της παρούσας αξιολόγησης. Ο IRM στοχεύει να ενημερώνει τον διαρκή διάλογο για την ανάπτυξη και υλοποίηση μελλοντικών δεσμεύσεων. Για μια πλήρη περιγραφή της μεθοδολογίας του IRM, σας παρακαλούμε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <https://www.opengovpartnership.org/about/independent-reporting-mechanism>

II. Πλαισίωση της Ανοικτής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα

Η κρίση του δημόσιου χρέους που ακολούθησε τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση του 2008 και οι όροι του τρίτου διεθνούς προγράμματος χρηματοοικονομικής εξυγίανσης που ξεκίνησε το 2015 εξακολουθούν να διαμορφώνουν την ατζέντα μεταρρυθμίσεων της Ελλάδας. Μέτρα κατά της διαφθοράς, ιδίως σε ό,τι αφορά τη δωροδοκία, έχουν εισαχθεί τα τελευταία χρόνια. Νέες συνταγματικές αλλαγές έχουν εισαγάγει μηχανισμούς υποβολής αιτημάτων προς το κοινοβούλιο, και έχει σημειωθεί πρόοδος στη δημοσίευση περισσότερων κυβερνητικών πληροφοριών σε μορφή ανοικτών δεδομένων. Το παρόν σχέδιο δράσης περιλαμβάνει δεσμεύσεις για τη δημοσίευση περισσότερων συνόλων δεδομένων, αλλά δεν καταφέρνει να ανταποκριθεί σε ευρύτερες προκλήσεις για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την υλοποίηση αποτελεσματικών μέτρων λογοδοσίας.

Ευρύτερο πλαίσιο

Μετά την έξοδο από το τρίτο και τελευταίο πρόγραμμα χρηματοοικονομικής εξυγίανσης τον Αύγουστο του 2018, οι πολιτικές συζητήσεις στην Ελλάδα παρέμειναν επικεντρωμένες στην οικονομική ανάκαμψη και στις δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις. Η ανάπτυξη του τετάρτου σχεδίου δράσης πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια των φορτισμένων πολιτικά πρώτων μηνών του 2019, μια περίοδος που κορυφώθηκε με τις πρόωρες γενικές εκλογές και, στη συνέχεια, με την αλλαγή κυβέρνησης.

Τον Ιανουάριο του 2019, το Ελληνικό Κοινοβούλιο επικύρωσε τη Συμφωνία των Πρεσπών, που συνομολογήθηκε στις 12 Ιουνίου 2018, μεταξύ της Αθήνας και των Σκοπίων, με τη μετονομασία της γειτονικής χώρας της Ελλάδας σε Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας, επιλύοντας τη μακροχρόνια ονοματολογική διαφωνία μεταξύ των δύο χωρών. Η πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών αντιτάχθηκε στη συμφωνία,¹ αναγκάζοντας τον πρωθυπουργό Αλέξη Τσίπρα να πραγματοποιήσει πρόωρα τις κοινοβουλευτικές εκλογές στις 7 Ιουλίου 2019.

Διαφάνεια και πρόσβαση στην πληροφορία

Η πρόσβαση στην πληροφορία είναι ένα συνταγματικά εγγυημένο δικαίωμα στην Ελλάδα, με βάση την ειδική νομοθεσία για την Ελευθερία της Πληροφόρησης που ψηφίστηκε το 1986. Η Ελλάδα βαθμολογείται με 65/150 στην κατάταξη RTI και τοποθετείται στο κατώτερο ήμισυ της κατάταξης των Ευρωπαϊκών χωρών.² Ο νόμος έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής (καθώς ισχύει μόνο για τη διοίκηση), επιτρέπει ορισμένες εξαιρέσεις και δεν περιλαμβάνει σαφείς κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης. Η Ελλάδα έχει εναρμονιστεί με τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκδίδοντας μια σειρά νομοθετικών και κανονιστικών αποφάσεων σχετικά με την επαναχρησιμοποίηση πληροφοριών του δημόσιου τομέα και την υποχρεωτική δημοσίευση νομοθετικών και κανονιστικών εγγράφων που παράγονται από τη δημόσια διοίκηση και τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και από φορείς του δημόσιου τομέα μέσω της διαδικτυακής πύλης Διαύγεια.

Το έργο της πύλης Διαύγεια παραμένει μια εμβληματική πρωτοβουλία διαφάνειας που έχει καθιερώσει την υποχρεωτική ανάρτηση δημόσιων αποφάσεων σε ανοικτή πρόσβαση, ως προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος τους. Η εθνική πύλη ανοικτών δημόσιων δεδομένων

data.gov.gr και ο Νόμος 4305/2014, που υπαγορεύει την υιοθέτηση της εξ ορισμού ανοικτής πρόσβασης σε δημόσιες πληροφορίες, θεωρούνται μαζί με τη Διαύγεια οι ακρογωνιαίοι λίθοι στην προσπάθεια της Ελλάδας για διαφάνεια.

Έχουν καταβληθεί προσπάθειες για άνοιγμα περισσότερων κυβερνητικών δεδομένων. Ωστόσο, δεν έχουν προκύψει σαφείς ενδείξεις επέκτασης της επαναχρησιμοποίησης των ανοικτών δημόσιων δεδομένων που είναι διαθέσιμα στις πύλες ανοικτών δημόσιων δεδομένων Διαύγεια και data.gov.gr.³ Το τρέχον σχέδιο δράσης επιδιώκει να αντιμετωπίσει, σε κάποιον βαθμό, το ζήτημα αυτό, απαιτώντας από τα υπουργεία να λαμβάνουν αποφάσεις δημοσίευσης δεδομένων και να δημοσιεύουν σύνολα δεδομένων τα οποία κατέχουν.

Σύμφωνα με τον δείκτη Our Data Index του ΟΟΣΑ,⁴ η απόδοση της Ελλάδας έχει βελτιωθεί σε ό,τι αφορά την προσβασιμότητα στα δεδομένα, τη διαθεσιμότητα αυτών και την υποστήριξη της κυβέρνησης για επαναχρησιμοποίησή τους από 0,37 το 2017 σε 0,70 το 2019. Αυτές οι βελτιώσεις οδήγησαν την Ελλάδα στο να ανέβει από τις επιδόσεις κάτω από το μέσο όρο του ΟΟΣΑ (0,44 το 2017) σε μια από τις κορυφαίες θέσεις το 2019 (ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ για το 2019 ήταν 0,52).⁵

Οι χρήστες του δημόσιου τομέα μπορούν σήμερα να δημοσιεύουν τα δεδομένα τους στην πύλη ανοικτών δεδομένων data.gov.gr.

Πολιτικές Ελευθερίες και Χώρος για την Κοινωνία Πολιτών

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ πολλών μεγάλων δυτικών κρατών που κατατάσσονται ως δημοκρατίες «με ελαττώματα» στην τελευταία έκδοση του Economist Intelligence Unit Democracy Index, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τη λειτουργία της κυβέρνησης.⁶ Η χώρα βαθμολογείται με 7,3/10 σε σχέση με τα πολιτικά δικαιώματα, στα ίδια επίπεδα με τις περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης, διασφαλίζοντας δυνατότητες για δημοκρατική συμμετοχή, καθώς και σεβασμό του κράτους δικαίου και των πολιτικών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με το Freedom House, το έτος 2019, η Ελλάδα βαθμολογήθηκε με 51/60 σε σχέση με τις πολιτικές ελευθερίες.⁷

Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης του πλουραλισμού και της θρησκευτικής ελευθερίας σύμφωνα με τα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα, το ελληνικό Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει ανακοινώσει ότι τα σχολικά αρχεία και οι τίτλοι σπουδών δεν πρόκειται πλέον να περιλαμβάνουν πληροφορίες θρησκευματος ή ιθαγένειας για τους μαθητές.⁸

Ο ελληνικός νόμος του έτους 2019 περί προστασίας δεδομένων (4624/2019)⁹ έχει δεχτεί κριτική για τους περιορισμούς στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων και για την εισαγωγή ευρέων και αόριστων εξαιρέσεων¹⁰ από τους κανόνες προστασίας δεδομένων. Για παράδειγμα, επιτρέπεται σε ιδιωτικούς φορείς να επεξεργάζονται προσωπικά δεδομένα για την αποτροπή απειλών κατά της εθνικής ή δημόσιας ασφάλειας κατόπιν αιτήματος ενός δημόσιου φορέα. Ταυτόχρονα οι ελεγκτές δεδομένων δεν έχουν υποχρέωση να διαγράψουν δεδομένα κατόπιν αιτήματος διαγραφής ενός υποκειμένου δεδομένων, σε περίπτωση που ο ελεγκτής έχει λόγους να πιστεύει ότι η διαγραφή θα επηρεάσει δυσμενώς τα νόμιμα συμφέροντα του υποκειμένου δεδομένων.

Η χώρα κατατάσσεται σε θέση 65/180 στην έκδοση 2020 του World Press Freedom Index,¹¹ κατά 9 θέσεις υψηλότερα από το 2018. Τον Φεβρουάριο του 2019, το Υπουργείο Δικαιοσύνης παρουσίασε νομοσχέδιο για την αποποινικοποίηση της δυσφήμισης στον Τύπο.

Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει μηχανισμούς συμμετοχής των πολιτών. Τα νομοσχέδια απαιτείται να υποβάλλονται σε διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση στην πλατφόρμα

OpenGov.gr προτού διαβιβαστούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο για συζήτηση. Επιπλέον, οι πρόσφατες τροποποιήσεις του Συντάγματος (Άρθρο 73¹² του Ελληνικού Συντάγματος), οι οποίες εισήχθησαν στα τέλη του 2019, καθιερώνουν την έννοια μιας νομοθετικής πρωτοβουλίας από τους πολίτες, η οποία μπορεί να προχωρήσει μόλις συγκεντρώσει το όριο των 500.000 υπογραφών. Πριν από την ίδια την τελική κοινοβουλευτική συζήτηση και ψηφοφορία επί των αλλαγών του Συντάγματος προηγήθηκε δημόσιος διάλογος, που πραγματοποιήθηκε εκτός Διαδικτύου, μέσω εργαστηρίων σε επίπεδο δήμων και, διαδικτυακά, μέσω δομημένων ερωτηματολογίων.

Η οικονομική κρίση που υπέστη η χώρα είχε ως αποτέλεσμα την άνοδο κινημάτων κοινωνικής αλληλεγγύης και την εμφάνιση μορφών άτυπης αλληλεγγύης, με στόχο να βοηθήσουν τους ευάλωτους πολίτες να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες, όπως αυτές που σχετίζονται με τρόφιμα, ρούχα, εκπαίδευση και υπηρεσίες υγείας, και να τους ενδυναμώσουν προκειμένου να συνδημιουργήσουν ένα κίνημα κατά της λιτότητας.¹³ Τέτοιες αυθόρμητες δράσεις αλληλεγγύης και εθελοντισμού επίσης ανέκυψαν κατά τη διάρκεια της συνεχιζόμενης προσφυγικής κρίσης και, πιο πρόσφατα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19.¹⁴

Προκειμένου να αντιμετωπίσει την πανδημία του ιού COVID-19, η κυβέρνηση υιοθέτησε μια προσέγγιση έγκαιρης αντίδρασης και εισήγαγε μέτρα που επηρέασαν την ελευθερία μετακίνησης και συνάθροισης, παράλληλα με την υποχρέωση για αίτηση άδειας εξόδου από το σπίτι μέσω SMS. Αυτά τα μέτρα άρχισαν να κλιμακώνονται από τον Μάρτιο του 2020, κορυφώθηκαν τον Απρίλιο του 2020, χαλάρωσαν σταδιακά, από τον Μάιο του 2020,¹⁵ και στη συνέχεια άρχισαν να κλιμακώνονται και πάλι, από τον Αύγουστο του 2020. Εκτός από τους περιορισμούς φυσικής μετακίνησης και κοινωνικής αποστασιοποίησης που αναφέρθηκαν παραπάνω, η Ελλάδα δεν έχει λάβει νομικά μέτρα για τον περιορισμό των ελευθεριών¹⁶. Δύο εξαιρέσεις σε αυτό υπήρξαν ο προσωρινός περιορισμός της ελευθερίας του συνέρχεσθαι, η οποία τέθηκε σε αναστολή για διά ζώσης συναντήσεις τον Μάρτιο του 2020 και, επίσης, τον Σεπτέμβριο του 2020, καθώς και μια εγκύκλιος που εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 2020¹⁷ από την Εισαγγελία του Αρείου Πάγου για την ποινικοποίηση του λόγου άρνησης του κορονοϊού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Λογοδοσία και καταπολέμηση της διαφθοράς

Στον Δείκτη Δημόσιας Ακεραιότητας (IPI) του έτους 2019, η Ελλάδα συγκεντρώνει βαθμολογία 7,23 και κατέχει μια από τις τελευταίες θέσεις σε σύγκριση με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την κατάταξη IPI.¹⁸ Ωστόσο, η Ελλάδα έχει βελτιώσει τη θέση της το έτος 2019 στον δείκτη Corruption Perceptions Index της Διεθνούς Διαφάνειας, με άνοδο στην 60ή θέση από την 67η του έτους 2018 μεταξύ 180 χωρών.¹⁹ Η Διεθνής Διαφάνεια απέδωσε την εν λόγω βελτίωση της αντίληψης στις μεταρρυθμίσεις για την καταπολέμηση της διαφθοράς που υλοποιήθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του έτους 2019, όπως διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και της διαφθοράς, και στην ίδρυση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας.²⁰ Η Διεθνής Διαφάνεια έχει υπογραμμίσει, ωστόσο, ότι, παρά τις διαρθρωτικές βελτιώσεις, η πρόοδος στη μείωση της διαφθοράς έχει σταματήσει στην Ελλάδα και η χώρα μαστίζεται από υπερβολική γραφειοκρατία.²¹

Οι τροποποιήσεις που υιοθετήθηκαν πρόσφατα στον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα²² και στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας²³ επέφεραν σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία κατά της διαφθοράς, καλύπτοντας ένα ευρύ πεδίο παθητικής και ενεργητικής δωροδοκίας στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα και επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων κατά της δωροδοκίας.

Το πλαίσιο προστασίας των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος στην Ελλάδα, ωστόσο, είναι πολύ περισσότερο περιορισμένο από,τι σε άλλες χώρες του ΟΟΣΑ. Οι δημόσιοι αξιωματούχοι μπορούν να αναζητήσουν προστασία μόνο στην περίπτωση που παρέχουν πληροφορίες οι οποίες θα χρησιμοποιηθούν για τη δίωξη ενός περιορισμένου αριθμού αδικημάτων που σχετίζονται με τη διαφθορά. Οι δημόσιοι αξιωματούχοι δεν απολαμβάνουν μέτρα παροχής κινήτρων ή προστασίας αν επιθυμούν να εγείρουν ανησυχίες για ζητήματα ηθικής στον χώρο εργασίας τους.²⁴

Στην Ελλάδα, οι ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι είναι υποχρεωμένοι να γνωστοποιούν ετησίως το εισόδημά τους, τα περιουσιακά στοιχεία και τις οφειλές τους για χρονικό διάστημα πέντε ετών μετά την ολοκλήρωση της θητείας τους στον δημόσιο τομέα. Οι αντίστοιχες δηλώσεις των μελών του Κοινοβουλίου και του Υπουργικού Συμβουλίου πρέπει να δημοσιεύονται στο Διαδίκτυο.

Οι πληροφορίες για την ιδιοκτησία μιας εταιρείας πρέπει να παρέχονται ως ανοικτά δεδομένα. Το 2019, το Υπουργείο Οικονομικών της Ελλάδας θέσπισε διαδικασίες για το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων,²⁵ οι οποίες εισήχθησαν με τον Νόμο 4557/2018²⁶ και τροποποιήθηκαν με τον Νόμο 4607/2019,²⁷ σε μια προσπάθεια αντιμετώπισης των φαινομένων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και φοροδιαφυγής. Αυτό το πλαίσιο ισχύει για όλα τα νομικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα ή ασχολούνται με φορολογήσιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες στην Ελλάδα. Το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων δεν είναι προσβάσιμο στο κοινό, αλλά η Μονάδα Διερεύνησης Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών και άλλες δημόσιες και δικαστικές αρχές που διενεργούν ελέγχους έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε αυτό. Ο νόμος παρέχει δημόσια πρόσβαση μόνο σε συγκεκριμένες πληροφορίες για τους πραγματικούς δικαιούχους (όνομα, εθνικότητα, τύπος και έκταση του πραγματικού δικαιώματος). Πλήρης πρόσβαση σε πληροφορίες πραγματικών δικαιούχων μπορεί να παραχωρηθεί κατόπιν εισαγγελικής εντολής σε πρόσωπα που αποδεικνύουν πως υπάρχει έννομο συμφέρον.

Διαφάνεια Προϋπολογισμών

Ο προϋπολογισμός του ελληνικού κράτους είναι δημόσιος, και οι πληροφορίες για όλες τις δημόσιες δαπάνες που πραγματοποιούνται σε εθνικό και τοπικό επίπεδο είναι διαθέσιμες με τη μορφή αποφάσεων που αναρτώνται σε ανοικτή πρόσβαση στην πύλη Διαύγεια. Η Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιων Εσόδων (ΑΑΔΕ) δημοσιεύει βασικούς δείκτες για την παρακολούθηση της απόδοσης της φορολογικής και τελωνειακής διοίκησης μέσω της ιστοσελίδας Παρακολούθηση Φορολογικής και Τελωνειακής Διοίκησης.²⁸

Σύμφωνα με την έκθεση OECD Budgeting and Public Expenditures Report του 2019, τα επίπεδα διαφάνειας, όπως και η εμπλοκή των πολιτών στη διαδικασία του προϋπολογισμού, είναι σχετικά χαμηλά.²⁹ Η κυβέρνηση δε δημοσιεύει εκθέσεις εκτέλεσης του προϋπολογισμού και εκθέσεις δημοσιονομικής βιωσιμότητας (οι οποίες αποτελούν μέρος των βασικών εγγράφων προϋπολογισμού του ΟΟΣΑ) ή οδηγούς προς τους πολίτες για προτεινόμενους ή εγκεκριμένους προϋπολογισμούς, αναλύσεις επίδρασης προϋπολογισμών ή πληροφορίες για ζητήματα φύλων σε σχέση με προϋπολογισμούς, και μόνο αναφορές εκτέλεσης του προϋπολογισμού είναι διαθέσιμες σε μορφή ανοικτών δεδομένων.³⁰

Εκτός από αυτές τις εξελίξεις, πρωτοβουλίες ανοικτών προϋπολογισμών υφίστανται επίσης σε επίπεδο δήμων και περιφερειών.³¹ Στο τρίτο σχέδιο δράσης, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας,³² η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας³³ και ο Δήμος Θεσσαλονίκης³⁴ δεσμεύτηκαν να παρέχουν πληροφορίες και εργαλεία παρακολούθησης στους πολίτες τους, καθώς και

πλατφόρμες που θα επιτρέπουν στους πολίτες να εκφράζουν την άποψή τους αναφορικά με τη λήψη αποφάσεων κατανομής του προϋπολογισμού και τα πρακτικά συνεδριάσεων νομαρχιακών συμβουλίων. Σύμφωνα με την Τελική Αναφορά του Ανεξάρτητου Μηχανισμού Αξιολόγησης 2016-2018, η υλοποίηση των δεσμεύσεων αυτών ήταν περιορισμένη.

Η κυβέρνηση έχει προχωρήσει σε μια σειρά αποφάσεων για δαπάνες σχετικές με την αντιμετώπιση της κρίσης του ιού COVID-19. Αυτές οι αποφάσεις δημοσιεύτηκαν με τη μορφή Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου, προς κύρωση από το Κοινοβούλιο,³⁵ ενώ ορισμένες αποφάσεις δημόσιων δαπανών επίσης έχουν δημοσιευτεί με τη μορφή Υπουργικών ή Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων. Τα παραδείγματα περιλαμβάνουν την εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού για θέματα COVID-19 ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ, η οποία ανατέθηκε απευθείας σε μια ιδιωτική εταιρεία χωρίς να γίνουν γνωστές οι οικονομικές λεπτομέρειες του προγράμματος, και την κατανομή ενός οικονομικού πακέτου 190 εκατομμυρίων ευρώ σε έναν αριθμό ιδιωτικών εταιρειών για την υλοποίηση ενός προγράμματος ηλεκτρονικής εκμάθησης για αυτοαπασχολούμενους, το οποίο στη συνέχεια ακυρώθηκε. Για το θέμα αυτό έχει ξεκινήσει έρευνα από το Υπουργείο Εργασίας.³⁶

Φορείς της κοινωνίας πολιτών έχουν ζητήσει μεγαλύτερη διαφάνεια και λογοδοσία στη διαχείριση των αποφάσεων οι οποίες σχετίζονται με την πανδημία COVID-19 με μια ανοικτή επιστολή προς την Ελληνική Κυβέρνηση.³⁷ Τα ζητήματα που εντοπίστηκαν αναφέρονται στην ενίσχυση της διαφάνειας σε διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, στον σχεδιασμό του προϋπολογισμού, στην προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος και στην ενίσχυση της δημόσιας συμμετοχής.

---

¹ Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας πολιτικού βαρομέτρου της Public Issue, η οποία διεξήχθη τηλεφωνικά την περίοδο 6-16 Νοεμβρίου 2018, το 65% των απαντησάντων δήλωσε κατά, εν συγκρίσει προς 17%, που δήλωσε υπέρ, και το 13%, που δε δήλωσε ούτε υπέρ ούτε κατά. Το υπολειπόμενο 5% των απαντησάντων δήλωσε ότι δεν ενδιαφέρεται ή ότι δεν έχει γνώμη για το θέμα αυτό. Περισσότερες πληροφορίες διαθέσιμες στη σελίδα <https://www.publicissue.gr/en/>

² Global Right to Information Rating (RTI Rating), ιστοσελίδα για την Ελλάδα, διεύθυνση <https://countryeconomy.com/government/global-right-information-rating/greece> Ο δείκτης αυτός κατατάσσει τις χώρες αποδίδοντάς τους μια βαθμολογία στην κλίμακα 0-150, σύμφωνα με την ισχύ των εγγυήσεων για το δικαίωμα στην πληροφορία τις οποίες παρέχει το νομοθετικό πλαίσιο κάθε χώρας.

³ OGP (2019). IRM Greece End-of-Term Report 2016-2018. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/greece-end-of-term-report-2016-2018/>

⁴ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.oecd.org/internet/digital-government/open-government-data.htm>

⁵ OECD (2020). The OECD 2019 Open Useful Reusable Data (Ourdata) Index. Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.oecd.org/gov/digital-government/ourdata-index-policy-paper-2020.pdf>

⁶ EIU Democracy Index Report (2019). Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.eiu.com/topic/democracy-index> Ο Δείκτης Democracy Index του EIU παρέχει μια γενική επισκόπηση της κατάστασης των δημοκρατιών σε 167 ανεξάρτητα κράτη. Ο δείκτης μετράει την απόδοση κάθε χώρας σε πέντε περιοχές: εκλογικές διαδικασίες και πλουραλισμός, λειτουργία της κυβέρνησης, πολιτική συμμετοχή, δημοκρατική πολιτική παιδεία και πολιτικές ελευθερίες.

⁷ Freedom in the World Index Report, δεδομένα για την Ελλάδα, διαθέσιμο στη σελίδα <https://freedomhouse.org/country/greece/freedom-world/2019> Η σύνθετη βαθμολογία που παρουσιάζει ο δείκτης αυτός λαμβάνει υπόψη την Ελευθερία Έκφρασης και Πεποιθήσεων, τα Δικαιώματα Συνέρχεσθαι, Συνεταιριζέσθαι και Οργανώνεσθαι, το Κράτος Δικαίου, την Προσωπική Αυτονομία και τα Ατομικά Δικαιώματα.

⁸ Έπειτα από σχετική απόφαση της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Απόφαση υπ' αριθ.28/2019.

Διαθέσιμο στη σελίδα https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,15453&_dad=portal&_schema=PORTAL

⁹ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α137, 29 Αυγούστου 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idos-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8WkQtR1OjJd5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3Unkl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LldQ163nV9K--td6SluYy4kEHGmkxu249n-Zw2yYl0mZ9eBCztpQxx39TqtEEk

¹⁰ Homo Digitalis (2019). Greece: The new data protection law raises concerns, EDRI. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://edri.org/greece-new-data-protection-law-raises-concerns/>

¹¹ World Press Freedom Index (2020), δεδομένα για την Ελλάδα, διαθέσιμο στη σελίδα <https://rsf.org/en/greece> Ο δείκτης WPF αξιολογεί τον πλουραλισμό, την ανεξαρτησία των μέσων, το περιβάλλον των μέσων και την αυτολογοκρισία, το νομοθετικό πλαίσιο, τη διαφάνεια και την ποιότητα των υποδομών που υποστηρίζουν την παραγωγή ειδήσεων και πληροφόρησης.

¹² Διαθέσιμο από τον ιστοχώρο της Βουλής των Ελλήνων, ιστοσελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/>

¹³ Ως μια ενδεικτική πηγή βλ. την πύλη Οργάνωση 2.0, η οποία καταλογογραφεί περισσότερες από 500 αυτο-οργανωμένες πρωτοβουλίες κοινωνικής αλληλεγγύης που δημιουργήθηκαν και λειτούργησαν κατά τη διάρκεια της ελληνικής οικονομικής κρίσης. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://organosi20.gr/>

¹⁴ Ως δύο ενδεικτικά παραδείγματα βλ. μια ανοικτή πρόσκληση για συνεισφορά πληροφοριών σε σχέση με εθελοντική βοήθεια και δωρεάν αγαθά που προσφέρονται σε θύματα COVID-19–διαθέσιμο στη σελίδα <https://covid19greece.help/>-, καθώς και ένα ειδησεογραφικό ρεπορτάζ για εθελοντές σε ένα κατασκευαστικό εργαστήριο στην Αθήνα όπου κατασκευάζουν και διανέμουν δωρεάν υφασμάτινες μάσκες προσώπου, διαθέσιμο στη σελίδα https://www.athensvoice.gr/greece/638917_ethelontes-sto-ankaa-project-ravoy-n-maske-kai-tis-moirazoy-n

¹⁵ Δεδομένα από την κατηγορία COVID-19 Policy Response Stringency, ερευνητικό έργο Oxford Blavatnik COVID-19 Government Response Tracker. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://covidtracker.bsg.ox.ac.uk/stringency-scatter>

¹⁶ Με βάση δεδομένα από τις επόμενες πηγές: International Monetary Fund Policy Responses to COVID, ιστοσελίδα <https://www.imf.org/en/Topics/imf-and-covid19/Policy-Responses-to-COVID-19> Right to Information RTI-Rating COVID-19 Tracker, ιστοσελίδα <https://www.rti-rating.org/covid-19-tracker/> ICNL Civic Freedom Tracker, ιστοσελίδα <https://www.icnl.org/covid19tracker/?location=&issue=&date=&type=> Media Freedom Index on Censorship, ιστοσελίδα <https://www.indexoncensorship.org/disease-control/> και Suspended Elections IDEA Election Tracker, ιστοσελίδα <https://www.idea.int/news-media/multimedia-reports/global-overview-covid-19-impact-elections>

¹⁷ Διαθέσιμο στη σελίδα

<https://eisaee.gr/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82-16-2020/>

¹⁸ Index of Public Integrity (2019), δεδομένα για την Ελλάδα. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://integrity-index.org/country-profile/?id=GRC&yr=2019> Η κατάταξη IPI βασίζεται σε έξι δείκτες διαφάνειας, οι οποίοι συνδέονται ισχυρά με υφιστάμενους δείκτες διαφθοράς, και σε διαστάσεις γραφειοκρατίας, διαφάνειας, περιορισμών στο δικαστικό σύστημα και κοινωνικής λογοδοσίας.

¹⁹ Transparency International's Corruption Perceptions Index (CPI), δεδομένα για την Ελλάδα. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.transparency.org/en/countries/greece> Ο δείκτης CPI της Διεθνούς Διαφάνειας μετράει τα επίπεδα αντιληπτής διαφθοράς στο δημόσιο τομέα, όπως αυτά προσδιορίζονται από αξιολογήσεις εμπειρογνομώνων και από έρευνες γνώμης.

²⁰ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.gedd.gr/index.php?lang=en>

²¹ Transparency International's Corruption Perceptions Index (CPI), δεδομένα για την Ελλάδα. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.transparency.org/en/countries/greece>

²² Δημοσίευση στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α95, 11 Ιουνίου 2019, Νόμος 4619/2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idoocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8smx2PaOMA0btI9LGdkF53UlxS942CdyqxSQYNuqAGCF0fB9HI6qSYtMQEkEHLwnFqmgJSA5WsluV-nRwO1oKqSe4BIOTSpEWYhszF8P8UqWb_zFijEvlo-96KN5QRhtXjlrtsGCUfNEKdOeNIYed-CLu6M4

²³ Δημοσίευση στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α180, 18 Νοεμβρίου 2019, Νόμος 4637/2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idoocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8ogwUOGs3KFt5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LldQ163nV9K--td6SluWzXvqp-CYPfjQGJL8kZ0rWaXbLostsvNznWtX411SiN

²⁴ OECD (2018) Greece-OECD Project: Technical Support on Anti-Corruption Technical Report on Whistleblower Protection in the Public Sector in Greece. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.oecd.org/governance/ethics/technical-report-whistleblower-protection-public-sector-greece-en.pdf>

²⁵ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.gsis.gr/polites-epiheiriseis/epiheiriseis/mitroo-pragmatikon-dikaioyhon>

²⁶ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α139, 30 Ιουλίου 2018. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idoocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wG3UHk-ZeQumndtvSoClrL8ndsiOD8jfQt5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LldQ163nV9K--td6SluTZZYaHZBydi0YHiOsJLQWVbo8KKVgfJoZDutqOZ5IFn

²⁷ Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α65, 24 Απριλίου 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.et.gr/idoocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8->

[e4JlptYxqTtlI9LGdkF53Ulx942CdyqxSOYNUqAGCF0fB9HI6qSYtMOEkEHLwnFqmgJSA5WlsuV-nRwO1oKqSe4BIOTSpEWYhszF8P8UqWb_zFijP3fNjb3qKpGxGNtxU_uAtLw56ULsxCc54tGXdl9oyQ1-](https://www.cityofathens.gr/khe/proypologismos)

²⁸ Παρακολούθηση Φορολογικής Διοίκησης, ιστοσελίδα <https://www.aade.gr/open-data/KPIs>

²⁹ OECD (2029) Budgeting και Public Expenditures In OECD Countries – Greece Factsheet. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.oecd.org/gov/budgeting/budgeting-and-public-expenditures-2019-greece.pdf>

³⁰ OECD (2029) Budgeting and Public Expenditures In OECD Countries. Chapter 6. Open, Transparent και Inclusive Budgeting. Διαθέσιμο στη σελίδα https://read.oecd-ilibrary.org/governance/budgeting-and-public-expenditures-in-oecd-countries-2018_9789264307957-en#page98

³¹ Ως δύο ενδεικτικά παραδείγματα σε επίπεδο δήμων, βλ. τον ανοικτό προϋπολογισμό του Δήμου Αθηναίων στην ιστοσελίδα <https://www.cityofathens.gr/khe/proypologismos> και τον ανοικτό προϋπολογισμό του Δήμου Θεσσαλονίκης, ιστοσελίδα <https://opengov.thessaloniki.gr/e-ypiresies/anoikta-diakyvernysi/open-budget> Ως ένα ενδεικτικό παράδειγμα σε επίπεδο Περιφέρειας, βλ. τον ανοικτό προϋπολογισμό της Περιφέρειας Αττικής, ιστοσελίδα http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=category&id=498&Itemid=688

³² Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα <https://www.pdm.gov.gr/opengov/open-budget/> – τελευταία ενημέρωση Δεκέμβριος 2018.

³³ Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα <https://pbplatform.crowdapps.net/sterea/> – τελευταία ενημέρωση Φεβρουάριος 2019.

³⁴ Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα <https://thessaloniki.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CE%B8%CF%8E/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%AF%CE%B1/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/> – τελευταία ενημέρωση Ιανουάριος 2020.

³⁵ Μια σειρά 7 διαδοχικών Πράξεων Νομοθετικού Περιεχομένου εκδόθηκε από την κυβέρνηση κατά την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2020. Η πρώτη ΠΝΠ εκδόθηκε στις 11 Μαρτίου 2020 (Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α55, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wHUdWr4xouZundtvSoClrl8ExDiwSIIm0cLtlI9LGdkF53Ulx942CdyxSOYNUqAGCF0fB9HI6qSYtMOEkEHLwnFqmgJSA5WlsuV-nRwO1oKqSe4BIOTSpEWYhszF8P8UqWb_zFijP3fNjb3qKpGxGNtxU_uAtLw56ULsxCc54tGXdl9oyQ1– και η τελευταία εκδόθηκε την 1η Μαΐου 2020 (Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α90, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wHUdWr4xouZundtvSoClrl8APWkZGPL1bntI9LGdkF53Ulx942CdyxSOYNUqAGCF0fB9HI6qSYtMOEkEHLwnFqmgJSA5WlsuV-nRwO1oKqSe4BIOTSpEWYhszF8P8UqWb_zFijOMefgdsRWM9_NshoOb5sUFtcPKtRjQw9_3pped2pxY0)

³⁶ Fotiadis A (2020) *As the pandemic subsides, Greeks will soon want answers on public finances*, The Guardian. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/jun/16/pandemic-greece-public-finances-covid-19>

³⁷ Διεθνής Διαφάνεια – Ελλάς και Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών, 31 Μαρτίου 2020, Επιστολή στον Υπουργό Επικρατείας, κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη, και στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ, Αρμόδιο για τον Συντονισμό του Κυβερνητικού Έργου, κ. Άκη Σκέρτσο. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://opengov.ellak.gr/2020/03/31/apetite-diafania-simmetochi-ke-logodosia-sti-diachirisi-tis-pandimias-tou-covid-19/>

III. Ηγεσία και Πολυσυμμετοχική Διαδικασία

Το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης ηγήθηκε της διαδικασίας OGP για την ανάπτυξη του τέταρτου σχεδίου δράσης, αν και η ευθύνη αυτή μεταφέρθηκε στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης μετά τις κοινοβουλευτικές εκλογές του Ιουλίου 2019. Η διαδικασία του σχεδίου δράσης είχε περιορισμένες δυνατότητες για την κοινωνία πολιτών και την ενεργή δημόσια συμμετοχή. Προκειμένου να εμπεριέχει έναν αποτελεσματικό συνεχιζόμενο διάλογο, η διαδικασία της OGP στην Ελλάδα χρειάζεται να διαθέτει ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ και να δίνει ουσιαστικές δυνατότητες στο κοινό και στην κοινωνία πολιτών να προτείνουν ή να διαμορφώνουν δεσμεύσεις.

3.1 Ηγεσία

Η παρούσα υποενότητα περιγράφει την ηγεσία και το θεσμικό πλαίσιο της διαδικασίας OGP στην Ελλάδα.

Η ανάπτυξη του τέταρτου σχεδίου δράσης πραγματοποιήθηκε υπό την ηγεσία του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του Τμήματος Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης του υπουργείου, τα οποία ήταν υπεύθυνα για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της συμμετοχής της Ελλάδας στη Σύμπραξη για την Ανοικτή Διακυβέρνηση. Σε πολιτικό επίπεδο, της διαδικασίας ηγήθηκε η Υπουργός Διοικητικής Ανασυγκρότησης κα Μαριλίτσα Ξενογιαννακοπούλου, και σε επίπεδο Εθνικού Σημείου Επαφής η διαδικασία στελεχώθηκε από την κα Νάνσυ Ρουτζούνη, ανώτερο στέλεχος του υπουργείου και σύμβουλο πολιτικής της ανωτέρω υπουργού. Το Τμήμα Διαφάνειας και Ανοικτής Διακυβέρνησης του υπουργείου ήταν στελεχωμένο από τέσσερα πρόσωπα, που εργάζονταν για τη διαδικασία του σχεδίου δράσης σε ποσοστό περίπου 20% του χρόνου τους. Αυτή η δυναμικότητα ανθρώπινων πόρων είναι συγκρίσιμη με τη στελέχωση της ομάδας που παρήγαγε το προσχέδιο του τρίτου σχεδίου δράσης της Ελλάδας το έτος 2016 με την κα Ρουτζούνη επικεφαλής και τρία επιπλέον μέλη.¹

Σύντομα μετά την υιοθέτηση του σχεδίου δράσης, η χώρα διεξήγαγε κοινοβουλευτικές εκλογές, και το κόμμα της Νέας Δημοκρατίας τις κέρδισε τον Ιούλιο του 2019. Με την επακόλουθη αλλαγή κυβέρνησης, το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης καταργήθηκε, και η εντολή και το χαρτοφυλάκιό του απορροφήθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος από το νεοϊδρυθέν Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και, κατά το υπόλοιπο μικρό μέρος, από το Υπουργείο Εσωτερικών.² Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης διατηρεί έκτοτε την ευθύνη της διαδικασίας OGP στην Ελλάδα. Εθνικό Σημείο Επαφής για την OGP παραμένει το ίδιο πρόσωπο όπως και πριν (κα Νάνσυ Ρουτζούνη),³ το οποίο τώρα έχει μετακινηθεί στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και ο Εθνικός Εκπρόσωπος στην OGP είναι τώρα ο Υφυπουργός για θέματα Ψηφιακής Στρατηγικής κ. Γρηγόρης Ζαριφόπουλος. Ορισμένα πρώην στελέχη του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης με εμπειρία σχετική με την OGP έχουν μετακινηθεί στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης.⁴

Η εντολή του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι να προάγει διαρκώς τον ψηφιακό και διοικητικό μετασχηματισμό της Ελλάδας και την προσαρμογή της χώρας στο γρήγορα μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον.⁵ Το Τμήμα Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Διαφάνειας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (το οποίο υπάγεται στη Διεύθυνση Ηλεκτρονικής

Διακυβέρνησης και στη Γενική Διεύθυνση Ψηφιακής Διακυβέρνησης) είναι υπεύθυνο για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πολιτικών ανοικτών δεδομένων, την αξιολόγηση προτάσεων από τον δημόσιο τομέα και την κοινωνία πολιτών για νέες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας και τη συμμετοχή της Ελλάδας στην OGP.⁶ Δεν είναι ξεκάθαρος ο βαθμός στον οποίο αυτές οι θεσμικές αλλαγές θα οδηγήσουν σε μια καλύτερη θέση για την προαγωγή της διαδικασίας OGP της Ελλάδας, ειδικά σε σχέση με περιοχές πολιτικής οι οποίες δεν υπάγονται ρητά στο χαρτοφυλάκιο των ανοικτών δεδομένων ή του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Επί του παρόντος, η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης αποδίδει έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό της Ελλάδας, ένα μέρος του οποίου είναι οι ψηφιακές κυβερνητικές υπηρεσίες και τα ανοικτά δημόσια δεδομένα. Η απόκριση του υπουργείου στην κρίση δημόσιας υγείας του ιού COVID-19 εστίασε στην ένταξη σε λειτουργία ψηφιακών κυβερνητικών υπηρεσιών⁷ παρά δράσεων ανοικτής διακυβέρνησης, με εξαίρεση μία υπηρεσία για εγγραφή εθελοντών.⁸

Με κυβερνητική απόφαση του Αυγούστου 2019,⁹ ιδρύθηκε η Εθνική Αρχή Διαφάνειας,¹⁰ της οποίας η εντολή περιλαμβάνει την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στον δημόσιο τομέα.¹¹ Καθώς αυτός ο νέος φορέας ανέλαβε όλες τις ευθύνες των πέντε κύριων ελεγκτικών δημόσιων φορέων, η διαδικασία OGP της χώρας εξακολουθεί να μην είναι μέρος της κεντρικής εντολής του.

3.2 Διαδικασία συνδημιουργίας του σχεδίου δράσης

Η διαδικασία ανάπτυξης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης της Ελλάδας ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2019. Το τελικό σχέδιο δράσης δημοσιεύτηκε έπειτα από έναν μήνα, τον Μάιο του 2019. Την περίοδο αυτή, το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης διεξήγαγε δύο εσωτερικές συναντήσεις με άλλους κλάδους της κυβέρνησης και πραγματοποίησε μια σύντομη δημόσια διαβούλευση. Μια συνάντηση με φορείς της κοινωνίας πολιτών πραγματοποιήθηκε πριν από τη δημόσια διαβούλευση. Δεν υπήρχε πολυσυμμετοχικό φόρουμ το οποίο να λειτουργεί κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνδημιουργίας του τέταρτου σχεδίου δράσης.¹²

Η θεματική εστίαση του σχεδίου δράσης αποφασίστηκε από την κυβέρνηση και κυρίως βασίστηκε στην ανάγκη να αντιμετωπιστούν καθυστερήσεις¹³ στην εφαρμογή της νομοθεσίας που προβλέπει ότι τα δημόσια δεδομένα οφείλουν να είναι ανοικτά εξ ορισμού.¹⁴ Αν και δεν υπήρξε ευρεία ανάδραση από την κοινωνία πολιτών ή το κοινό, γενικές δράσεις ενημέρωσης από οργανισμούς της κοινωνίας πολιτών, όπως ο Οργανισμός Ανοικτών Τεχνολογιών, και μια έκθεση για την αξία των ανοικτών δεδομένων που δημοσιεύτηκε στις 8 Οκτωβρίου 2018 από τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ)¹⁵ υποστήριξαν δράσεις για τα ανοικτά δεδομένα οι οποίες ενδέχεται κατά έμμεσο τρόπο να άσκησαν επιρροή στο ενδιαφέρον του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης για τη δημοσίευση ανοικτών δεδομένων.¹⁶

Το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης διοργάνωσε δύο συναντήσεις εντός του δημόσιου τομέα,¹⁷ μια πριν και μια μετά την περίοδο διαδικτυακής διαβούλευσης. Την πρώτη εντός δημόσιου τομέα συνάντηση παρακολούθησαν εκπρόσωποι 17 υπουργείων και της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Τη δεύτερη εντός δημόσιου τομέα συνάντηση παρακολούθησαν εκπρόσωποι 16 υπουργείων και οι Υπουργοί Επικρατείας κ. Αλέξανδρος Φλαμπουράρης και κ. Δημήτρης Τζανακόπουλος. Τα πρακτικά των συναντήσεων αυτών δεν έχουν δημοσιοποιηθεί. Ωστόσο, σύμφωνα με πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν για την παρούσα αναφορά, οι συναντήσεις αυτές περιέλαβαν παρουσιάσεις για τις γενικές

κατευθύνσεις του σχεδίου δράσης, συζήτηση για τα θέματα που εμπλέκονται στο άνοιγμα δημόσιων δεδομένων, αλλά από εκεί και πέρα περιορισμένη και μόνο καθοδήγηση προς τα υπουργεία ή διερεύνηση ιδεών για δεσμεύσεις εκ μέρους των υπουργείων.¹⁸ Ορισμένα υπουργεία παρακολούθησαν τις συναντήσεις, αλλά δεν έδωσαν αποκρίσεις, ενώ άλλοι δημόσιοι φορείς συμμετείχαν στις δεσμεύσεις αν και ποτέ δεν παρακολούθησαν αυτές τις συναντήσεις. Ορισμένοι συμμετέχοντες σε αυτές τις συναντήσεις σημειώνουν ότι δεν τους δόθηκε επαρκής πληροφόρηση και χρόνος για τη διαμόρφωση δεσμεύσεων, αντίθετα από αυτό που είχε συμβεί στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδημιουργίας του τρίτου σχεδίου δράσης.¹⁹

Μετά την πρώτη εντός δημόσιου τομέα συνάντηση, το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης συγκάλεσε μια συνάντηση με τέσσερις ενδιαφερόμενους της κοινωνίας πολιτών (Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών, Vouliwatch, Διεθνής Διαφάνεια – Ελλάς και ΣΕΒ). Τα πρακτικά αυτής της συνάντησης δε δημοσιοποιήθηκαν, αλλά, σύμφωνα με πληροφορίες που παρείχε το υπουργείο,²⁰ μόνο οι εκπρόσωποι του Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών μπόρεσαν να συμμετάσχουν σε αυτή τη συνάντηση. Σύμφωνα με συνεντεύξεις με φορείς της κοινωνίας πολιτών και πρόσωπα επαφής της κυβέρνησης,²¹ η εν λόγω συνάντηση περιέλαβε παρουσιάσεις από το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και μια παρέμβαση από τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών, χωρίς περαιτέρω συζήτηση.

Οι δραστηριότητες διάχυσης και δημιουργίας ενημέρωσης για τη διαδικασία του σχεδίου δράσης δεν αποτάθηκαν ευρύτερα σε εξωτερικούς ενδιαφερόμενους. Οι περισσότεροι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι που ερωτήθηκαν²² ανέφεραν ότι δεν είχαν λάβει πληροφόρηση από την κυβέρνηση για το σχέδιο δράση και, επομένως, δεν είχαν καταφέρει να εμπλακούν στη διαδικασία συνδημιουργίας. Εκπρόσωποι φορέων της κοινωνίας πολιτών²³ υπογράμμισαν ότι η σύντομη ειδοποίηση και τα μικρά παράθυρα χρόνου που δόθηκαν για παροχή αποκρίσεων στη συνάντηση και στη δημόσια διαβούλευση περιόρισαν τη συμμετοχή. Τέσσερις εκπρόσωποι της κοινωνίας πολιτών που είχαν προσκληθεί σε συνάντηση ανέφεραν ότι είχαν λάβει πληροφορίες από την κυβέρνηση για το σχέδιο δράσης. Ορισμένοι είχαν αποστείλει αποκρίσεις και προτάσεις, αλλά κανένας εξ αυτών δεν έλαβε ανάδραση από την κυβέρνηση.^{24,25,26} Στην πραγματικότητα, συνολικά κατά τη διαδικασία συνδημιουργίας, η μόνη συγκεκριμένη πληροφόρηση που παρασχέθηκε από την κυβέρνηση ήταν το προσχέδιο του κειμένου του ίδιου του σχεδίου δράσης.²⁷ Οι προτάσεις των εν λόγω εκπροσώπων φορέων της κοινωνίας πολιτών περιλάμβαναν εκπαίδευση για δημόσιους αξιωματούχους για δράσεις βελτίωσης της ποιότητας των ανοικτών δεδομένων²⁸ και για βελτιώσεις της διαδικασίας ανοίγματος δεδομένων.²⁹ Οι προτάσεις αυτές δε συμπεριλήφθηκαν στο τελικό σχέδιο δράσης. Επιπροσθέτως, δύο πρόσωπα³⁰ ανέφεραν ότι το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης τους έδωσε πληροφορίες για το σχέδιο δράσης και οι ίδιοι παρείχαν τις αποκρίσεις τους. Από τα δύο εν λόγω πρόσωπα, το πρώτο³¹ ανέφερε ότι ποτέ δεν έλαβε καμία ανατροφοδότηση, το δεύτερο³² ανέφερε ότι έλαβε κάποια ανατροφοδότηση και μπήκε σε διάλογο, ενώ και τα δύο αναφέρουν ότι τελικά οι προτάσεις τους δεν περιλήφθηκαν στο τελικό σχέδιο δράσης, χωρίς ποτέ να τους παρασχεθεί κάποια αιτιολογημένη απόκριση.

Η δημόσια διαβούλευση του προτελικού σχεδίου δράσης που πραγματοποιήθηκε στην πλατφόρμα OpenGov.gr³³ διήρκεσε συνολικά επτά ημερολογιακές ημέρες (από τις 7 Μαΐου έως τις 14 Μαΐου 2019) και συγκέντρωσε ένα σύνολο τεσσάρων σχολίων. Ένα σχόλιο από τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών³⁴ αφορούσε το σχέδιο δράσης εν όλω, ανέφερε ότι το σχέδιο δράσης αυτό δεν καλύπτει πλήρως τις αξίες της OGP και επανέφερε τις προτάσεις του οργανισμού. Ένα φυσικό πρόσωπο³⁵ σχολίασε αρνητικά την αποκλειστική εστίαση του

σχεδίου δράσης σε ανοικτά δεδομένα, και ένα ακόμα φυσικό πρόσωπο³⁶ επέκρινε τη δέσμευση 7 ως μη δημιουργούσα στην πραγματικότητα καμία δέσμευση απολύτως. Ένα σχόλιο από ενδιαφερόμενο δημόσιο αξιωματούχο³⁷ υπογράμμισε ότι το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) έχει θεσμικό ρόλο για την ανάπτυξη γνώσης και θα έπρεπε να του αποδοθεί ρόλος θεσμικού εταίρου στη διαδικασία OGP. Καμία ανάδραση που να αποκρίνεται με συγκεκριμένο τρόπο στα σχόλια αυτά δε δημοσιεύτηκε. Όλα τα σχόλια μαζί απαντήθηκαν με μια σύντομη δήλωση που αναρτήθηκε διαδικτυακά από την Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης κα Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου, η οποία είχε την εν λόγω περίοδο τον ρόλο του πολιτικού επιπέδου εκπρόσωπου για τη διαδικασία OGP στην Ελλάδα, και ανέφερε ότι θα ληφθούν σοβαρά υπόψη για τα επόμενα βήματα της διαδικασίας, χωρίς να παράσχει οποιαδήποτε περαιτέρω αιτιολογημένη ανατροφοδότηση.

Το προηγούμενο σχέδιο δράσης ενημερώθηκε με γνώμες και προτάσεις από ένα περισσότερο ποικίλο σύνολο ενδιαφερόμενων τόσο εντός όσο και εκτός κυβέρνησης, σε αντιδιαστολή με ό,τι ίσχυε για τη διαδικασία ανάπτυξης του τέταρτου σχεδίου δράσης. Για το τρίτο σχέδιο δράσης, η Ελληνική Κυβέρνηση ξεκίνησε μια διαδικασία από κάτω προς τα πάνω, ενώ το παρόν σχέδιο δράσης φαίνεται να κατευθύνεται από την κυβέρνηση με λίγες αποκρίσεις από την κοινωνία πολιτών. Σύμφωνα με τους Routzouni & Gritzalis (2018),³⁸ «*Η διαδικασία ανάπτυξης του 3ου ΕΣΔ υιοθέτησε μια ανοικτή και καινοτομική διαδικασία για τη "συνδημιουργία" του, μέσω μιας δομημένης συνεργατικής διαδικασίας διαβούλευσης ανάμεσα σε φορείς της δημόσιας διοίκησης και οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών. Η κυβέρνηση χρησιμοποίησε κανάλια επικοινωνίας και συνεργατικές διαδικασίες και δούλεψε μαζί με ποικίλους δρώντες και ενδιαφερόμενους, προκειμένου να ορίσει συγκεκριμένες περιοχές πολιτικής, στις οποίες η ανοικτή διακυβέρνηση ουσιαστικά αποτελεί την κύρια προϋπόθεση προκειμένου να δοθεί ουσιαστική ώθηση στη λογοδοσία, στην ακεραιότητα και στη συμμετοχή των πολιτών*». Κατά τη διαδικασία διαδικτυακής διαβούλευσης για το τρίτο σχέδιο δράσης λήφθηκαν 24 σχόλια, πολύ περισσότερα από όσα για το τέταρτο σχέδιο δράσης.

Ταυτόχρονα, σε επίπεδο περιεχομένου, το τρίτο εθνικό σχέδιο δράσης περιλάμβανε δεσμεύσεις από αρκετά υπουργεία, οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, τοπικές αυτοδιοικήσεις και από το Κοινοβούλιο. Δύο οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, η Open Knowledge Foundation Ελλάδας και ο Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών, ενεπλάκησαν άμεσα στην ανάπτυξη του σχεδίου δράσης και συνεισέφεραν τις δικές τους δεσμεύσεις (Δέσμευση 30 Δείκτης ανοιχτών δεδομένων για τις πόλεις και την τοπική αυτοδιοίκηση, Δέσμευση 31 Συνδεδεμένοι, ανοιχτοί και συμμετοχικοί προϋπολογισμοί, Δέσμευση 32 Σχολείο δεδομένων για τους δημόσιους υπαλλήλους και Δέσμευση 33 Η συνεργατική βικιοποίηση των διαδικασιών των δημόσιων υπηρεσιών) με στόχο να τις υλοποιήσουν μόνοι τους.

Επιστρέφοντας στο τέταρτο σχέδιο δράσης, η τελική έκδοση αυτού περιείχε δύο δεσμεύσεις που δεν υπήρχαν στο προσχέδιο του κειμένου. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να υποδεικνύουν ότι οι δεσμεύσεις αυτές προστέθηκαν σε απόκριση προτάσεων της κοινωνίας πολιτών ή μέσω των σχολίων της δημόσιας διαβούλευσης. Ταυτόχρονα, οι αντίστοιχοι επικεφαλής φορείς δεν αναφέρθηκαν σε συνεργασία με οποιουσδήποτε εξωτερικούς ενδιαφερόμενους προκειμένου να αναπτύξουν τις εν λόγω προτάσεις.³⁹ Όπως επιβεβαιώθηκε και από το Εθνικό Σημείο Επαφής,⁴⁰ αυτές οι δύο δεσμεύσεις αναπτύχθηκαν εσωτερικά χωρίς κάποια διαβούλευση με φορείς της κοινωνίας πολιτών και χωρίς να υποβληθούν σε δημόσια διαβούλευση.

Παράλληλα με τη διαδικασία αυτή, η Υπουργός κα Ξενογιαννακοπούλου τόνισε δημόσια την υποστήριξη της στην ανοικτή διακυβέρνηση και την ανέφερε ως κεντρική προτεραιότητα για την κυβέρνηση και ουσιώδες συστατικό του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας.⁴¹ Στο τελικό στάδιο της ανάπτυξης του σχεδίου δράσης, τέσσερις εντός δημόσιου τομέα συναντήσεις ενημέρωσης με συνολικά 170 δημόσιους αξιωματούχους συμμετέχοντες οργανώθηκαν κατά τη διάρκεια του Μαΐου 2019 παρουσία της υπουργού, προκειμένου να προβληθεί το σχέδιο δράσης, η αξία των ανοικτών δεδομένων στη δημόσια διοίκηση και η ανάγκη να εξοικειωθούν οι δημόσιοι αξιωματούχοι με τη χρήση ανοικτών δεδομένων.⁴²

Ο τρόπος με τον οποίο υλοποιήθηκε η διαδικασία είχε ως αποτέλεσμα να μην παρέχει ουσιαστικές δυνατότητες συμμετοχής σε μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους, οδηγώντας σε ένα σχέδιο δράσης μονοσήμαντα εστιασμένο σε ανοικτά δεδομένα με μειωμένη υποστήριξη και ιδιοκτησία από την κοινωνία πολιτών. Κατ' ουσίαν, το σχέδιο δράσης αυτό παράχθηκε από τα υπουργεία που εισήγαγαν τις αντίστοιχες δεσμεύσεις, και στους πολίτες επιτράπηκε να παράσχουν την άποψή τους μόνο στο στάδιο της διαδικτυακής διαβούλευσης, το οποίο διήρκεσε μόνο 7 ημέρες. Δεν υπήρξε ουσιαστική ανατροφοδότηση μετά τη διαδικασία διαβούλευσης. Το σχέδιο δράσης υποβλήθηκε τον Μάιο του 2019 έπειτα από πολυάριθμες καθυστερήσεις, εννέα μήνες μετά την προθεσμία του Αυγούστου 2018—γεγονός που επίσης οδήγησε σε αλλαγή κοόρτης της χώρας στην OGP από τους συμμετέχοντες άρτιων στους συμμετέχοντες περιττών ετών⁴³—, και έπειτα από σημαντικές πιέσεις από τους ενδιαφερόμενους, οι οποίες εστίαζαν απλώς στο να ξεκινήσει η διαδικασία και όχι σε συγκεκριμένες δεσμεύσεις.⁴⁴ Η κυβέρνηση παρείχε στους μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους πολύ μικρή ευκαιρία να έχουν επιρροή στα τελικά περιεχόμενα του σχεδίου, δε διεξήχθη ουσιαστικός διάλογος σε επαναλαμβανόμενους γύρους, και οι επιλεγμένες δεσμεύσεις αποφασίστηκαν αποκλειστικά από την κυβέρνηση. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι δεσμεύσεις του σχεδίου δράσης στερούνται φιλοδοξίας πέρα από τις εκ του νόμου υποχρεώσεις δημοσίευσης ανοικτών δεδομένων.

Η βασική αδυναμία της διαδικασίας συνδημιουργίας του τέταρτου σχεδίου δράσης υπήρξε η απουσία επαρκούς δημόσιας συμμετοχής και ο εξαιρετικά σύντομος χρόνος για τη σχεδίαση των δεσμεύσεων. Αυτό οδήγησε σε ένα σύνολο αδυναμιών ποιότητας των δεσμεύσεων οι οποίες συζητιούνται διεξοδικά στην Ενότητα IV. Ταυτόχρονα αυτό οδήγησε σε ένα πολύ χαμηλό επίπεδο αποδοχής και στήριξης του σχεδίου δράσης από την κοινωνία πολιτών.

Με βάση το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε μια διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση στην οποία το κοινό μπορούσε να δώσει αποκρίσεις, έστω και με έναν πρακτικά περιορισμένο τρόπο, το επίπεδο δημόσιας επιρροής κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του σχεδίου δράσης αξιολογείται ως «Συμβουλευόμεναι». Αυτό σημαίνει, συνακόλουθα, πως η Ελλάδα ενήργησε αντίθετα προς τη διαδικασία της OGP.

Πίνακας 4: Επίπεδο Δημόσιας Επιρροής

Ο IRM έχει προσαρμόσει το «Φάσμα Δημόσιας Συμμετοχής» του International Association for Public Participation (IAP2) προκειμένου να εφαρμόζεται στην OGP.⁴⁵ Το φάσμα αυτό δείχνει το πιθανό επίπεδο δημόσιας επιρροής στο περιεχόμενο του σχεδίου δράσης. Στο πνεύμα της OGP, οι περισσότερες χώρες θα πρέπει να φιλοδοξούν για το επίπεδο «Συνεργάζομαι».

Επίπεδο δημόσιας επιρροής		Κατά την ανάπτυξη του σχεδίου δράσης
Εξουσιοδοτώ	Η κυβέρνηση παραχώρησε εξουσία λήψης αποφάσεων στα μέλη του κοινού.	
Συνεργάζομαι	Υπήρξε επαναληπτικός διάλογος ΚΑΙ το κοινό βοήθησε να τεθεί η ατζέντα.	
Εμπλέκω ⁴⁶	Η κυβέρνηση έδωσε ανατροφοδότηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εξετάστηκαν οι αποκρίσεις που έδωσε το κοινό.	
Συμβουλευόμαι	Το κοινό μπορούσε να δώσει αποκρίσεις.	✓
Πληροφορώ	Η κυβέρνηση έδωσε στο κοινό πληροφορίες σχετικά με το σχέδιο δράσης.	
Καμία Διαβούλευση	Καμία διαβούλευση	

Πρότυπα Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP

Το έτος 2017, η OGP υιοθέτησε τα Πρότυπα Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP προκειμένου να υποστηρίξει τη συμμετοχή και συνδημιουργία από την κοινωνία πολιτών σε όλα τα στάδια του κύκλου OGP. Όλες οι χώρες που συμμετέχουν στην OGP προσδοκάναι να τηρούν αυτά τα πρότυπα. Τα πρότυπα αποσκοπούν στο να αυξάνουν τη φιλοδοξία και την ποιότητα συμμετοχής κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης, υλοποίησης και επανεξέτασης των σχεδίων δράσης της OGP.

Ο επόμενος πίνακας παρέχει μια επισκόπηση των επιδόσεων της Ελλάδας στην εφαρμογή των Προτύπων Συμμετοχής και Συνδημιουργίας καθ' όλη τη διάρκεια ανάπτυξης του σχεδίου δράσης.

Υπόμνημα:

Πράσινο = Ανταποκρίνεται στο πρότυπο

Κίτρινο = Εν εξελίξει (έχουν γίνει βήματα για την ανταπόκριση στο πρότυπο, αλλά δεν ανταποκρίνεται στο πρότυπο επί του παρόντος)

Κόκκινο = Δεν υπάρχουν στοιχεία δράσης

Πολυσυμμετοχικό Φόρουμ	Κατάσταση
1α. Δημιουργήθηκε φόρουμ: Δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού και επακόλουθης υλοποίησης του τέταρτου σχεδίου δράσης. ⁴⁷ Ορίστηκε μια συνάντηση μεταξύ της κυβέρνησης και της κοινωνίας πολιτών.	Κόκκινο
1β. Τακτικότητα: Υπήρξε μόνο μία συνάντηση ανάμεσα στην κυβέρνηση και στην κοινωνία πολιτών.	Κίτρινο

1γ. Συνεργατική ανάπτυξη εντολής: Δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν συνεργατική ανάπτυξη της διαδικασίας για τη συνδημιουργία του σχεδίου δράσης ή για τη λειτουργία ενός φόρουμ.	Κόκκινο
1δ. Δημοσιοποίηση εντολής: Δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν μια δημοσιοποιημένη εντολή (καθώς δεν υπάρχει φόρουμ).	Κόκκινο
2α. Πολυσυμμετοχικότητα: Υπήρξε μόνο μία συνάντηση ανάμεσα στην κοινωνία πολιτών και στην κυβέρνηση.	Κίτρινο
2β. Ισοτιμία: Υπήρξε μόνο μία συνάντηση ανάμεσα στην κοινωνία πολιτών και στην κυβέρνηση, αλλά δεν είναι ξεκάθαρο εάν ελήφθησαν οποιεσδήποτε αποφάσεις στη συνάντηση αυτή. Φαίνεται πως η κυβέρνηση έλαβε μόνη της αποφάσεις.	Κόκκινο
2γ. Διαφανής επιλογή: Δεν είναι ξεκάθαρος ο τρόπος με τον οποίο επιλέχθηκαν οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις.	Κόκκινο
2δ. Υψηλού επιπέδου εκπροσώπηση της κυβέρνησης: Σύμφωνα με τα στοιχεία, ορισμένοι ακόμα υπουργοί, πέρα από την Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης, συμμετείχαν σε τουλάχιστον μία εσωτερική συνάντηση του δημόσιου τομέα.	Κίτρινο
3α. Ανοικτότητα: Δεν είναι σαφές εάν οι αποκρίσεις εξωτερικών ενδιαφερόμενων και του κοινού ελήφθησαν υπόψη από την κυβέρνηση.	Κόκκινο
3β. Συμμετοχή από απόσταση: Παρότι δε δημιουργήθηκε ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ, υπήρξε, ωστόσο, μια διαδικτυακή δημόσια διαβούλευση, αν και περιορισμένη σε κλίμακα και διάρκεια.	Κίτρινο
3γ. Πρακτικά: Δεν υπάρχουν διαθέσιμα πρακτικά συναντήσεων.	Κόκκινο

Ανάπτυξη του Σχεδίου Δράσης	Κατάσταση
4α. Διαφάνεια της διαδικασίας: Ο επίσημος ιστοχώρος του Πρωθυπουργού, ⁴⁸ ο επίσημος ιστοχώρος της Ελληνικής Κυβέρνησης ⁴⁹ και ο ιστοχώρος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης ⁵⁰ δεν περιέχουν κάποια ενότητα για τη διαδικασία OGP της χώρας με σχετικές πληροφορίες. Η πλατφόρμα OpenGov.gr, η οποία περιλαμβάνει μια ενότητα για την ανοικτή διακυβέρνηση, περιέχει έναν σύνδεσμο προς τη σελίδα της χώρας στον ιστοχώρο της OGP, χωρίς να παρέχει οποιεσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες για την εξελισσόμενη διαδικασία OGP. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν εντοπίστηκαν περαιτέρω πληροφορίες ή γεγονότα που να χρησιμεύουν ως τεκμήρια για την ύπαρξη ενός ιστοχώρου OGP.	Κόκκινο

<p>4β. Τεκμηρίωση εκ των προτέρων: Είναι περιορισμένα τα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η κυβέρνηση διαμοίρασε πληροφορίες για τη διαδικασία OGP εκ των προτέρων, προκειμένου να διευκολύνει την ενημερωμένη και προετοιμασμένη συμμετοχή σε όλα τα στάδια αυτής. Μόνο ορισμένοι μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι ανέφεραν ότι τους είχε δοθεί αντίγραφο προσχεδίου του σχεδίου δράσης εκ των προτέρων.</p>	Κίτρινο
<p>4γ. Δημιουργία ενημέρωσης: Είναι πολύ λίγα τα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η κυβέρνηση πραγματοποιεί δράσεις ενημέρωσης του κοινού και ένσχετων προς τα θέματα αυτά ενδιαφερόμενων, προκειμένου να τους πληροφορήσει για τη διαδικασία OGP. Μόνο ορισμένοι μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι ανέφεραν ότι είχαν ενημερωθεί για τη διαδικασία του σχεδίου δράσης.</p>	Κίτρινο
<p>4δ. Κανάλια επικοινωνίας: Οι περιπτώσεις απευθείας επικοινωνίας της Κυβέρνησης με κάποιους ενδιαφερόμενους για απόκριση σε ερωτήματα επί της διαδικασίας του σχεδίου δράσης ήταν περιορισμένες.</p>	Κίτρινο
<p>4ε. Αιτιολογημένη απόκριση: Δεν υπάρχουν στοιχεία που να δείχνουν ότι η κυβέρνηση δημοσίευσε μια αιτιολογημένη απόκριση για τις αποφάσεις ή σημαντικές κατηγορίες δημόσιων σχολίων. Υπήρξε μόνο ένα γενικού περιεχομένου μήνυμα από την υπουργό, που ανέφερε ότι τα σχόλια από τη δημόσια διαβούλευση θα ληφθούν υπόψη, και το μήνυμα αυτό δημοσιεύτηκε όταν ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση, πριν από περαιτέρω βήματα για την οριστικοποίηση του σχεδίου δράσης.⁵¹</p>	Κόκκινο
<p>5α. Αποθετήριο: Δεν υπάρχουν στοιχεία ότι κάποιο πολυσυμμετοχικό φόρουμ ή η κυβέρνηση τεκμηρίωσε, ενοποίησε και δημοσίευσε ένα αποθετήριο στον εθνικό ιστοχώρο OGP σύμφωνα με την καθοδήγηση του IRM.⁵²</p>	Κόκκινο

¹ Βλ. Greece Third National Action Plan on Open Government 2016-2018. Διαθέσιμο στη σελίδα https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2001/01/GREEK_NAP3-OGP-ENG.pdf σελ.3.

² Προεδρικό Διάταγμα 81/2019, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α119, 8 Ιουλίου 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8NZ_IN6a-NQ55MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKI3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LI_dQ163nV9K--td6SluULGAORo3FzfkKkdRKmH_cNeshXpOp9u5AbBwdzaydUB

³ Η κα Ρουτζούνη είναι ανώτερο στέλεχος και, πέρα από το να ενεργεί ως Εθνικό Σημείο Επαφής για τη διαδικασία της OGP, έχει μια σειρά πρόσθετων ρόλων: (α) Συντονίστρια για τη Συνανάπτυξη της Εθνικής Στρατηγικής Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025, η οποία προσδιορίζει τις αναγκαίες αρχές, διαδικασίες και δράσεις με σκοπό τις ανάπτυξη οριζόντιων πολιτικών για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και για περισσότερα από 300 έργα που έχουν προδιαγραφεί σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία, (β) Διαχειρίστρια Επίτευξης Ψηφιακού Μετασχηματισμού, υπεύθυνη για την παρακολούθηση και ολοκλήρωση των εθνικών έργων ψηφιακού μετασχηματισμού, (γ) Συντονίστρια της διυπουργικής ομάδας Διαχειριστών Επίτευξης Ψηφιακού Μετασχηματισμού, (δ) μέλος της ομάδας διαμόρφωσης στρατηγικής ΤΠΕ 2021-2027 της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέα ΤΠΕ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, (ε) Εθνικό Σημείο Επαφής για την πρωτοβουλία ELRC (European Language Resource Coordination), (στ) μέλος του OECD Thematic Group on Emerging Technologies και (ζ) μέλος του OECD Working Party on Open Government.

⁴ Για παράδειγμα, από τα στελέχη του δημόσιου τομέα με τα οποία έγινε επικοινωνία για την παρούσα έρευνα, κα Αγγελική Μπαλού και κ. Αθανάσιο Σκλαπάνη.

⁵ Όπως παραπάνω, Άρθρο 1 Παράγραφος 1.

⁶ Όπως παραπάνω, Άρθρο 19 Παράγραφος 6.

⁷ Βλ. Ενότητα II. Πλαίσιο της Ανοικτής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα για αναφορές σε ένα σύνολο τέτοιων υπηρεσιών.

⁸ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://ethelontes.gov.gr/> Πρόκειται για τη μόνη δράση από την Ελλάδα η οποία αναφέρεται στην ιστοσελίδα Collecting Open Government Approaches to COVID-19 της OGP, διαθέσιμο στη διεύθυνση <https://www.opengovpartnership.gr/collecting-open-government-approaches-to-covid-19/> – η οποία, ωστόσο, καταλογγραφεί περισσότερες από 400 τέτοιες δράσεις σε χώρες ανά τον κόσμο.

⁹ Νόμος 4622/2019, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α133, 7 Αυγούστου 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8NXGWS3cU8Kt5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWYjWelDvWS_18kAEhATUkjb0x1LldQ163nV9K--td6SluRmo9qrjUJMOq2O30kMOMg7ZNfJn86oicoBs0fePDGfg

¹⁰ Επίσημος ιστοχώρος: <https://aead.gr/>

¹¹ Όπως παραπάνω, Άρθρο 82, Παράγραφος 1.

¹² Πληροφορίες που παρείχε ο κ. Α.Σκλαπάνης, στέλεχος του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης κατά την περίοδο όπου είχε τεθεί σε ισχύ η διαδικασία συνδημιουργίας του τέταρτου σχεδίου δράσης και νυν στέλεχος του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (αποστολή ερωτήματος στις 20 Μαΐου 2020, παροχή απόκρισης στις 28 Μαΐου 2020).

¹³ Ως ενδεικτικό παράδειγμα, βλ. Ενότητα IV. Δεσμεύσεις, ανάλυση της δέσμευσης 4, με επικεφαλής φορέα το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

¹⁴ Νόμος 4305/2014, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α237, 21 Οκτωβρίου 2014. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wEc63YDhn5AeXdtvSoClrL8oeKAuTKOuiV5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWYjWelDvWS_18kAEhATUkjb0x1LldQ163nV9K--td6SlubMfH2r_a2DXjO6MJnF-5f9_LW7pRMsZx0fGIINvmMlh – Άρθρο 2.

¹⁵ «Τα ανοικτά δημόσια δεδομένα βασικός πυλώνας του ψηφιακού μετασχηματισμού της χώρας» (ΣΕΒ 2018). Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.sev.org.gr/Uploads/Documents/51549/SR_Open_Data_8_10_2018.pdf

¹⁶ European Data Portal Open Data Maturity in Europe Report 2018. Διαθέσιμο στη σελίδα https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/edp_landscaping_insight_report_n4_2018.pdf

¹⁷ Πληροφορίες που παρείχε ο κ.Α.Σκλαπάνης, Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως λεπτομερώς αναφέρεται στην Ενότητα VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

¹⁸ Πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν με συνεντεύξεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τα πρόσωπα επαφής των δεσμεύσεων, όπως αναφέρεται με λεπτομέρειες στην Ενότητα IV.

¹⁹ Βλ. Ενότητα IV. Δεσμεύσεις, ανάλυση της δέσμευσης 9, με βάση πληροφορίες που παρασχέθηκαν από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, πρώην Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

²⁰ Πληροφορίες που παρείχε ο κ.Α.Σκλαπάνης, από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως λεπτομερώς αναφέρεται στην Ενότητα VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

²¹ Πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν με συνεντεύξεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τους Δ.Μητροπούλου (Οργανισμός Ανοικτών Τεχνολογιών), Α.Μελίδη (ανεξάρτητο ερευνητή), Σ.Λουκόπουλο (Vouliwatch) στις 17 Ιουλίου 2020 και διασταυρώθηκαν μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης με την κα Ν.Ρουτζούνη, Εθνικό Σημείο Επαφής, στις 20 Ιουλίου 2020.

²² Ε.Αλευρίτου, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ., Γ.Χαραλαμπίδης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Π.Γεωργιάδης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, με προϋπηρεσία σε δύο θέσεις Γενικού Γραμματέα στον ελληνικό δημόσιο τομέα, Α.Δελγηκιαούρη, ακαδημαϊκή εμπειρογνώμονας, Dublin City University, απύσχα από την Ελλάδα κατά την περίοδο της διαδικασίας συνδημιουργίας του τέταρτου σχεδίου δράσης, Μ.Καρατζά, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, Place Identity Clusters, Σ.Κάτσικας, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, απών από την Ελλάδα κατά την περίοδο της διαδικασίας συνδημιουργίας, αλλά με προϋπηρεσία σε θέση Γενικού Γραμματέα στον ελληνικό δημόσιο τομέα, Β.Κωστάκης, ανεξάρτητος ερευνητής, P2PLab, Λ.Μεράκος, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Μ.Σπουρδαλάκης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Ε.Ταμπούρης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Κ.Ταραμπάνης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Ε.Θάνου, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, Γιατροί Χωρίς Σύνορα, Α.Βεϊζής, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, Γιατροί του Κόσμου, Ν.Βλαϊκίδης, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών,

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο Αθήνας, Σ.Βιτωράτος, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, Homo Digitalis, και Θ.Βράτιμος, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, GIVMED.

²³ Γ.Γιαννακόπουλος, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών, SciFy, και ακόμα ένας/μία εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών που προτιμά να διατηρήσει ανωνυμία.

²⁴ Πληροφορίες που παρείχε ο κ. Σ.Λουκόπουλος, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως λεπτομερώς αναφέρεται στην Ενότητα VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

²⁵ Πληροφορίες που παρείχε η κα Α.Δαμάσκου, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως λεπτομερώς αναφέρεται στην Ενότητα VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

²⁶ Οι προτάσεις που παρείχε ο Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών κατέστησαν διαθέσιμες μέσω μιας τρίτης πηγής.

²⁷ Πληροφορίες που παρείχε ο κ.Α.Μελίδης, ανεξάρτητος ερευνητής.

²⁸ Στοιχεία από την έκθεση “Survey on the impact of reusing open data for the public sector and the general economy”, Expertise France, 9 Σεπτεμβρίου 2017, διαθέσιμη στον ιστοχώρο του Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών στη σελίδα

[https://ellak.gr/wiki/index.php?title=Survey on the impact of reusing open data for the public sector and the general economy](https://ellak.gr/wiki/index.php?title=Survey_on_the_impact_of_reusing_open_data_for_the_public_sector_and_the_general_economy)

²⁹ Στοιχεία από το μάθημα ανοικτής πρόσβασης του Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών «Ανοικτά Δεδομένα & Δημόσιοι Φορείς». Διαθέσιμο στη σελίδα <https://elearn.ellak.gr/course/view.php?id=54>

³⁰ Σ.Λουκόπουλος, VouliWatch, και Σ.Αθανασίου, Αθηνά – Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας των Επικοινωνιών & της Γνώσης.

³¹ Σ.Λουκόπουλος, VouliWatch.

³² Σ.Αθανασίου, Αθηνά – Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας των Επικοινωνιών & της Γνώσης.

³³ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/?p=2220>

³⁴ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/?c=5625>

³⁵ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/?c=5624>

³⁶ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/?c=5622>

³⁷ Σχόλιο από την κα Α.Παπαστυλιανού, αξιωματούχο του ΕΚΔΔΑ. Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/?c=5623>

³⁸ Routzouni, A., & Gritzalis, S. (2018). The Civil Society as an Innovation Partner in Public Policy Making: Co-Creating the Greek National Action Plan on Open Government. In *Proceedings of the 12th Mediterranean Conference on Information Systems (MCIS)*, Corfu, Greece 2018. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.icsd.aegean.gr/publication_files/Conference/140441986.pdf

³⁹ Βλ. Ενότητα IV. Δεσμεύσεις, ανάλυση της δέσμευσης 10, με βάση πληροφορίες που παρασχέθηκαν από στελέχη του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και ανάλυση της δέσμευσης, με βάση πληροφορίες που παρασχέθηκαν από στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

⁴⁰ Πληροφορίες που επιβεβαίωσε μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης το Εθνικό Σημείο Επαφής κα Νάνσυ Ρουτζούνη, την 1η Οκτωβρίου 2020.

⁴¹ Ομιλία της Υπουργού Διοικητικής Ανασυγκρότησης στο 9ο Ετήσιο eGovForum, 27 Μαρτίου 2019, δελτίο Τύπου διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.ypes.gr/Μαριλίζα-xenogiannakopoyloy-psifiaki-stratigiki-gia-ti-chora-kai-ton-dimosio-tomea/> και παρουσίαση (15 Μαΐου 2020) του Τέταρτου Σχεδίου Δράσης από την Υπουργό Διοικητικής Ανασυγκρότησης κα Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου, δελτίο Τύπου διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.ypes.gr/paroyyasi-toy-tetartoy-ethnikoy-schediyo-drasis-gia-tin-anoikti-diakyvernisi-apo-tin-yπουργο-dioikitikis-anasygkrotisis/>

⁴² Οι συναντήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν στις 15 Μαΐου, 20 Μαΐου, 30 Μαΐου και 31 Μαΐου 2019, όπως αναφέρεται στο δελτίο Τύπου του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης «Ενδυνάμωση της πολιτικής για ανοικτά δεδομένα (Οργάνωση: Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης – Τμήμα Διαφάνειας και Ανοιχτής Διακυβέρνησης)», διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.nationalcoalition.gov.gr/open-data-events/>

⁴³ Βλ. Greece – Notification of Late Action Plan (Cohort Shift) – Ιανουάριος 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/greece-notification-of-late-action-plan-cohort-shift-january-2019/>

⁴⁴ Πληροφορίες που παρείχαν οι Α.Δεληγιάννης, Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος και Α.Μελίδης, ανεξάρτητος ερευνητής.

⁴⁵ “IAP2’s Public Participation Spectrum” (IAP2 2014). Διαθέσιμο στη σελίδα

http://c.ymcdn.com/sites/www.iap2.org/resource/resmgr/foundations_course/IAP2_P2_Spectrum_FINAL.pdf

⁴⁶ Τα Άρθρα Διακυβέρνησης της OGP επίσης εγκαθιδρύουν τις απαιτήσεις συμμετοχής και συνδημιουργίας στις οποίες μια χώρα πρέπει να ανταποκρίνεται κατά την ανάπτυξη και υλοποίηση του σχεδίου δράσης της, ώστε να

ενεργεί σύμφωνα με τη διαδικασία της OGP. Με βάση αυτές τις απαιτήσεις, η Ελλάδα **ενήργησε** αντίθετα προς τη διαδικασία της OGP κατά την ανάπτυξη του σχεδίου δράσης 2019-2021.

⁴⁷Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η διαδικασία διαδικτυακής δημόσιας διαβούλευσης του τέταρτου σχεδίου δράσης στην πλατφόρμα OpenGov.gr (Μάιος 2019) δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ανταποκρινόμενη στις απαιτήσεις ενός τέτοιου πολυσυμμετοχικού φόρουμ, δεδομένου πως η διαδικασία διαβούλευσης διήρκεσε 7 ημερολογιακές ημέρες, έλαβε μόνο 4 σχόλια, και τα τελευταία απαντήθηκαν με μια γενικού περιεχομένου δήλωση, χωρίς συγκεκριμένες εξηγήσεις και αιτιολογημένη ανατροφοδότηση σε σχέση με την ενδεχόμενη αξιοποίησή τους για περαιτέρω ενημέρωση της διαδικασίας. Ως εκ τούτου, ο εν λόγω διαδικτυακός χώρος δεν είχε την απαραίτητη διάρκεια ζωής, συμμετοχή και διάδραση προκειμένου να θεωρηθεί ως ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ.

⁴⁸ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://primeminister.gr/en/home>

⁴⁹ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://government.gov.gr/>

⁵⁰ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://mindigital.gr/>

⁵¹ Πληροφορίες που επιβεβαίωσε μέσω τηλεφωνικής συνέντευξης το Εθνικό Σημείο Επαφής κα Νάνσυ Ρουτζούνη, την 1η Οκτωβρίου 2020.

⁵² Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.gr/wp-content/uploads/2019/03/IRM-Guidance-for-Repositories-to-share.pdf>

IV. Δεσμεύσεις

Όλες οι κυβερνήσεις που συμμετέχουν στην OGP αναπτύσσουν σχέδια δράσης τα οποία περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις για μια διετή περίοδο. Οι κυβερνήσεις ξεκινούν τα σχέδια δράσης τους στο πλαίσιο της OGP, διαμοιράζοντας τις υπάρχουσες προσπάθειες που σχετίζονται με την ανοικτή διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στρατηγικών και τρεχόντων προγραμμάτων.

Οι δεσμεύσεις πρέπει να είναι κατάλληλες για τις περιστάσεις και προκλήσεις κάθε χώρας. Οι δεσμεύσεις για την OGP πρέπει επίσης να είναι συναφείς προς τις αξίες της OGP, οι οποίες ορίζονται στα Άρθρα Διακυβέρνησης της OGP και στη Διακήρυξη Ανοικτής Διακυβέρνησης που έχουν υπογράψει όλες οι συμμετέχουσες χώρες.¹ Οι δείκτες και η μέθοδος που χρησιμοποιούνται στην έρευνα του IRM μπορούν να βρεθούν στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM.² Μια σύνοψη βασικών δεικτών τους οποίους ο IRM αποτιμά μπορεί να βρεθεί στο Παράρτημα της παρούσας αναφοράς.

Γενική Επισκόπηση των Δεσμεύσεων

Οι δεσμεύσεις του 4ου σχεδίου δράσης της Ελλάδας στοχεύουν στην περαιτέρω προαγωγή της ανοικτής πρόσβασης και της επαναχρησιμοποίησης των δεδομένων του δημόσιου τομέα. Κάθε δέσμευση αντιστοιχεί κατά περιορισμένο τρόπο σε έναν δημόσιο φορέα, ο οποίος αναλαμβάνει να δημοσιοποιήσει δεδομένα από το πεδίο ευθύνης του, χωρίς να υπάρχουν δεσμεύσεις για διατομεακές συνεργασίες ή οριζόντιες πολιτικές.³ Οι δεσμεύσεις ανταποκρίνονται σε ορισμένες προκλήσεις για διαφάνεια και πρόσβαση στην πληροφορία και, σε κάποιες περιπτώσεις, για διαφάνεια προϋπολογισμών. Οι εκπρόσωποι των μη κυβερνητικών φορέων και ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες επισήμαναν ότι οι δεσμεύσεις αναφέρονται σε δράσεις δημοσιοποίησης ανοικτών δεδομένων που είναι ήδη υποχρεωτικές για τη διοίκηση από την εθνική νομοθεσία περί εξ ορισμού ανοικτών δεδομένων.⁴ Σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο που αναφέρεται στις δεσμεύσεις και το οποίο τέθηκε σε ισχύ στα τέλη 2014, τα αναφερόμενα σε αυτές σύνολα δεδομένων θα έπρεπε να έχουν ανοίξει για το κοινό τέσσερα έτη νωρίτερα.

Το 4ο σχέδιο δράσης δεν περιλαμβάνει δεσμεύσεις με τόση ποικιλότητα όπως το προηγούμενο σχέδιο δράσης, καθώς, λόγω χάρη, λείπουν δεσμεύσεις σε υποεθνικό επίπεδο, δεσμεύσεις για τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες ή δεσμεύσεις για συμμετοχική διακυβέρνηση. Οι προτάσεις από την προηγούμενη αναφορά υλοποίησης δεν έχουν ενσωματωθεί στις δεσμεύσεις του παρόντος σχεδίου δράσης.⁵ Ειδικότερα, οι εκπρόσωποι μη κυβερνητικών φορέων και ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες σχολίασαν ότι οι δεσμεύσεις έχουν συλληφθεί εντός στενής οπτικής και περιορίζονται σε σχεδιασμούς ανοικτών δεδομένων και ψηφιακής διακυβέρνησης οι οποίοι, ακόμα και αν ολοκληρωθούν και υλοποιηθούν πλήρως, διατηρούν οριοθετημένο εύρος, δεν καλύπτουν πραγματικά το πλήρες πλαίσιο των αρχών ανοικτής διακυβέρνησης και αφήνουν εκτός διαδικασίας σημαντικές διαστάσεις της τελευταίας.⁶ Ταυτόχρονα, όπως σχολιάστηκε, αυτή η μονόπλευρη εστίαση στερείται πρωτοτυπίας, εμφανίζει υποβαθμισμένη δυναμική επίδραση και κάλυψη σε σύγκριση με προηγούμενα σχέδια δράσης, δε συνάδει προς τις γοργές διεθνείς εξελίξεις, δεν προωθεί την ατζέντα της ανοικτής διακυβέρνησης στην Ελλάδα, δε συνιστά μια καθαρή ένδειξη ότι οι δημόσιες αρχές επιθυμούν να αξιοποιήσουν τη συμμετοχή στην OGP ως μια ευκαιρία για να υλοποιήσουν

πραγματικά καινοτόμες και μεταρρυθμιστικές πολιτικές και κινδυνεύει να προκαλέσει κόπωση των ενδιαφερόμενων.⁷

Ιδιαίτερα οι εκπρόσωποι των μη κυβερνητικών φορέων και ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες διατύπωσαν κριτική σε σχέση με την έλλειψη ευκρίνειας ως προς το ποια σύνολα δεδομένων πρόκειται να ανοιχτούν ή πώς αυτά θα επιλεγούν.⁸ Εντόπισαν έλλειψη ευκρίνειας ως προς τους συγκεκριμένους στόχους κάθε δέσμευσης, τις αποτιμήσεις της παρούσας κατάστασης, τα σχέδια υλοποίησης, όπως και τα κριτήρια διασφάλισης της ποιότητας των δεδομένων.⁹ Πρόσθετες ανησυχίες αναφέρθηκαν σε σχέση με τον σεβασμό της ιδιωτικότητας των δεδομένων,¹⁰ την προσβασιμότητα των δεδομένων κατά φιλικούς προς τους χρήστες τρόπους,¹¹ καθώς και το χάσμα τεχνικών δεξιοτήτων στο εσωτερικό των κυβερνητικών φορέων.¹²

Οι εκπρόσωποι των μη κυβερνητικών φορέων και ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες επίσης σημείωσαν ότι οι δεσμεύσεις θα μπορούσαν να βελτιωθούν μέσω της εστίασης στην ποιότητα των δεδομένων και μέσω περισσότερο ενεργής εμπλοκής των χρηστών,¹³ με δουλειά σε θεματικές προτεραιότητες που περιλαμβάνουν την υγεία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ασφάλιση, την προστασία των καταναλωτών, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις κοινοβουλευτικές διαδικασίες.¹⁴ Επιπλέον, ανέφεραν ότι, προκειμένου να καλυφθεί το πλήρες φάσμα της ανοικτής διακυβέρνησης, απαιτούνται περισσότερες δεσμεύσεις σε ζητήματα διαφάνειας, με ειδική έμφαση στη διαφάνεια των διαδικασιών, σε ζητήματα δημόσιας επίβλεψης και λογοδοσίας, σε ζητήματα αυξημένης διάδρασης ανάμεσα στο κοινό και στις δημόσιες υπηρεσίες, σε ζητήματα πολιτικής συμμετοχής και ηλεκτρονικής συμμετοχής, με έμφαση στη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, καθώς και σε σχεδιασμούς για εγχειρήματα διαβουλευτικής δημοκρατίας.¹⁵

---

¹ "Open Government Partnership: Articles of Governance" (OGP, 17 Ιουνίου 2019), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/articles-of-governance/>

² "IRM Procedures Manual" (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>

³ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Σ.Γκριτζαλης και Μ.Σπουρδαλάκης.

⁴ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Α.Μελίδης, Α.Δεληγιάννης και Σ.Αθανασίου.

⁵ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συνεισέφερε ο Α.Μελίδης, πρώην εθνικός ερευνητής του IRM για την Ελλάδα.

⁶ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Σ.Λουκόπουλος και Μ.Καρατζά.

⁷ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Σ.Λουκόπουλος, Σ.Αθανασίου, Σ.Γκριτζαλης, Α.Δεληγκιαούρη, Γ.Γιαννακόπουλος, Π.Γεωργιάδης και Α.Δεληγιάννης.

⁸ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Ν.Βλαϊκίδης, Β.Ζορκάδης και Κ.Ταραμπάνης.

⁹ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Ε.Ταμπούρης, Γ.Χαραλαμπίδης, Σ.Κάτσικας, Γ.Γιαννακόπουλος και εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών που επιθυμεί να διατηρήσει ανωνυμία.

¹⁰ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Σ.Βιτωράτος, Α.Δεληγκιαούρη, Β.Ζορκάδης, Λ.Μεράκος και Σ.Κάτσικας.

¹¹ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Ε.Θάνου και Α.Δεληγκιαούρη.

¹² Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Σ.Βιτωράτος, Α.Δεληγκιαούρη, Β.Ζορκάδης, Λ.Μεράκος, Σ.Κάτσικας, Γ.Γιαννακόπουλος, Μ.Καρατζά, Σ.Βιτωράτος και Ε.Αλευρίτου.

¹³ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συνεισέφεραν οι Π.Γεωργιάδης, Ε.Ταμπούρης, Κ.Ταραμπάνης, Σ.Γκριτζαλης, Γ.Γιαννακόπουλος και Β.Κωστάκης, αντίστοιχα.

¹⁴ Κριτικές σκέψεις τις οποίες συμμερίστηκαν οι Ε.Θάνου, Θ.Βράτιμος, Ε.Αλευρίτου, Π.Γεωργιάδης, Β.Ζορκάδης, Μ.Καρατζά, Σ.Κάτσικας και Σ.Λουκόπουλος.

¹⁵ Συνδυάζοντας σημεία κριτικής που εισηγήθηκαν οι Σ.Αθανασίου, Σ.Βιτωράτος, Σ.Γκριτζαλης, Α.Δεληγκιαούρη, Μ.Καρατζά και Σ.Λουκόπουλος.

1. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.7) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

- «Στόχοι: 1) Webservices για την άντληση δεδομένων (API).
2) Ένταξη νέων datasets.
3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΠΕΘ για δημοσίευση δεδομένων.
4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.
5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.8) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

- «1) Webservices για την άντληση δεδομένων (API).
2) Ένταξη νέων datasets.
3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΠΕΘ για δημοσίευση δεδομένων.
4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.
5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.7-8.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να δημοσιεύσει στατιστικά και εκπαιδευτικά δεδομένα τα οποία κατέχει το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Μετά την υιοθέτηση του σχεδίου δράσης, το υπουργείο μετονομάστηκε σε Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Η δέσμευση είναι επαληθεύσιμη, αλλά σε ένα πολύ χαμηλό όριο, καθώς δεν περιλαμβάνει λεπτομέρειες σε σχέση με τα κριτήρια επιλογής των συνόλων δεδομένων ή τον τρόπο απόφασης για τη δημοσίευσή τους. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει περισσότερες στατιστικές πληροφορίες και πληροφορίες για τις εκπαίδευση (ορόσημα 2 και 5) και να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφορίας που διατίθεται στο κοινό (ορόσημο 4).¹

Τον Μάιο του 2019, το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων είχε δημοσιεύσει περισσότερα από 250 σύνολα δεδομένων στον ιστοχώρο Data.gov.gr² και λιγότερα από 10 σύνολα ανοικτών δεδομένων στον ιστοχώρο Geodata.gov.gr.³ Οι περισσότερες από τις πληροφορίες αυτές είναι ετήσια στατιστικά στοιχεία για την εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων για τον πληθυσμό των μαθητών, μητρώα σχολικών μονάδων και βιβλιοθηκών, λεπτομέρειες για το εκπαιδευτικό προσωπικό και τις υπηρεσιακές μεταβολές. Παρά το γεγονός ότι έχουν δημοσιευτεί πολλά σύνολα δεδομένων, ο επίσημος ιστοχώρος του υπουργείου⁴ δεν έχει περιλάβει δημοσιευμένες εκθέσεις για την πολιτική και πρακτική ανοικτών δεδομένων του φορέα. Δεν έχουν εντοπιστεί εκθέσεις για την ικανοποίηση των χρηστών και την αξιοποίηση των συνόλων δεδομένων. Το υπουργείο επιβεβαίωσε ότι κατά τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης (Μάιος 2019) δεν υπήρχαν υπηρεσίες ιστού ή/και APIs. Διευκρίνισε ότι τα νέα δεδομένα προς δημοσίευση (ορόσημο 2) θα αναφέρονταν σε στατιστικά δεδομένα του έτους 2018. Επίσης, το υπουργείο διευκρίνισε πως η μηχαναγνωσιμότητα και η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης μέσω αδειών Creative Commons ισχύουν για το μεγαλύτερο μέρος των δεδομένων που έχουν δημοσιευτεί ήδη. Σε σχέση με το ορόσημο 5, το υπουργείο διευκρίνισε πως είχαν υπάρξει δύο αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων,⁵ μία το 2018 και μία το 2019.

Λόγω της έλλειψης σαφών λεπτομερειών ή προσδιορισμένων συνόλων δεδομένων, ακόμα και μικρές εξελίξεις στην υλοποίηση της δέσμευσης θα μπορούσαν να θεωρηθούν ολοκληρωμένα αποτελέσματα. Ο επικεφαλής φορέας, σε ερώτηση εάν έλαβε υπόψη κάποια εμπειρία από την υλοποίηση του προηγούμενου σχεδίου δράσης για τον σχεδιασμό αυτής της δέσμευσης ή εάν ενσωμάτωσε στον σχεδιασμό ανάδραση από τη διαδικασία συνδημιουργίας του σχεδίου δράσης, δεν απάντησε καταφατικά σε κανένα από τα δύο ερωτήματα.⁶ Το υπουργείο σημείωσε ότι το σκεπτικό για την επιλογή συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα βασίζεται στη διαθεσιμότητα και στην ποιότητά τους, οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί ως κριτήρια για να προσδιοριστούν τα σύνολα δεδομένων που αναφέρονται στο σχέδιο δράσης (στατιστικά στοιχεία αιτήσεων εγγραφής σε λύκεια και προσλήψεις αναπληρωτών εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση) και ανέφερε ότι κανένας ενδιαφερόμενος εκτός δημόσιου τομέα δεν εμπλέκεται σε αυτή τη διαδικασία.

Η συνολική δυναμική επίδραση της δέσμευσης αξιολογείται ως Περιορισμένη. Η δέσμευση, εάν υλοποιηθεί πλήρως, προσδοκείται να καταστήσει διαθέσιμα περισσότερα σύνολα δεδομένων και να βελτιώσει την ποιότητα αυτών προς επαναχρησιμοποίηση, αλλά δεν είναι σαφές πώς θα ανταποκριθεί στις ανάγκες για «ανάπτυξη και συμμετοχή των πολιτών», όπως αναφέρεται στον στόχο της. Υπό όρους κυβερνητικής πρακτικής, η δέσμευση δεν αποσαφηνίζει κατά πόσο θα μπορούσε να δημιουργήσει αξιοσημείωτη αλλαγή στις ευθύνες ή στις λειτουργίες του δημόσιου φορέα διαφορετική από όσες προκαλούνται ήδη από τον νόμο περί πρόσβασης στην πληροφορία του δημόσιου τομέα.⁷ Σε ό,τι αφορά τη φιλοδοξία, το ορόσημο 1 περί υπηρεσιών

ιστού συνιστά μια φιλοδοξία που, εάν και τεχνολογικά όχι καινοτομική, πηγαίνει πέρα από την τρέχουσα πρακτική, εφόσον επί του παρόντος δεν υπάρχουν APIs. Τα υπόλοιπα ορόσημα και δραστηριότητες δεν προχωρούν πέρα από την τρέχουσα πρακτική και, ταυτόχρονα, δε συνιστούν κάποιο βήμα πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό να επιτευχθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ως εκ τούτου, δε θεωρούνται φιλόδοξα.

Για μελλοντικές δεσμεύσεις, θα ήταν σημαντικό να προσκληθούν μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι να προσδιορίσουν σύνολα δεδομένων προτεραιότητας. Οι συνεντεύξεις με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους αποκάλυψαν τουλάχιστον δύο υψηλής αξίας σύνολα πληροφοριών που θα επιθυμούσαν να δουν να δημοσιεύονται. Οι ακαδημαϊκοί εμπειρογνώμονες⁸ αναφέρθηκαν σε σύνολα δεδομένων για την ανώτερη εκπαίδευση εν γένει και ειδικότερα σε σύνολα δεδομένων με πληροφορίες σχετικά με φοιτητές, μερικές από τις οποίες επί του παρόντος δημοσιεύονται σε μια εξαιρετικά αποσπασματική και πολύ χαμηλής ποιότητας μορφή. Ταυτόχρονα, η περαιτέρω έρευνα γραφείου⁹ αποκάλυψε έναν αριθμό από θέματα σχετικά με το πεδίο ευθύνης του υπουργείου για τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία, καθώς θα μπορούσε να βελτιώσει πολιτικές και διαδικασίες. Τα θέματα αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες για τις πανελλαδικές εξετάσεις, τις προσλήψεις εκπαιδευτικών, προβλήματα στα σχολεία, απόκριση στις κινητοποιήσεις εκπαιδευτικών και μαθητών, αλλαγές στους κανονισμούς της σχολικής εκπαίδευσης, όπως και εκπαιδευτική στήριξη για μειονεκτούσες ομάδες (πυροπαθείς, κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, πρόσφυγες, μη Έλληνες πολίτες, άνθρωποι με αναπηρίες).

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση και (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 5). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/minedu?q=&sort=metadata_modified+asc

³ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://geodata.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://geodata.gov.gr/organization/yppopai?q=&sort=metadata_modified+asc

⁴ <http://www.minedu.gov.gr/> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο του Ελληνικού Κοινοβουλίου, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/en/news/links/ministries>

⁵ Μια απόφαση δημοσιοποίησης ανοικτών δεδομένων είναι μια επίσημη απόφαση που λαμβάνεται από έναν δημόσιο φορέα και προδιαγράφει, κατά κλειστό τρόπο, τα σύνολα δεδομένων που διατηρούνται από τον φορέα αυτό και θα πρέπει να δημοσιοποιηθούν ως ανοικτά δεδομένα.

⁶ Απόκριση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο ερωτηματολόγιο συνέντευξης το οποίο απεστάλη προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η απόκριση παρασχέθηκε στις 27 Μαΐου 2020 από τον κ. Ιωάννη Τσουράκη, έπειτα από εσωτερική παραπομπή από τον κ. Γεώργιο Δασκαλογιάννη, πρόσωπο επαφής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

⁷ Σύμφωνα με τον Ν.4305/2014, Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως Α237, 21 Οκτωβρίου 2014, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wEc63YDhn5AeXdtvSoClrL8oeKAuTKOuiV5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LldQ163nV9K--td6SlibMfh2r_a2DXjO6MJnF-5f9_LW7pRMszX0fGIINvmMlh

⁸ Π.Γεωργιάδης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και πρώην δημόσιος αξιωματούχος (Γενικός Γραμματέας Πληροφορικών Συστημάτων και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης), και Γ.Χαραλαμπίδης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας σε θέματα ανοικτών δεδομένων και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

⁹ Σε σχέση με τη Δέσμευση 1 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη

περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/lp5GJgJ>–<https://cutt.ly/wp5G0JJ>–<https://cutt.ly/9p5Hz8I>–<https://cutt.ly/kp5HYrn>–<https://cutt.ly/3p5HGjD>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): παροχές και υπηρεσίες για μαθητές και εκπαιδευτικούς (γυύματα, διαμονή, μεταφορά, βιβλιοθήκες) (5/95), εκπαιδευτική στήριξη για μειονεκτούσες ομάδες (πυροπαθείς, κάτοικοι απομακρυσμένων περιοχών, πρόσφυγες, μη Έλληνες πολίτες, άνθρωποι με αναπηρίες) (8/95), αξιολόγηση ιδιωτικών φορέων Μεταδευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και επαγγελματικά δικαιώματα των διπλωματούχων (4/95), μετεγγραφές φοιτητών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης(5/95), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (απευθείας αναθέσεις συμβάσεων, μετακλήσεις υπαλλήλων) (2/95), μισθοδοσία κληρικών (1/95), σχεδιαζόμενες αλλαγές στα αναλυτικά προγράμματα της σχολικής εκπαίδευσης (7/95), σχεδιαζόμενες αλλαγές στους κανονισμούς της σχολικής εκπαίδευσης (όρια απουσιών, κανονισμοί εμβολιασμού, ωρολόγια προγράμματα, διακρίσεις μαθητών) (9/95), προβλήματα λειτουργίας ιδιωτικών σχολείων (εργασιακές συνθήκες εκπαιδευτικών, εφαρμογή των κανονισμών της δημόσιας εκπαίδευσης) (4/95), προβλήματα λειτουργίας σχολείων (περιπτώσεις δωροδοκίας, περιπτώσεις παρενόχλησης, ποινές, διενέξεις γονέων - εκπαιδευτικών) (9/95), απόκριση σε κινητοποιήσεις και αιτήματα μαθητών και εκπαιδευτικών (10/95), κανονισμοί και προσκλήσεις για προσλήψεις εκπαιδευτικών (11/95), κανονισμοί για μισθολογικές κλίμακες και υπηρεσιακή εξέλιξη εκπαιδευτικών (6/95) και κανονισμοί, προγραμματισμός, αποτελέσματα και σχεδιαζόμενες αλλαγές για το σύστημα πανελλαδικών εξετάσεων (14/95). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

2. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.9) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΑΑΤ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.9-10) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΑΑΤ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.9-17.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Καμία

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να δημοσιεύσει δεδομένα τα οποία κατέχει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και περιλαμβάνουν σύνολα δεδομένων σχετικά με

προϋπολογισμούς και δαπάνες, ανάθεση έργων, αποφάσεις έγκρισης λειτουργίας, στοιχεία ζωικού και φυτικού κεφαλαίου, κτηνιατρικές πληροφορίες, καθώς και στοιχεία σχετικά με τρόφιμα και γεωργικά προϊόντα.

Η δέσμευση είναι επαληθεύσιμη, καθώς αναφέρει καθαρά ότι 49 σύνολα δεδομένων πρόκειται να δημοσιοποιηθούν εντός του 2019. Η δέσμευση, ωστόσο, δεν καθιστά σαφές ποια σύνολα δεδομένων θα δημοσιοποιηθούν το 2020 και δε διευκρινίζει τη διαδικασία που πρόκειται να ακολουθηθεί προκειμένου να προσδιοριστούν τα εν λόγω σύνολα δεδομένων. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν μέσω συνεντεύξεων, μέρος των συνόλων δεδομένων έχει συμπεριληφθεί ήδη σε προηγούμενες αποφάσεις δημοσίευσης δεδομένων, έχει δημοσιοποιηθεί και έχει επικαιροποιηθεί περιοδικά. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες, καθώς θα μπορούσε να οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει περισσότερα δεδομένα (ορόσημα 1, 2 και 5) και να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφορίας που διατίθεται στο κοινό (ορόσημο 4).¹

Τα δεδομένα που έχουν δημοσιευτεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων είναι σκεδασμένα ανάμεσα στον ιστοχώρο data.gov.gr (ο οποίος περιλαμβάνει περισσότερα από 130 σύνολα ανοικτών δεδομένων δημοσιευμένα από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έως τον Μάιο 2019)² και στον επίσημο ιστοχώρο του ίδιου του υπουργείου (όπου περισσότερα από 80 σύνολα ανοικτών δεδομένων έχουν διατεθεί έως τον Μάιο του 2019).³ Μεγάλο μέρος της δημοσιευμένης πληροφορίας συνίσταται από νομοθεσία, οδηγίες και έντυπα, καθώς και καταλόγους γεωργικών μηχανημάτων, παραγωγικών ζώων και σκαφών αλιείας.

Ο επίσημος ιστοχώρος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων⁴ περιλαμβάνει μια δημοσιευμένη έκθεση σε σχέση με την πολιτική και πρακτική ανοικτών δεδομένων του φορέα,⁵ καθώς και μια ενότητα σε σχέση με τις πολιτικές ανοικτών δεδομένων.⁶ Η έκθεση European Data Portal Open Data Maturity in Europe Report 2018⁷ αναφέρει την πρακτική ανοικτών δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως «μια βέλτιστη πρακτική, δεδομένης της καλής ποιότητας των συνόλων δεδομένων και της εύρωστης υλοποίησης της πολιτικής ανοικτών δεδομένων». ⁸ Η πολιτική ανοικτών δεδομένων του υπουργείου αναφέρεται σε διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας των δεδομένων που δημοσιεύονται, ενώ η ενότητα περί πολιτικών ανοικτών δεδομένων στον ιστοχώρο του υπουργείου περιέχει δύο πρόσθετες οδηγίες σε σχέση (α) με την εμπιστευτικότητα και τους κανόνες προστασίας προσωπικών δεδομένων⁹ και (β) τις διαδικασίες δημοσίευσης επικαιροποιημένων δεδομένων.¹⁰ Η τελευταία οδηγία θέτει ορισμούς και κανόνες για την ετήσια/πολυετή αναθεώρηση και επικαιροποίηση των δημοσιευμένων στατιστικών δεδομένων.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έχει προσδιορίσει 180 σύνολα δεδομένων του υπουργείου και περίπου 150 σύνολα δεδομένων εποπτευόμενων φορέων, σχετικά με θέματα γεωργίας, κτηνιάτρων, αλιείας και τροφίμων, ως χρήζοντα εργασιών ανωνυμοποίησης πριν από τη δημοσίευσή τους. Τα σύνολα δεδομένων αυτά είναι διαφορετικά από τα σύνολα δεδομένων που αναφέρονται στο σχέδιο δράσης και έχουν ανωνυμοποιηθεί ήδη. Σε σχέση με το ορόσημο 3, εποπτευόμενοι φορείς του υπουργείου έχουν ξεκινήσει ήδη (πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης) εργασίες για τεκμηρίωση και αξιολόγηση δεδομένων προς άνοιγμα, και το έργο αυτό προσδοκάται ότι θα συνεχιστεί

σε ετήσια βάση. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων διευκρίνισε πως η διαδικασία επικαιροποίησης και βελτίωσης της ποιότητας των δεδομένων (ορόσημο 4) είχε ξεκινήσει ήδη πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης. Το υπουργείο επίσης διευκρίνισε πως είχε προχωρήσει ήδη σε τέσσερις αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων πριν από την υιοθέτηση του σχεδίου δράσης, και την ίδια περίοδο είχαν υπάρξει 16 αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων από εποπτευόμενους φορείς. Επίσης, υπήρχαν περίπου 30 ηλεκτρονικές υπηρεσίες που είχαν καταστεί ήδη διαθέσιμες από το υπουργείο (ορόσημο 6).

Σε ό,τι αφορά το σκεπτικό για την επιλογή συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τόνισε πως οι εν λόγω επιλογές βασίζονται σε κατ'εκτίμηση υπολογισμό του πλήθους των ενδιαφερόμενων που θα ωφελούνταν από το άνοιγμα κάθε συνόλου δεδομένων, ταυτόχρονα, όμως, ανέφερε ότι δεν έχουν εμπλακεί στη διαδικασία αυτή ένσχετοι προς το θέμα ενδιαφερόμενοι εκτός δημόσιου τομέα. Το υπουργείο ανέφερε, επίσης, ότι υπάρχουν ορισμένα σχέδια για τη συμπερίληψη τρίτων ενδιαφερόμενων, αλλά κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο διαβουλεύσεων για νέους κανονισμούς. Οι συνεντεύξεις με εκπροσώπους φορέων της κοινωνίας πολιτών και ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες¹¹ επισήμαναν ότι σύνολα δεδομένων όπως αυτά που περιλαμβάνονται στην παρούσα δέσμευση, για τύπους αιγοπροβάτων ή εξουσιοδοτημένα γεωργικά προϊόντα και παραγωγούς, μπορεί να βρίσκονται μακριά από τις ανάγκες των περιοχών πολιτικής και των πολιτών και στην πραγματικότητα φαίνεται να προκύπτουν περισσότερο από την εσωτερική γραφειοκρατική οργάνωση των διαδικασιών και αρχείων τήρησης δεδομένων παρά από αναγνωρισμένες πρόσθετες αξίες ανάγκες εξωτερικών ενδιαφερόμενων.

Η δυνητική επίδραση των οροσήμων της δέσμευσης και της δέσμευσης εν όλω είναι δύσκολο να αποτιμηθεί και, ως εκ τούτου, παρά το πλήθος δεδομένων που πρόκειται να δημοσιοποιηθούν, αξιολογείται ως «Καμία». Δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο η δέσμευση αυτή θα ανταποκριθεί στις ανάγκες των πολιτών και του αγροτικού τομέα, σύμφωνα και με τον στόχο της. Θα πρέπει να σημειωθεί, σε αυτό το πλαίσιο, πως η πλευρά της ζήτησης ανοικτών δεδομένων εκ μέρους του αγροτικού τομέα στην Ελλάδα παραμένει σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης. Ο ιστοχώρος της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών¹² δεν παραθέτει έγγραφα σε σχέση με ανοικτά δεδομένα, ενώ παρατίθενται ελάχιστα μόνο έγγραφα σε σχέση με στατιστικά στοιχεία. Ο ιστοχώρος του Οργανισμού Ανοικτών Τεχνολογιών παραθέτει ολιγάριθμες ανακοινώσεις σχετικά με υποδομές ανοικτών δεδομένων για τον αγροτικό τομέα,¹³ ενώ ο χώρος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στον ιστοχώρο data.gov.gr αναφέρει στοιχεία για δύο μόνο ακολούθους.¹⁴ Αυτά, κατά την άποψη του εθνικού ερευνητή του IRM, στοιχειοθετούν ένδειξη αδυναμίας, εκ μέρους του υπουργείου, να καταστήσει γνωστές τις παροχές ανοικτών δεδομένων του στον αγροτικό τομέα και, έτσι, να παρακινήσει τη ζήτηση. Σημειώνεται, στο πλαίσιο αυτό, ότι σε μια ερώτηση συνέντευξης σχετικά με ενδεχόμενα πλάνα διάχυσης, στην απόκρισή του το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναφέρθηκε σε εσωτερική και μόνο (εντός του υπουργείου) διάχυση. Δεν είναι ξεκάθαρο με ποιον τρόπο οι δραστηριότητες αυτής της δέσμευσης θα μπορούσαν να βελτιώσουν ή να αλλάξουν τις τρέχουσες πρακτικές ανοικτών δεδομένων του υπουργείου ή των υπηρεσιών του. Ταυτόχρονα, τα ορόσημα δε συνιστούν ένα βήμα μπροστά σε σχέση με ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό σύμφωνα με τη νομοθεσία. Η δέσμευση θα μπορούσε να επιδιώξει κάποια περισσότερο σημαντική δυνητική επίδραση, εάν επρόκειτο να προχωρήσει σε δημοσίευση δεδομένων που ανταποκρίνονται με καθαρό τρόπο σε περιοχές προβλημάτων. Για παράδειγμα, έρευνα γραφείου¹⁵ έχει αποκαλύψει έναν αριθμό από θέματα σχετικά με το πεδίο ευθύνης του υπουργείου για τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία, καθώς θα μπορούσε να βελτιώσει πολιτικές και διαδικασίες.

Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελούν οι πληροφορίες που αναφέρονται σε πολιτικές, προσκλήσεις αιτήσεων και αποφάσεις για αγροτικά επενδυτικά σχέδια.

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση, (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 5), (γ) δεν περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά αφορά και άλλες πληροφορίες (λ.χ., αποφάσεις) και (δ) προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους. Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή(ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/ypagr?q=&sort=metadata_modified+asc

³ Βλ. ιστοσελίδα <http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/biologikgeorgiaktinotrofia/388-statistikabiologika> και <http://www.minagric.gr/index.php/el/xrismewpliories-2/arxeia-georg-pro/643-statistikabiologikaarxeio>

⁴ <http://www.minagric.gr> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο του Ελληνικού Κοινοβουλίου, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/en/news/links/ministries>

⁵ Πολιτική Ποιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Στατιστικά Εποπτευόμενων Φορέων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, 29 Μαΐου 2019, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.minagric.gr/images/stories/docs/ypoyrgeio/STATISTIKA/politikh_piotitas_ypaat.pdf

⁶ <http://www.minagric.gr/index.php/el/the-ministry-2/statistik-es-tekmhrioshs/8469-politik-es-190619-2>

⁷ Διαθέσιμο στη σελίδα

https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/edp_landscaping_insight_report_n4_2018.pdf

⁸ Greece country factsheet, State of Play on Open Data 2018, διαθέσιμο στη σελίδα

https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/country-factsheet_greece_2018.pdf σελ.3.

⁹ Πολιτική Στατιστικής Εμπιστευτικότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Εποπτευόμενοι Φορείς ως Μέρη του Ελληνικού Στατιστικού Συστήματος, διαθέσιμο στη σελίδα

http://www.minagric.gr/images/stories/docs/ypoyrgeio/STATISTIKA/politikh_statistikou_aporitou_ypaat.pdf

¹⁰ Πολιτική Ενημερώσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, διαθέσιμο στη σελίδα

http://www.minagric.gr/images/stories/docs/ypoyrgeio/STATISTIKA/politiki_anatheoriseon_ypaat.pdf

¹¹ Π.Γεωργιάδης, ακαδημαϊκός εμπειρογνώμονας σε θέματα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και πρώην δημόσιος αξιωματούχος (Γενικός Γραμματέας Πληροφορικών Συστημάτων και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης), και Σ.Λουκόπουλος, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών (VouliWatch).

¹² <https://www.neapaseges.gr/>

¹³ Βλ. την ερώτηση αναζήτησης

<https://opendata.ellak.gr/?s=%CE%B3%CE%B5%CF%89%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1> για τα περισσότερα πρόσφατα αποτελέσματα.

¹⁴ <http://data.gov.gr/organization/about/ypagr>

¹⁵ Σε σχέση με τη Δέσμευση 2 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018–Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/3p5JxPT>–<https://cutt.ly/Cp5JtTn>–<https://cutt.ly/Np5JLN3>–<https://cutt.ly/9p5J02a>–<https://cutt.ly/pp5KwK4>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): υποστήριξη για σχέδια αγροτικών επενδύσεων (πολιτικές, προσκλήσεις, αποφάσεις) (5/31), εμπορική σηματοδότηση και πιστοποίηση προϊόντων τροφίμων (πολιτικές, αποφάσεις) (3/31), προσλήψεις προσωπικού (προσκλήσεις, προθεσμίες, αποφάσεις) (3/31), σχεδιαζόμενες αλλαγές πολιτικής και νέες αποφάσεις πολιτικής (5/31) και απόκριση σε κινητοποιήσεις και αιτήματα αγροτών (6/31). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

3. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.18) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ένταξη νέων datasets.
2) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.18) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ένταξη νέων datasets.
2) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.18-19.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Μετά την κυβερνητική αλλαγή που ακολούθησε τις κοινοβουλευτικές εκλογές του έτους 2019 (δύο μήνες αφότου το σχέδιο δράσης είχε υιοθετηθεί), το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής καταργήθηκε και σε μεταγενέστερο χρόνο επανιδρύθηκε ως Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.

Η Ελλάδα συνεχίζει να υφίσταται τις επιδράσεις της μεταναστευτικής και ανθρωπιστικής κρίσης του έτους 2015, η οποία ξεπέρασε τη δυνατότητα των δημόσιων θεσμών να υποδεχτούν και να φροντίσουν μετανάστες και πρόσφυγες, ενώ η χώρα εξακολουθούσε να προσαρμόζεται στα αποτελέσματα της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης. Αφού η Ελλάδα υποδέχτηκε περισσότερους από ένα εκατομμύριο μετανάστες και πρόσφυγες τα έτη 2015 και 2016, οι αριθμοί των ροών αυτών έχουν σταθεροποιηθεί, και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπολογίζει ότι βρίσκονται στη χώρα περίπου 43.000 πρόσφυγες και

μετανάστες. Η Ύπατη Αρμοστεία έχει επισημάνει ως συνεχιζόμενες βασικές προτεραιότητες τη φιλοξενία και υποστήριξη των προσφύγων και μεταναστών, και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων, όπως οι γυναίκες και τα παιδιά. Επιπλέον, έχει εντοπίσει την ανάγκη μιας ολιστικής στρατηγικής για την ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών και τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες.¹

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να δημοσιεύσει δεδομένα τα οποία το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου κατέχει, συμπεριλαμβανομένων μνημονίων κατανόησης με άλλους φορείς όπως είναι οι διεθνείς οργανισμοί, νομοθεσίας, ανακοινώσεων και δελτίων Τύπου.

Η δέσμευση είναι επαληθεύσιμη, αλλά στερείται συγκεκριμένων ή καθαρών πληροφοριών ως προς τα κριτήρια επιλογής των συνόλων δεδομένων που θα δημοσιοποιηθούν, πέρα από τους τρεις τύπους δεδομένων που προσδιορίζονται (μνημόνια κατανόησης, εθνική νομοθεσία, δελτία Τύπου). Δεν είναι ξεκάθαρο κατά πόσο η δέσμευση θα ανταποκριθεί σε κάποιο από τα παραπάνω θέματα που έχουν εντοπιστεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ή από άλλους φορείς που εργάζονται στον τομέα αυτό ή εάν θα ανοίξει ή θα βελτιώσει τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση (ορόσημα 1, 2)² στο να δημοσιοποιήσει έγγραφα, όπως μνημόνια κατανόησης ανάμεσα στην Ελλάδα και σε τρίτες χώρες αναφορικά με ζητήματα υποδοχής και ταυτοποίησης προσφύγων και μεταναστών. Η δημοσιοποίηση αυτών των πληροφοριών απαιτείται ήδη από την ελληνική νομοθεσία περί εξ ορισμού ανοικτών δεδομένων,³ στον βαθμό κατά τον οποίο δεν εκτίθενται προσωπικά δεδομένα και δεν προκύπτει κίνδυνος για την εθνική ασφάλεια.

Αν και κανένα σύνολο δεδομένων από το Υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής ή το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου δεν είναι διαθέσιμο στις πύλες ανοικτών δεδομένων,^{4,5} το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου επί του παρόντος δημοσιεύει μηνιαία στατιστικά στοιχεία για τη νόμιμη μετανάστευση και για τη φιλοξενία αιτούντων άσυλο.⁶ Στους επίσημους ιστοχώρους του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής⁷ και του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου⁸ δε βρέθηκαν δημοσιευμένες εκθέσεις για την πολιτική και πρακτική ανοικτών δεδομένων.

Τα μέτρα που προβλέπονται στη δέσμευση δε συνιστούν ένα βήμα πιο πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό να επιτευχθεί σύμφωνα με τον νόμο, αν και θα οδηγήσουν στο να διατεθούν στο κοινό ορισμένες περιορισμένης αξίας νέες πληροφορίες. Δεν είναι σαφές με ποιον τρόπο η υλοποίηση αυτής της δέσμευσης θα συμβάλει στον στόχο ικανοποίησης των αναγκών των πολιτών για ανάπτυξη και συμμετοχή ή με ποιον τρόπο θα ανταποκριθεί σε τρέχουσες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ελλάδα.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, και απουσία ανάδρασης από το επικεφαλής υπουργείο, η δυνητική επίδραση της δέσμευσης αυτής εν όλω αξιολογείται ως Περιορισμένη.⁹

Μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι έχουν εισηγηθεί προτάσεις αναφορικά με τις πληροφορίες που θα μπορούσαν να δημοσιοποιηθούν προκειμένου να βελτιωθεί η υλοποίηση αυτής της δέσμευσης και να ανταποκριθεί στον στόχο «να συμβάλει στην ανάπτυξη και στη συμμετοχή

των πολιτών». Στις συνεντεύξεις με τους εν λόγω ενδιαφερόμενους,¹⁰ οι τελευταίοι ανέφεραν ότι στατιστικά στοιχεία που παρέχονται από όλες τις υπηρεσίες του υπουργείου (Αρχή Προσφυγών, Υπηρεσία Ασύλου, Γενική Γραμματεία Μετανάστευσης και Ασύλου) θα είχαν ιδιαίτερα υψηλή αξία. Άλλοι εκπρόσωποι φορέων της κοινωνίας πολιτών¹¹ ανέφεραν ότι όλα τα δεδομένα σε σχέση με τη μετανάστευση έχουν υψηλή αξία για τους ενδιαφερόμενους και επισήμαναν προτεραιότητες για δεδομένα σχετιζόμενα με τον κοινωνικό αποκλεισμό και την εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης σε όλους τους πολίτες. Ακόμα ένας εκπρόσωπος της κοινωνίας πολιτών¹² υπογράμμισε την ανάγκη για διαφάνεια σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με τη διαχείριση προσφυγικών και μεταναστευτικών ροών. Ταυτόχρονα, η περαιτέρω έρευνα γραφείου¹³ ανέδειξε μια σειρά από θέματα για το πεδίο ευθύνης του υπουργείου για τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία, καθώς θα μπορούσε να βελτιώσει πολιτικές και διαδικασίες, όπως πληροφορίες για τον έλεγχο διαχείρισης των ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, πληροφορίες για τη διαχείριση των χώρων προσωρινής φιλοξενίας προσφύγων, καθώς και πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης προσφύγων και μεταναστών.

¹ UNHCR, <https://reporting.unhcr.org/node/14851?y=2018#year> ημερομηνία τελευταίας προσπέλασης 11/09/2020.

² Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση, (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 2) και (γ) δεν περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά αφορά και άλλες πληροφορίες (λ.χ., μνημόνια κατανόησης). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

³ N.4305/2014, Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως Α237/31.10.2014, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/ids-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wEc63YDhn5AeXdtvSoClrL8oeKAuTKOuiV5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKI3nP8NxdnJ5r9cmWyjWelDvWS_18kAEhATUkjb0x1LldQ163nV9K--td6SlubMfh2r_a2DXjO6MJnF-5f9_LW7pRMsZx0fGIINVmMlh

⁴ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization>

⁵ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://geodata.gov.gr/organization>

⁶ Βλ. ιστοσελίδες <http://www.immigration.gov.gr/web/guest/miniaia-statistika-stoixeia> και <http://www.immigration.gov.gr/web/guest/statistika-stegasis>

⁷ <https://www.migration.gov.gr> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο της Γενικής Γραμματείας Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων, διαθέσιμο στη σελίδα https://gslegal.gov.gr/?page_id=138

⁸ <http://www.immigration.gov.gr/> όπως αναφέρεται στον επίσημο ιστοχώρο της Ελληνικής Κυβέρνησης, διαθέσιμο στη σελίδα <https://government.gov.gr/category/%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BF%CF%83/ipourgio-metanastefsis/>

⁹ Όπως οι κωδικοποιήσεις αυτές ορίζονται στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM» (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual> σελ.64-66.

¹⁰ Ν.Βλαϊκίδης, στέλεχος της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Γραφείο Αθήνας.

¹¹ Ε.Θάνου, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών (Γιατροί του Κόσμου), και Θ.Βράτιμος, εκπρόσωπος του GIVMED.

¹² Α.Βεϊζής, εκπρόσωπος του φορέα Γιατροί Χωρίς Σύνορα.

¹³ Σε σχέση με τη Δέσμευση 3 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/UaCdOCH-https://cutt.ly/9aCd50F-https://cutt.ly/oaCdHqc-https://cutt.ly/taCdZzL-https://cutt.ly/UaCf35u>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): αιτήσεις ασύλου (διαδικασίες, αποφάσεις, προσφυγές) (5/29), έλεγχος της διαχείρισης πόρων ΕΕ και δημόσιων δαπανών για την υποδοχή και στήριξη προσφύγων και μεταναστών (6/29), διαχείριση εγκαταστάσεων φιλοξενίας προσφύγων

(7/29), προσλήψεις προσωπικού (προσκλήσεις, όροι, προθεσμίες, αποφάσεις) (4/29), συνθήκες διαβίωσης προσφύγων και μεταναστών (6/29) και σεξουαλική εμπορία προσφύγων (περιπτώσεις, αποτελέσματα ερευνών) (1/29). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

4. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.20) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΕΘΑ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.20-21) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΕΘΑ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.20-21.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να δημοσιεύσει δεδομένα τα οποία κατέχει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Η δέσμευση θεωρείται μεν επαληθεύσιμη, διότι προδιαγράφει ότι 100 σύνολα δεδομένων θα δημοσιευτούν το 2019, αλλά δεν παρέχει συγκεκριμένες λεπτομέρειες και δε διευκρινίζει τα κριτήρια που θα ληφθούν υπόψη προκειμένου να προσδιοριστούν τα είδη δεδομένων που θα

εξεταστούν προς δημοσίευση. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει περισσότερες πληροφορίες (ορόσημα 1, 2 και 5), αν και δεν είναι σαφές ποια θέματα θα αφορούν αυτές ή με ποιον τρόπο θα επιλεγούν τα δεδομένα.

Τον Μάιο του 2019 δεν υπήρχαν σύνολα δεδομένων ή πολιτικές ανοικτών δεδομένων δημοσιευμένες από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας στις πύλες ανοικτών δεδομένων ή στον δικό του ιστοχώρο.^{1,2,3} Το Υπουργείο επιβεβαίωσε ότι πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης δεν είχε δημοσιοποιηθεί κανένα ανωνυμοποιημένο σύνολο δεδομένων, δεν υπήρχαν τέτοια σύνολα δεδομένων κατά τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δεν είχαν πραγματοποιηθεί συναντήσεις ενημέρωσης και δεν είχαν ξεκινήσει προσπάθειες δημιουργίας ανοικτών δεδομένων πριν από το σχέδιο δράσης, δεν είχαν οριστεί έννοιες ποιότητας δεδομένων πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης και δεν είχαν ληφθεί αποφάσεις δημοσίευσης δεδομένων πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης.

Η δέσμευση, εάν υλοποιηθεί πλήρως, προσδοκείται να καταστήσει διαθέσιμα προς επαναχρησιμοποίηση ορισμένα σύνολα δεδομένων τα οποία επιμελείται το υπουργείο και εποπτευόμενοι φορείς. Η σχετική σπουδαιότητα των συνόλων δεδομένων αυτών δεν είναι σαφής, και, κατά συνέπεια, οι εν λόγω βελτιώσεις δεν μπορεί να προσδοκάται με ασφάλεια ότι θα ανταποκριθούν στις ανάγκες των πολιτών για «ανάπτυξη και συμμετοχή», όπως αναφέρει ο στόχος της δέσμευσης. Σε ό,τι αφορά το σκεπτικό επιλογής των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας αποκρίθηκε ότι τέτοιες επιλογές βασίζονται σε αυτά που αντιλαμβάνεται ο φορέας ως ενδιαφέροντα για τους πολίτες, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη ζητήματα εθνικής ασφάλειας και εθνικής άμυνας, και ανέφερε ότι κανένας ενδιαφερόμενος εκτός δημόσιου τομέα δεν εμπλέκεται σε αυτή τη διαδικασία. Σε ό,τι αφορά την κυβερνητική πρακτική, δεν είναι σαφής η επίδραση που μπορεί να έχει η δέσμευση αυτή, καθώς η τελευταία δεν προχωρεί πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό σύμφωνα με τον νόμο. Ως εκ τούτου, η δέσμευση δε θεωρείται φιλόδοξη.

Η δυνητική επίδραση όλων των οροσήμων της δέσμευσης και της ίδιας της δέσμευσης εν όλω κωδικοποιείται ως «Περιορισμένη».⁴ Αν και η δέσμευση από πολλές πλευρές δε διαφέρει από άλλες δεσμεύσεις του παρόντος σχεδίου δράσης, θα εισάγει μια βηματική αλλαγή, υπό την έννοια ότι το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας θα δημοσιεύσει για πρώτη φορά σύνολα δεδομένων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τον έλεγχο ποιότητας και την τυποποίηση που θα απαιτηθούν για τις εσωτερικές διαδικασίες παραγωγής δεδομένων, καθώς και με ένα επίπεδο διαφάνειας που θα αναπτυχθεί προς το κοινό, η οποία θα είναι δύσκολο να αρθεί μετά την δημιουργία της, μπορεί να προσδοκάται ότι θα καταστήσει την εσωτερική ποιότητα διαδικασιών και τις πολιτικές του υπουργείου περισσότερο ορατές σε δημόσια επίβλεψη. Ωστόσο, η έλλειψη σαφήνειας ως προς το ποια σύνολα δεδομένων ή διαδικασίες μπορεί να αλλάξουν σημαίνει ότι δεν είναι δυνατό να κωδικοποιηθεί η δυνητική επίδραση σε στάθμη μεγαλύτερη από «Περιορισμένη».

Η ενδεχόμενη τροποποίηση της σχεδιαζόμενης υλοποίησης της δέσμευσης θα μπορούσε να ωφεληθεί από την εξέταση των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα σύμφωνα με προτεραιότητες των πολιτών, καθώς και από την εισδοχή οργανισμών της κοινωνίας πολιτών και άλλων εξωτερικών ενδιαφερόμενων στη διαδικασία επιλογής των συνόλων δεδομένων αυτών. Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι οι συνεντεύξεις με εκπροσώπους

φορέων της κοινωνίας πολιτών και ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες δεν αποκάλυψαν κάποια συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας τα οποία οι ενδιαφερόμενοι αυτοί θα ήθελαν να δουν να δημοσιοποιούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης της εν λόγω δέσμευσης. Αντίθετα, η έρευνα γραφείου⁵ ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του υπουργείου ως προς τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βοηθήσει ώστε να βελτιωθούν διαδικασίες και πολιτικές. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι η δημοσίευση πληροφορίας για έλεγχο ακεραιότητας στις συμβάσεις στρατιωτικών προμηθειών.

¹ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization>

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://geodata.gov.gr/organization>

³ <http://www.mod.mil.gr> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο του Ελληνικού Κοινοβουλίου, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/en/news/links/ministries>

⁴ Όπως οι κωδικοποιήσεις αυτές ορίζονται στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM» (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual> σελ.64-66.

⁵ Σε σχέση με τη Δέσμευση 4 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/vaChUUo>–<https://cutt.ly/YaChFyk>–<https://cutt.ly/XaChZml>–<https://cutt.ly/7aChM2m>–<https://cutt.ly/8aCh7hR>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): έλεγχος ακεραιότητας στις συμβάσεις στρατιωτικών προμηθειών (5/25), έλεγχος δημόσιων δαπανών για μη στρατιωτικό υλικό (2/25), διαχείριση στρατιωτικής ακίνητης περιουσίας (πολιτικές, αποφάσεις) (4/25), στρατιωτικά ατυχήματα (περιπτώσεις, αποτελέσματα ερευνών) (1/25), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (μετακλητοί πολιτικοί υπάλληλοι) (1/25), κρίσεις εξέλιξης προσωπικού (πολιτικές, προσκλήσεις, διαδικασίες, αποφάσεις) (1/25), προσλήψεις προσωπικού (πολιτικές, προσκλήσεις, διαδικασίες, αποφάσεις) (5/25), αμφισβητούμενες πειθαρχικές ποινές (3/25) και παρεχόμενη από στρατιωτικό προσωπικό κοινωνική εργασία (3/25). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

5. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εσωτερικών

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.22) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Εσωτερικών και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΕΣ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.22-23) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΕΣ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.22-23.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο τη δημοσίευση και βελτίωση της ποιότητας δεδομένων για τα εκλογικά αποτελέσματα, τις εκλογικές δαπάνες, τα οικονομικά στοιχεία ΟΤΑ, τα στοιχεία για τη διοικητική δομή του κράτους, καθώς και τα στοιχεία των διαδικασιών κτήσης,

απόρριψης αιτήσεων και απώλειας της ελληνικής ιθαγένειας, τα οποία κατέχει το Υπουργείο Εσωτερικών.

Η δέσμευση είναι επαληθεύσιμη, διότι περιγράφει το πλήθος συνόλων δεδομένων που προσδοκείται ότι θα δημοσιευτούν το 2019. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει επικαιροποιημένες πληροφορίες (ορόσημα 1, 2 και 5) και θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφορίας που διατίθεται στο κοινό (ορόσημο 4).¹

Τον Μάιο του 2019, το Υπουργείο Εσωτερικών είχε δημοσιεύσει 20 σύνολα δεδομένων στις εθνικές πύλες ανοικτών δεδομένων^{2,3} και περισσότερα από 40 σύνολα ανοικτών δεδομένων στον δικό του ιστοχώρο,⁴ συμπεριλαμβανομένης μιας έκθεσης για την πολιτική και την πρακτική ανοικτών δεδομένων του υπουργείου.⁵ Μερικά από αυτά τα σύνολα δεδομένων περιλαμβάνουν ομαδοποιημένα στοιχεία για θέματα εγκληματικότητας, δασικών πυρκαγιών, καθώς και εκλογικών διαδικασιών, όπως είναι οι κατάλογοι τοπικών υποψηφίων και οι αριθμοί ψηφοφόρων ανά περιφέρεια. Το Υπουργείο Εσωτερικών εξήγησε στο πλαίσιο συνεντεύξεων ότι όλα τα σύνολα δεδομένων που είχαν καταστεί διαθέσιμα πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης ήταν εξ ορισμού ανωνυμοποιημένα. Τα σύνολα δεδομένων που είχαν δημοσιοποιηθεί πριν από το σχέδιο δράσης αφορούσαν εκλογικές διαδικασίες, την οργανωτική δομή των ΟΤΑ και αιτήσεις ιθαγένειας. Το Υπουργείο Εσωτερικών επίσης ανέφερε πως εποπτευόμενοι φορείς του έχουν δημοσιεύσει ήδη σύνολα δεδομένων, όπως υποχρεούνται από τον νόμο, και έχουν ανταποκριθεί στην απαίτηση αυτή και στα σχετικά ορόσημα προόδου. Το υπουργείο επισήμανε ότι δε βρίσκονται όλα τα δημοσιευμένα δεδομένα σε μηχαναγνώσιμη μορφή.

Η δυνητική επίδραση της δέσμευσης αξιολογείται ως «Περιορισμένη».⁶ Η δέσμευση προσδοκείται να καταστήσει διαθέσιμα προς επαναχρησιμοποίηση ορισμένα επιπλέον σύνολα δεδομένων τα οποία επιμελείται το Υπουργείο Εσωτερικών και εποπτευόμενοι φορείς. Το υπουργείο επιβεβαίωσε πως, αν και ορισμένα σύνολα δεδομένων έχουν δημοσιευτεί ήδη και δε θεωρούνται νέα, προσδοκά να βελτιώσει την ποιότητα των διαθέσιμων προς επαναχρησιμοποίηση συνόλων δεδομένων δημοσιεύοντας τα τελευταία σε μορφές excel και pdf και καθιστώντας ευκολότερη την προσπέλαση της πληροφορίας απευθείας μέσω του ιστοχώρου του υπουργείου.⁷ Η δημοσίευση οικονομικών στοιχείων ΟΤΑ σε επαναχρησιμοποιήσιμες μορφές θα επιτρέψει σε τοπικούς φορείς της κοινωνίας πολιτών και σε πολίτες να ασχοληθούν με την κριτική εξέταση των οικονομικών δαπανών, την πρόταση αλλαγών στις δαπάνες ή στις πολιτικές, παρέχοντας μεγαλύτερη βάση στοιχείων για την επιχειρηματολογία επί τέτοιων προτάσεων. Σε σχέση με το σκεπτικό των επιλογών για τα σύνολα δεδομένων προς άνοιγμα, το Υπουργείο Εσωτερικών ανέφερε πως οι επιλογές αυτές βασίζονται σε αυτά που αντιλαμβάνεται το υπουργείο ότι εισφέρουν περισσότερη διαφάνεια και ανταποκρίνονται καλύτερα στα ενδιαφέροντα των πολιτών και δεν ανέφερε την εμπλοκή ένσχετων προς τα θέματα αυτά ενδιαφερόμενων εκτός δημόσιου τομέα στην εν λόγω διαδικασία. Η έρευνα γραφείου⁸ ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του υπουργείου ως προς τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βοηθήσει ώστε να βελτιωθούν διαδικασίες και πολιτικές. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι οι πληροφορίες για πολιτικές και αποφάσεις πολιτογράφησης, που θα

επιτρέψουν οι εν λόγω αποφάσεις να εξετάζονται σχολαστικά και να ελέγχονται σε όποιες περιπτώσεις αυτό είναι απαραίτητο.

Η ενδεχόμενη τροποποίηση της σχεδιαζόμενης υλοποίησης της δέσμευσης θα μπορούσε να συμπεριλάβει την εξέταση των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα σύμφωνα με προτεραιότητες των πολιτών, καθώς και την εισδοχή οργανισμών της κοινωνίας πολιτών και άλλων ενδιαφερόμενων στη διαδικασία βελτίωσης και επιλογής των συνόλων δεδομένων προς δημοσίευση.

---

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση και (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 4). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/types?q=&sort=metadata_modified+asc

³ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://geodata.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://geodata.gov.gr/organization/types?q=&sort=metadata_modified+asc

⁴ Βλ. ιστοσελίδα <https://www.ypes.gr/category/dioikitiki-anasygkrotisi/anoichta-dedomena/>

⁵ Ετήσια Έκθεση για τη διαθεσιμότητα και Επαναχρησιμοποίηση των Ανοικτών Δεδομένων Κατ' Εφαρμογή του Άρθρου 12Γ, Ν.4305/2014, 21 Απριλίου 2016, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.ypes.gr/etisia-ekthesi-gia-ti-diathesi-kai-peraitero-chrisi-ton-anoichton-dedomenon-se-efarmogi-toy-arth-12g-toy-n-4305-2014/>

⁶ Όπως οι κωδικοποιήσεις αυτές ορίζονται στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM» (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual> σελ.64-66.

⁷ Το Υπουργείο Εσωτερικών επιβεβαίωσε την ανάδραση αυτή κατά την περίοδο προδημοσίευσης της αναφοράς.

⁸ Σε σχέση με τη Δέσμευση 5 – Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Εσωτερικών– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/3aCRVAF>–<https://cutt.ly/1aCR322>–<https://cutt.ly/8aCTwWa>–<https://cutt.ly/waCToft>–<https://cutt.ly/1aCThU4>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος έγχρωμων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): έλεγχος εκλογικών δαπανών (2/29), πολιτογράφηση (πολιτικές, αποφάσεις) (4/29), κατεδάφιση αυθαιρέτων (πολιτικές, αποφάσεις) (2/29), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (μετακλητοί υπάλληλοι) (2/29), προσλήψεις δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικές, προσκλήσεις, αποφάσεις) (6/29), επιδοτήσεις και χρέος της τοπικής αυτοδιοίκησης (πολιτικές, αποφάσεις) (7/29), υποστήριξη χαμηλοεισοδηματικών οικογενειών (πολιτικές, αποφάσεις) (2/29) και υποστήριξη πυροπαθών (πολιτικές, αποφάσεις) (4/29). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

6. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.24) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Δημιουργία νέας ιστοσελίδας για τα ανοικτά δεδομένα με προηγμένες λειτουργικότητες, μηχανισμούς ελέγχου, βαθμολόγησης και επικοινωνίας με χρήστες.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση εποπτευόμενων φορέων ΥΠΔΑ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων.

7) Δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων, στατιστικών και αναφορών.

8) Περαιτέρω διεύρυνση του οικοσυστήματος ανοικτών δεδομένων με τη συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών.

9) Ενσωμάτωση στοιχείων προηγούμενων φάσεων του συστήματος κινητικότητας δημοσίων υπαλλήλων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.25) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Δημιουργία νέας ιστοσελίδας για τα ανοικτά δεδομένα με προηγμένες λειτουργικότητες, μηχανισμούς ελέγχου, βαθμολόγησης και επικοινωνίας με χρήστες.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση εποπτευόμενων φορέων ΥΠΔΑ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων.

7) Δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων, στατιστικών και αναφορών.

8) Περαιτέρω διεύρυνση του οικοσυστήματος ανοικτών δεδομένων με τη συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών.

9) Ενσωμάτωση στοιχείων προηγούμενων φάσεων του συστήματος κινητικότητας δημοσίων υπαλλήλων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.24-25.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο τη δημοσίευση δεδομένων που κατέχει το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης σε έναν νέο ιστοχώρο ανοικτών δεδομένων και την ενεργή συνεργασία με την κοινωνία πολιτών σε θέματα ανοικτών δεδομένων. Δεδομένου ότι το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης καταργήθηκε μετά την αλλαγή κυβέρνησης του έτους 2019 και το χαρτοφυλάκιό του μεταφέρθηκε κυρίως στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ενώ ορισμένες δραστηριότητες μεταφέρθηκαν στο Υπουργείο Εσωτερικών, τα επικεφαλής υπουργεία για την εν λόγω δέσμευση είναι επί του παρόντος το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και το Υπουργείο Εσωτερικών.

Η δέσμευση, εάν υλοποιηθεί πλήρως, προσδοκάται να καταστήσει διαθέσιμα προς επαναχρησιμοποίηση ορισμένα σύνολα δεδομένων που συντηρούνται από τον επικεφαλής φορέα και εποπτευόμενους φορείς και να βελτιώσει την ποιότητα των συνόλων δεδομένων που διατίθενται προς επαναχρησιμοποίηση. Ωστόσο, δεδομένου ότι η δέσμευση δεν αποσαφηνίζει με ποιον τρόπο θα επιτευχθούν τα παραπάνω, δεν είναι ξεκάθαρο ότι θα επιτύχει τον διατυπωμένο στο κείμενο της δέσμευσης στόχο ανταπόκρισης στις ανάγκες ανάπτυξης και συμμετοχής των πολιτών. Επιπροσθέτως, η δέσμευση προσδοκάται να δημιουργήσει μια νέα πύλη ανοικτών δεδομένων, της οποίας ο λειτουργικός σχεδιασμός θα λάβει υπόψη τις ανάγκες των χρηστών και θα επιτρέπει διάδραση, καθώς και να εμπλέξει την κοινωνία πολιτών στην επέκταση του οικοσυστήματος ανοικτών δημόσιων δεδομένων. Η σχετική σημαντικότητα των εν λόγω βελτιώσεων δεν είναι ξεκάθαρη, λόγω ανεπαρκούς σαφήνειας στο κείμενο της δέσμευσης και στις διατυπώσεις των οροσήμων. Επίσης, δεν είναι σαφές σε ποιον βαθμό θα αλλάξει η δέσμευση την κυβερνητική πρακτική σε σχέση με τη δημοσίευση ανοικτών δεδομένων ή σε σχέση με τη διάδραση με την κοινωνία πολιτών ειδικά για τις ανάγκες της δέσμευσης και γενικότερα.

Το κείμενο της δέσμευσης, όπως είναι διατυπωμένο στο σχέδιο δράσης, είναι επαληθεύσιμο, αλλά δεν περιέχει καθόλου λεπτομέρειες ή συγκεκριμένες διατυπώσεις σε σχέση με τα ορόσημα για το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης. Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, καθώς επιδιώκει να διαθέσει περισσότερες πληροφορίες και να βελτιώσει την ποιότητα των πληροφοριών που διατίθενται στο κοινό.¹ Πρόκειται για μια από τις λίγες δεσμεύσεις του σχεδίου δράσης που έρχεται κάπως κοντά στην αξία της πολιτικής συμμετοχής. Το ορόσημο 8 μπορεί να προσδοκάται ότι θα δημιουργήσει ευκαιρίες για την κοινωνία πολιτών να εμπλακεί στην περαιτέρω επέκταση του οικοσυστήματος ανοικτών δεδομένων, αλλά δεν είναι σαφές ποιο είναι το οικοσύστημα αυτό, με ποιον τρόπο προορίζεται να λειτουργήσει η εμπλοκή της κοινωνίας πολιτών και κατά πόσο η παρούσα δέσμευση προορίζεται να ασκήσει επιρροή στις διαδικασίες

διαμόρφωσης αποφάσεων ή όχι. Οι αποκρίσεις που παρασχέθηκαν από το υπουργείο στο πλαίσιο συνεντεύξεων² ανέφεραν ορισμένες ιδέες για εργασία από κοινού με φορείς της κοινωνίας πολιτών και του ιδιωτικού τομέα με σκοπό να ενημερώνονται οι αποφάσεις του δημοσίου, αλλά δεν ανέφεραν κάποιον συγκεκριμένο σχεδιασμό για την ανάπτυξη ενός επίσημου μηχανισμού δημόσιας επιρροής επί των αποφάσεων αυτών.³

Ο ιστοχώρος data.gov.gr περιέχει περισσότερα από 110 σύνολα ανοικτών δεδομένων τα οποία το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης (ως πρώην επικεφαλής φορέας) είχε δημοσιεύσει έως τον Μάιο του 2019.⁴ Ο επίσημος ιστοχώρος του πρώην Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης⁵ περιλαμβάνει μια δημοσιευμένη έκθεση για τη συνολική στρατηγική ηλεκτρονικής διακυβέρνησης του υπουργείου.⁶ Η έκθεση αυτή παρουσίαζε την ανοικτή διαθεσιμότητα της δημόσιας πληροφορίας ως έναν από 10 στρατηγικούς στόχους, χωρίς, ωστόσο, να υπεισέρχεται σε κατευθύνσεις υλοποίησης. Εκ των νέων επικεφαλής φορέων για την παρούσα δέσμευση,⁷ μόνο το Υπουργείο Εσωτερικών είχε δημοσιεύσει στον ιστοχώρο του το 2016 μια έκθεση για την πολιτική και πρακτική του σε σχέση με τα ανοικτά δεδομένα.⁸ Η εν λόγω έκθεση παρουσιάζει, επίσης, την πρόοδο των ανοικτών δεδομένων μετά τη δημοσίευση του σχετικού νόμου το 2014, καθώς και ένα σχέδιο δράσης για το 2016.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης εξήγησαν ότι η πλατφόρμα data.gov.gr περιλαμβάνει μόνο βασικούς μηχανισμούς επικοινωνίας, όπως μια φόρμα επικοινωνίας, έναν χώρο για προχωρημένους χρήστες και ένα ερωτηματολόγιο ικανοποίησης. Το υπουργείο δεν παρείχε κάποιο συγκεκριμένο σκεπτικό για τη μη ενίσχυση της υφιστάμενης πύλης δεδομένων. Επιπλέον, το υπουργείο εξήγησε ότι συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν από την έναρξη ισχύος του Νόμου 4305/2014 και εφεξής διαμόρφωσαν τον καταλύτη για τη μόχλευση πόρων προκειμένου να δημοσιευτούν δεδομένα πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης. Επίσης, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης εξήγησε ότι η ποιότητα δεδομένων κατά την έννοια της μηχαναγνωσιμότητας των δημοσιευμένων συνόλων δεδομένων είχε ικανοποιηθεί ήδη από τα περισσότερα σύνολα δεδομένων που είχαν δημοσιευτεί πριν από το τέταρτο σχέδιο δράσης, ότι το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, ως πρώην επικεφαλής φορέας της παρούσας δέσμευσης, είχε εκδώσει 1 απόφαση διάθεσης ανοικτών δεδομένων πριν από τη δημοσίευση του τέταρτου σχεδίου δράσης και ότι κατά τη δημοσίευση του τέταρτου σχεδίου δράσης υπήρχαν διαθέσιμες περίπου 180 ψηφιακές εφαρμογές. Το υπουργείο δεν παρείχε περαιτέρω λεπτομέρειες για τα θέματα αυτά. Σε ό,τι αφορά την εμπλοκή της κοινωνίας πολιτών στην επέκταση του οικοσυστήματος ανοικτών δεδομένων, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης εξήγησε ότι πριν από τη δημοσίευση του τέταρτου σχεδίου δράσης είχαν διεξαχθεί ορισμένες συζητήσεις με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ). Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ωστόσο, δεν ανέφερε σχέδια για τη συνέχιση των συζητήσεων αυτών με τον ΣΕΒ ή με άλλους ενδιαφερόμενους.

Σε ό,τι αφορά την ενσωμάτωση στοιχείων από προγενέστερες φάσεις του συστήματος κινητικότητας δημοσίων υπαλλήλων, το Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο κληρονόμησε αυτό το μέρος του χαρτοφυλακίου του πρώην Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης, δεν παρείχε σχετικές πληροφορίες.

Αναφορικά με τη φιλοδοξία της δέσμευσης, το ορόσημο 1, για έναν νέο, περισσότερο διαδραστικό ιστοχώρο ανοικτών δεδομένων, το ορόσημο 6, για υπηρεσίες ιστού, και το

ορόσημο 8, για την εμπλοκή της κοινωνίας πολιτών, συνιστούν μια φιλοδοξία πέρα από τις συνηθισμένες δραστηριότητες του φορέα και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς δεν είναι συχνό φαινόμενο να επικαιροποιούν οι δημόσιοι φορείς τις δυνατότητες διάδρασης με τους ιστοχώρους τους ή τις υπηρεσίες ιστού που προσφέρουν ή να εμπλέκουν την κοινωνία πολιτών στη λήψη αποφάσεων. Τα υπόλοιπα ορόσημα και δραστηριότητες δεν προχωρούν πέρα από την τρέχουσα πρακτική και, ταυτόχρονα, δε συνιστούν κάποιο βήμα πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό να επιτευχθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία. Ως εκ τούτου, δε θεωρούνται φιλόδοξα.

Για την αποτίμηση της δυναμικής επίδρασης πρέπει να ληφθούν υπόψη και ορισμένα σημεία της ανάδρασης που παρείχε ο επικεφαλής φορέας της παρούσας δέσμευσης. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης δεν αναφέρθηκε σε αξιοποίηση εμπειρίας από την υλοποίηση του προηγούμενου σχεδίου δράσης στον σχεδιασμό της παρούσας δέσμευσης ή σε ενσωμάτωση στη δέσμευση ανάδρασης από τη διαδικασία συσχεδιασμού του σχεδίου δράσης, δεδομένου ότι στη διαδικτυακή διαβούλευση δεν είχαν υποβληθεί σχετικά σχόλια. Αναφορικά με το σκεπτικό που κατευθύνει την επιλογή των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης δεν αναφέρθηκε σε εμπλοκή ένσχετων προς το θέμα ενδιαφερομένων εκτός δημόσιου τομέα ή σε συνέχιση των σχετικών συζητήσεων με τον ΣΕΒ. Αnéφερε, όμως, ότι η υψηλή κατά την αντίληψη του υπουργείου αξία κάποιων συνόλων δεδομένων θα ήταν ένας παράγοντας στη διαδικασία αυτήν.

Η δέσμευση αξιολογείται ως έχουσα Περιορισμένη δυναμική επίδραση λόγω του νέου ιστοχώρου ανοικτών δεδομένων που θα δημιουργηθεί προκειμένου να εξυπηρετήσει τις ανάγκες των χρηστών ανοικτών δεδομένων. Η δέσμευση επιδιώκει, επίσης, να εργαστεί από κοινού με την κοινωνία πολιτών προκειμένου να βελτιώσει το οικοσύστημα ανοικτών δεδομένων εν όλω (παραμένοντας, ωστόσο, μη ακριβής ως προς το τι συμπεριλαμβάνει αυτό) και τελικά θα οδηγήσει σε εκ νέου δημιουργημένα και καλύτερης ποιότητας σύνολα δεδομένων τα οποία θα καταστούν διαθέσιμα στο κοινό. Η έλλειψη σαφήνειας ως προς τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να υλοποιηθεί η δέσμευση περιορίζει την αποτίμηση της δυναμικής επίδρασης.

Ενδεχόμενες αλλαγές στη σχεδιαζόμενη υλοποίηση της δέσμευσης πρέπει να λάβουν υπόψη την επιλογή συνόλων δεδομένων που να έχουν συνάφεια με τις ανάγκες χρηστών δεδομένων και εξωτερικών ενδιαφερόμενων. Οι συνεντεύξεις με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους δεν ανέδειξαν συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας που αυτοί θα ήθελαν να δουν δημοσιευμένα μέσω της υλοποίησης της δέσμευσης. Ωστόσο, η περαιτέρω έρευνα γραφείου⁹ αποκάλυψε ότι η απόδοση της εργασίας των δημόσιων αξιωματούχων, οι διαδικασίες προσλήψεων και οι μισθοί είναι ζητήματα ενδιαφέροντος, και η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων σε σχέση με αυτά θα μπορούσε να έχει αξία για την πληροφόρηση του κοινού και να βοηθήσει στη βελτίωση των κυβερνητικών διαδικασιών.

---

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση (ορόσημα 7 και 9) και (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 5). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για

λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Απαντήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ερωτήσεις συνέντευξης οι οποίες παρασχέθηκαν στις 15 Μαΐου 2020, από τον κ.Α.Δημητρίου και τον κ.Α.Σκλαπάνη, πρόσωπα επαφής για το Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης προς τα οποία έγινε παραπομπή από το επικεφαλής πρόσωπο επαφής κα.Α.Μπαλού.

³ Ωστόσο, στο κείμενο της δέσμευσης δεν παρέχονται περισσότερες λεπτομέρειες για το πώς αυτό θα πραγματοποιηθεί.

⁴ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/ydmed?q=&sort=metadata_modified+asc

⁵ <http://www.ydmed.gov.gr> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο της πλατφόρμας OpenGov.gr, διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/minreform/>

⁶ Ελληνική Στρατηγική για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση 2014-2020, 15 Απριλίου 2014, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.ydmed.gov.gr/wp-content/uploads/20140415_egov_strategy.pdf

⁷ <https://www.ypes.gr> για το Υπουργείο Εσωτερικών και <https://mindigital.gr/> για το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο του Ελληνικού Κοινοβουλίου, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/en/news/links/ministries>

⁸ Ετήσια Έκθεση για τη Διαθεσιμότητα και Επαναχρησιμοποίηση των Ανοικτών Δεδομένων Κατ' Εφαρμογή του Άρθρου 12Γ, Ν.4305/2014, 21 Απριλίου 2016, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.ypes.gr/etisia-ekthesi-gia-ti-diathesi-kai-peraitero-chrisi-ton-anoichton-dedomenon-se-efarmogi-toy-arth-12g-toy-n-4305-2014/>

⁹ Σε σχέση με τη δέσμευση 6 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/2aCY2d2>–<https://cutt.ly/XaCY5lg>–<https://cutt.ly/SaCUyYW>–<https://cutt.ly/RaCUdHy>–<https://cutt.ly/GaCUVlf>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (μετακλητοί υπάλληλοι) (2/27), μισθολογικές δαπάνες δημόσιου τομέα (1/27), άδειες δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικές, αποφάσεις) (4/27), κινητικότητα δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικές, προσκλήσεις, αποφάσεις) (3/27), αξιολόγηση επίδοσης δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικές, αποφάσεις) (2/27), προσλήψεις δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικές, προσκλήσεις, αποφάσεις) (10/27) και παροχή δημόσιων υπηρεσιών (πολιτικές, δίαυλοι, διαδικασίες) (5/27). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

7. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.26) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ένταξη νέων datasets.

2) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΟΑΝ για δημοσίευση δεδομένων.

3) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

4) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

5) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων.

6) Datasets, εφαρμογές και οπτικοποιήσεις δεδομένων προμηθειών, συμβάσεων, δημοσίων έργων και υπηρεσιών».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.26-27) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ένταξη νέων datasets.

2) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΟΑΝ για δημοσίευση δεδομένων.

3) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

4) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

5) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων.

6) Datasets, εφαρμογές και οπτικοποιήσεις δεδομένων προμηθειών, συμβάσεων, δημοσίων έργων και υπηρεσιών».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece-Action-Plan-2019-2021-GR.pdf> σελ.26-28.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να δημοσιεύσει στατιστικά και οικονομικά στοιχεία που κατέχει το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, να βελτιώσει την ποιότητα των συνόλων

δεδομένων, να αναβαθμίσει τις ψηφιακές εφαρμογές και να παραγάγει οπτικοποιήσεις δεδομένων για προμήθειες, συμβάσεις, δημόσια έργα και υπηρεσίες.

Η δέσμευση έχει επαρκή συνάφεια προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να διαθέσει περισσότερες πληροφορίες.¹ Η δέσμευση είναι επαληθεύσιμη, αλλά δεν προσδιορίζει με συγκεκριμένο τρόπο τα είδη των οπτικοποιήσεων, τις ψηφιακές εφαρμογές, τον σκοπό αυτών, τους τρόπους με τους οποίους η ποιότητα των δεδομένων θα μπορούσε να βελτιωθεί, καθώς και τους στόχους ή τα κριτήρια που κατευθύνουν την επιλογή των συνόλων δεδομένων τα οποία πρόκειται να δημοσιευτούν.

Το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης είχε δημοσιεύσει τον Μάιο του 2019 περισσότερα από 30 σύνολα ανοικτών δεδομένων στον ιστοχώρο data.gov.gr,² και περισσότερα από 150 σύνολα ανοικτών δεδομένων είχαν καταστεί διαθέσιμα τον Μάιο του 2019 στον ιστοχώρο του υπουργείου.³ Τα δημοσιευμένα δεδομένα στον ιστοχώρο του υπουργείου περιλάμβαναν τιμές καυσίμων και τιμές διυλιστηρίου, τιμές τροφίμων και καταναλωτικών αγαθών, καθώς και στοιχεία εισαγωγών χαλυβουργικών προϊόντων και αλουμινίου. Μερικά από αυτά τα στοιχεία (για παράδειγμα, τιμές καυσίμων, τιμές καταναλωτικών αγαθών) ήταν επίσης δημοσιευμένα και στον ιστοχώρο data.gov.gr.

Αν και ένας εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών⁴ εξέφρασε την πεποίθησή του ότι σύνολα δεδομένων που αφορούν το πεδίο της οικονομίας θα έχουν υψηλή αξία για τους ενδιαφερόμενους, δεν προσδιόρισε ποια τέτοια σύνολα δεδομένων είναι υψηλής αξίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο εν λόγω ενδιαφερόμενος λειτουργεί ένα δίκτυο αλληλεγγύης για την αναδιανομή φαρμάκων, τα οποία δε χρειάζονται οι άνθρωποι που τα είχαν αγοράσει, σε απόρους ή χαμηλού εισοδήματος ασθενείς και ενδεχομένως να είχε βοηθηθεί από ανοικτά δεδομένα για υψηλές τιμές καταναλωτικών αγαθών κατά περιοχή, τα οποία θα μπορούσαν να διατίθενται από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης.

Η δέσμευση, εάν υλοποιηθεί πλήρως, προσδοκείται (α) να καταστήσει διαθέσιμα για επαναχρησιμοποίηση ορισμένα σύνολα δεδομένων που συντηρούνται από τον επικεφαλής φορέα και εποπτευόμενους φορείς και (β) να βελτιώσει την ποιότητα των συνόλων δεδομένων που είναι διαθέσιμα προς επαναχρησιμοποίηση. Η δυνητική επίδραση της δέσμευσης αξιολογείται ως «Περιορισμένη», διότι, παρά τη στόχευση να καταστούν περισσότερα σύνολα δεδομένων διαθέσιμα στο κοινό, με περιεχόμενο δεδομένων καλύτερης ποιότητας και επίσης με βελτιωμένες οπτικοποιήσεις και ψηφιακές εφαρμογές, δεν είναι σαφές ότι κάτι τέτοιο θα μεταβάλει, θα βελτιώσει ή θα διαφοροποιήσει με οποιονδήποτε τρόπο την τρέχουσα κυβερνητική πρακτική πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό ή ότι κάτι τέτοιο θα επιλύσει ένα αναγνωρισμένο πρόβλημα. Ομοίως, δεν είναι σαφές το κατά πόσο οι βελτιώσεις θα ανταποκριθούν στις ανάγκες των πολιτών για ανάπτυξη και συμμετοχή, όπως διατυπώνεται στους στόχους της δέσμευσης. Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων δεν ανέφερε την αξιοποίηση κάποιας εμπειρίας από το προηγούμενο σχέδιο δράσης στον σχεδιασμό της εν λόγω δέσμευσης ή την ενσωμάτωση στη δέσμευση αυτή κάποιας ανάδρασης από τη διαδικασία συσχεδιασμού του σχεδίου δράσης. Σε ό,τι αφορά το σκεπτικό που κατευθύνει την επιλογή των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το υπουργείο αναφέρθηκε στην αντιληπτή χρησιμότητα αυτών για ενδιαφερόμενους όπως την κρίνουν τα

εσωτερικά στελέχη του φορέα και δήλωσε ότι δεν εμπλέκονταν στη διαδικασία αυτή ενδιαφερόμενοι εκτός δημόσιου τομέα.

Η δέσμευση θα μπορούσε να ωφεληθεί από μεγαλύτερη ενεργή συνεργασία με πολίτες, χρήστες των δεδομένων, φορείς της κοινωνίας πολιτών και άλλους εξωτερικούς ενδιαφερόμενους κατά τη διαδικασία προσδιορισμού των συνόλων δεδομένων που πρόκειται να δημοσιευτούν. Για παράδειγμα, ένας εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών⁵ αναφέρθηκε ρητά στις πληροφορίες που αφορούν την προστασία των καταναλωτών, οι οποίες είναι σχεδόν αδύνατο να αποκτηθούν από τον δημόσιο τομέα. Εν προκειμένω, το κείμενο της δέσμευσης αναφέρει την ενσωμάτωση δεδομένων προστασίας καταναλωτών από έναν ιστοχώρο του υπουργείου σε ένα σύνολο ανοικτών δεδομένων, χωρίς, όμως, να παρέχει περαιτέρω λεπτομέρειες. Οι σχεδιασμοί του υπουργείου περί ανοικτών δεδομένων θα μπορούσαν να συνδέονται με τις ανάγκες του κοινού κατά καθαρότερο τρόπο εάν είχαν συνδημιουργηθεί με την κοινωνία πολιτών. Ταυτόχρονα, η περαιτέρω έρευνα γραφείου⁶ επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον για ορισμένα σύνολα δεδομένων που αναφέρονται στην παρούσα δέσμευση (λ.χ., τα σύνολα δεδομένων για τις τιμές καυσίμων) και ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του υπουργείου για τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βελτιώσει πολιτικές και διαδικασίες. Ένα ενδεικτικό παράδειγμα είναι οι πληροφορίες για πολιτικές, χρηματοδοτήσεις, έργα, προσκλήσεις και αποφάσεις σχετικά με νέες κρατικές επενδύσεις.

---

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση και (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 4). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/ytoypreio-oikonomiaie-anatttyehe-kai-toypiemoy?q=&sort=metadata_modified+asc

³ Βλ. ιστοσελίδες <http://www.mindev.gov.gr/open-data/#1586179665478-2d0648a6-a761>–
<http://www.mindev.gov.gr/category/ektelesi-proipologismou/>–
<http://www.mindev.gov.gr/%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ad%cf%82-%cf%80%cf%81%ce%bf%cf%8a%cf%8c%ce%bd%cf%84%cf%89%ce%bd/>–
<http://www.mindev.gov.gr/category/prostima-dieppy/>

⁴ Θ. Βράτιμμος, εκπρόσωπος του φορέα GIVMED.

⁵ Ε. Αλευρίτου, εκπρόσωπος του φορέα Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.

⁶ Σε σχέση με τη Δέσμευση 7 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/MaClkBH>–<https://cutt.ly/vaClQtE>–<https://cutt.ly/ZaClOiN>–<https://cutt.ly/WaClHrX>–<https://cutt.ly/faClMwP>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος έγχρωμων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): τιμές καυσίμων (πολιτικές, αποφάσεις, πληροφορίες) (2/39), αποτελέσματα διερεύνησης οικονομικών σκανδάλων (5/39), επενδύσεις με επίδραση στο περιβάλλον (πολιτικές, αποφάσεις) (2/39), επενδύσεις με επίδραση σε μνημεία και αρχαιότητες (πολιτικές, αποφάσεις) (1/39), νέες επενδύσεις (πολιτικές, χρηματοδοτήσεις, σχέδια, προσκλήσεις, αποφάσεις) (20/39), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (απευθείας αναθέσεις, μετακλητοί υπάλληλοι) (2/39), μισθοί προσωπικού και πολιτικές προσλήψεων (3/39),

πολιτικές για επιχειρήσεις (2/39), πολιτικές για ΟΤΑ (1/39) και πολιτικές για υπερχρεωμένα νοικοκυριά (1/39). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

8. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.29) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης έχει στη διάθεσή του πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Μελέτη για την Υλοποίηση Ψηφιακού Αποθετηρίου.
2) Υλοποίηση πλατφόρμας Ψηφιακού Αποθετηρίου ερευνών και μελετών του Δημοσίου.
3) Μελέτη βελτιστοποίησης της διαδικασίας διενέργειας της ηλεκτρονικής ανοικτής διαβούλευσης.
4) Ένταξη νέων datasets».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.29) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Μελέτη για την Υλοποίηση Ψηφιακού Αποθετηρίου.
2) Υλοποίηση πλατφόρμας Ψηφιακού Αποθετηρίου ερευνών και μελετών του Δημοσίου.
3) Μελέτη βελτιστοποίησης της διαδικασίας διενέργειας της ηλεκτρονικής ανοικτής διαβούλευσης.
4) Ένταξη νέων datasets».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece_Action-Plan_2019-2021_GR.pdf σελ.29.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Περιορισμένη

Ανάλυση της δέσμευσης

Η δέσμευση αποσκοπεί στην υλοποίηση ενός ψηφιακού αποθετηρίου ερευνών και μελετών που εκπονούνται στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και στον δημόσιο τομέα, καθώς και στην εκπόνηση μιας μελέτης για τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας διαδικτυακών διαβουλεύσεων στην πλατφόρμα OpenGov.gr. Η δέσμευση είναι

συναφής προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι το εν λόγω αποθετήριο θα βοηθήσει στη δημοσίευση δεδομένων και πληροφοριών, παρότι δεν είναι σαφές ποιες ακριβώς πληροφορίες θα δημοσιευτούν.¹ Εφόσον τόσο το κείμενο της δέσμευσης όσο και η ανάδραση από τον επικεφαλής φορέα² δεν παρέχουν με σαφή εικόνα τις προθέσεις περαιτέρω αξιοποίησης της προτεινόμενης μελέτης για τη βελτιστοποίηση των διαδικτυακών διαδικασιών διαβούλευσης, η δέσμευση δεν είναι συναφής προς την αξία Πολιτικής Συμμετοχής της OGP.

Τα στοιχεία για σύνολα δεδομένων τα οποία έχουν δημοσιευτεί από το ΕΚΔΔΑ είναι περιορισμένα. Ο IRM διαπίστωσε πως ο ιστοχώρος data.gov.gr περιέχει περισσότερα από 20 σύνολα ανοικτών δεδομένων που είχαν δημοσιευτεί από το ΕΚΔΔΑ έως τον Μάιο του 2019.³ Το υφιστάμενο ψηφιακό αποθετήριο του ΕΚΔΔΑ⁴ περιέχει περίπου 500 τεκμήρια (συμπεριλαμβανομένων 40 μελετών σε θέματα όπως οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στην οικογένεια, στη γεωργία, στη βία κατά των γυναικών⁵, 130 εκπαιδευτικών πόρων για θέματα όπως η οικονομική ανάπτυξη του τουριστικού τομέα και τα ανθρώπινα δικαιώματα⁶ και 330 ψηφιακών πόρων αναλυτικών στοιχείων και ακαδημαϊκών μελετών για διάφορα ζητήματα της δημόσιας διοίκησης, του πολιτικού συστήματος και της οικονομίας⁷). Τα στατιστικά στοιχεία ανακτήσεων που παρέχονται για τους εκπαιδευτικούς πόρους δείχνουν περίπου 4.000-7.000 ανακτήσεις για τους περισσότερο δημοφιλείς εξ αυτών, οι οποίοι αναφέρονται σε θέματα όπως είναι τα ζητήματα φύλων και η διαχείριση υπηρεσιών υγείας.

Στο πλαίσιο συνεντεύξεων με το ΕΚΔΔΑ, ο φορέας εξήγησε ότι κατά τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης δεν υπήρχαν μελέτες για υλοποίηση ψηφιακών αποθετηρίων. Στελέχη του φορέα διευκρίνισαν ότι ένα ψηφιακό αποθετήριο για έρευνες και μελέτες που εκπονούνται από τον δημόσιο τομέα λειτουργεί από το 2012 και εξής, και το αποθετήριο αυτό προορίζεται να μεταπέσει στο νέο αποθετήριο όταν το τελευταίο καταστεί λειτουργικό. Ο IRM δεν εντόπισε εκθέσεις για την ποιότητα του αποθετηρίου, την ικανοποίηση των χρηστών και την αξιοποίηση του αποθετηρίου από αυτούς. Το ΕΚΔΔΑ σημείωσε τη σημασία των συνόλων δεδομένων υπό το πρίσμα της θεσμικής φυσιογνωμίας του φορέα και δεν ανέφερε την εμπλοκή ένσχετων ενδιαφερόμενων εκτός δημόσιου τομέα στη διαδικασία επιλογής συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα.

Προϋπάρχουσες εκθέσεις για την αξιολόγηση ή/και τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας διαδικτυακών διαβουλεύσεων δεν έχουν εντοπιστεί. Ωστόσο, τα στατιστικά στοιχεία που είναι δημόσια διαθέσιμα για την πλατφόρμα oregon.gov⁸ αναφέρουν την πραγματοποίηση περίπου 900 διαβουλεύσεων με κατάθεση 240.000 σχολίων έως τη σύνταξη του παρόντος κειμένου (Ιούλιος 2020), και η πλατφόρμα χρησιμοποιείται σε τακτική βάση για τη διαδικτυακή διαβούλευση νέων σχεδίων νόμου. Το ΕΚΔΔΑ επισήμανε πως η προτεινόμενη μελέτη (ορόσημο 3) μπορεί να διερευνήσει οποιεσδήποτε μείζονες βελτιώσεις των μηχανισμών διαδικτυακής διαβούλευσης οι οποίες θα μπορούσαν να υλοποιηθούν μέσω της παρούσας δέσμευσης, καθώς και σχεδιασμούς για την αύξηση της συμμετοχής στις διαδικτυακές διαβουλεύσεις και την ενίσχυση των μηχανισμών ανάδρασης και της αποκριτικότητας.

Σε σχέση με το ορόσημο 4, το ΕΚΔΔΑ παρείχε έναν κατάλογο περίπου 220 συνόλων δεδομένων που έχουν λάβει έγκριση δημοσίευσης με μια απόφαση προγενέστερη της δημοσίευσης του σχεδίου δράσης. Σημειώνεται ότι ο κατάλογος αυτός δεν έχει καταρτιστεί με

την εμπλοκή εκπροσώπων φορέων της κοινωνίας πολιτών και δε συμπεριλαμβάνει απαραίτητα θεματικές περιοχές οι οποίες θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν σε υψηλό βαθμό την κοινωνία πολιτών. Η δράση αυτή εμφανίζει φιλοδοξία κατά την έννοια της επιδίωξης δημοσίευσης των εν λόγω 220 συνόλων δεδομένων, αλλά όπως φαίνεται, τα εν λόγω σύνολα δεδομένων έχουν προσδιοριστεί ήδη και η επιλογή τους δε θα ενσωματώσει καμία περαιτέρω επιρροή από την κοινωνία πολιτών ή δημόσια συμμετοχή στην υλοποίηση.

Εάν υλοποιηθεί, η δέσμευση θα μπορούσε να έχει περιορισμένη επίδραση. Προσδοκείται ότι νέα δεδομένα θα εισέλθουν στο δημόσιο πεδίο για πρώτη φορά και, θεωρητικά, αυτό θα μπορούσε να επιτρέψει στον δημόσιο τομέα να ενημερώσει καλύτερα τη διαδικασία παραγωγής πολιτικής από προηγούμενες έρευνες και μελέτες. Το ΕΚΔΔΑ επισήμανε ότι το προηγούμενο σχέδιο δράσης ανέδειξε την ανάγκη να οριστούν άδειες χρήσης Creative Commons, και, ως εκ τούτου, τα εν λόγω νέα δεδομένα προσδοκείται να είναι διαθέσιμα σε ανοικτή μορφή. Τούτου λεχθέντος, δεν είναι σαφές κατά πόσο δράσεις που θα ακολουθήσουν τη μελέτη και υλοποίηση του ψηφιακού αποθετηρίου θα οδηγήσουν σε έναν ανανεωμένο ιστοχώρο ή σε μια περισσότερο ουσιώδη αλλαγή στον τρόπο λειτουργίας του αποθετηρίου. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ανάδραση που παρείχε το ΕΚΔΔΑ, μετά τη μεταρρύθμιση των υπουργικών χαρτοφυλακίων του έτους 2019,⁹ δεν είναι ακόμα σαφές ποια υπηρεσία θα είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της μελέτης.

Ως επόμενο βήμα, ενδεχόμενες αλλαγές στη σχεδιαζόμενη υλοποίηση της δέσμευσης θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν τη διερεύνηση της επιλογής συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα σύμφωνα με προτεραιότητες των πολιτών. Αναφέρεται, σε σχέση με αυτό, ότι συνεντεύξεις με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους δεν ανέδειξαν συγκεκριμένα σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας που οι συνεντευξιαζόμενοι θα ήθελαν να δουν να δημοσιεύονται μέσω της υλοποίησης της εν λόγω δέσμευσης. Ταυτόχρονα, ωστόσο, περαιτέρω έρευνα γραφείου¹⁰ ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του κέντρου για τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βελτιώσει πολιτικές και διαδικασίες. Ως ενδεικτικό παράδειγμα αναφέρονται οι πληροφορίες για διαδρομές υπηρεσιακής εξέλιξης και επαγγελματική κατάσταση αποφοίτων.

---

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση (ορόσημο 2) και (β) δεν περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες (ορόσημο 2). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Απάντηση μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε ερωτήσεις συνέντευξης που παρείχε στις 6 Μαΐου 2020 ο κ. Γ. Χαλκιάς, προς τον οποίο παρέπεμψε το επικεφαλής πρόσωπο επαφής του ΕΚΔΔΑ.

³ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/ekdd?q=&sort=metadata_modified+asc

⁴ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://resources.ekdd.gr/knowledge/>

⁵ Διαθέσιμο στη σελίδα http://resources.ekdd.gr/knowledge/index.php?option=com_php&Itemid=17

⁶ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://resources.ekdd.gr/gnosis/index.php>

⁷ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://repositoryesdda.ekdd.gr/>

⁸ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/home/announce-statistics>

⁹ Ν.4622/2019, Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως Α'133/07.08.2019, διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8NXGWS3cU8Kt5MXD0LzQTLWPU9yLzB>

[8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWyJWelDvWS_18kAEhATUkjb0x1LldQ163nV9K--td6SluRmo9qrjUJM0q2O30kMOMg7ZNFjN86oicoBs0fePDGfg](https://doi.org/10.1017/S1744501918000000)

¹⁰ Σε σχέση με τη Δέσμευση 8 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν το κέντρο για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/EaCOXF1>–<https://cutt.ly/7aCO2NH>–<https://cutt.ly/laCPqlx>–<https://cutt.ly/taCPoJU>–<https://cutt.ly/paCPkEZ>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του κέντρου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): διαδρομές υπηρεσιακής εξέλιξης και επαγγελματική κατάσταση αποφοίτων (2/12), προσκλήσεις πρόσληψης προσωπικού (όροι, προθεσμίες) (4/12), προσκλήσεις επιλογής σπουδαστών (όροι, προθεσμίες) (4/12) και προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης (προσκλήσεις, όροι, προθεσμίες) (2/12). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του κέντρου, β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του κέντρου.

9. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.30) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΔΔΑΔ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης ανοικτών δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.30-31) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Ανωνυμοποίηση και δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.

2) Ένταξη νέων datasets.

3) Ενεργοποίηση φορέων ΥΠΔΔΑΔ για δημοσίευση δεδομένων.

4) Βελτίωση της ποιότητας των datasets.

5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων.

6) Αναβάθμιση ψηφιακών εφαρμογών και παροχή επιπλέον συνόλων δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece-Action-Plan-2019-2021-GR.pdf> σελ.30-32.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Καμία

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση έχει στόχο να αποδώσει νέες πληροφορίες στο δημόσιο πεδίο σε θέματα σχετικά με στατιστικές εγκληματικότητας, αποτελέσματα διαγωνισμών δικηγόρων

και συμβολαιογράφων, αιτήσεις χάριτος, καθώς και ορισμένα οικονομικά στοιχεία. Η δέσμευση θεωρείται επαληθεύσιμη, αλλά δεν είναι σαφής ως προς τις λεπτομέρειες και τη μορφή των εν λόγω συνόλων δεδομένων.

Η δέσμευση είναι συναφής προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει περισσότερες πληροφορίες (ορόσημα 1, 2, 5 και 6) και να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφορίας που διατίθεται στο κοινό (ορόσημο 4).¹

Τον Μάιο του 2019, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων είχε δημοσιεύσει στον ιστοχώρο Data.gov.gr² περισσότερα από 20 σύνολα ανοικτών δεδομένων, όπως δεδομένα για την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών, καθώς και για τα διατάγματα ίδρυσης κέντρων κράτησης.

Τα ορόσημα της δέσμευσης δε θα οδηγήσουν σε αλλαγές του τρόπου με τον οποίο η κυβέρνηση λειτουργεί ή δημοσιεύει δεδομένα, πέρα από ό,τι είναι ήδη υποχρεωτικό σύμφωνα με τον νόμο.

Ως προς την αξιολόγηση της δυνητικής επίδρασης, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν αναφέρθηκε σε αξιοποίηση συναφούς εμπειρίας από την υλοποίηση του προηγούμενου σχεδίου δράσης για τον σχεδιασμό της παρούσας δέσμευσης ή σε ενσωμάτωση ανάδρασης από τη διαδικασία συσχεδιασμού του σχεδίου δράσης στη δέσμευση αυτήν. Επιπρόσθετα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης σημείωσε ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδημιουργίας του τέταρτου σχεδίου δράσης, ο επικεφαλής φορέας της διαδικασίας δεν είχε παράσχει στο υπουργείο επαρκείς πληροφορίες και χρόνο για τη διαμόρφωση δεσμεύσεων, αντίθετα από ό,τι είχε συμβεί στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδημιουργίας του τρίτου σχεδίου δράσης. Σε σχέση με το σκεπτικό επιλογής των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης δεν παρέσχε συγκεκριμένες πληροφορίες και δεν ανέφερε τη συμμετοχή ένσχετων προς τα θέματα αυτά ενδιαφερόμενων εκτός δημόσιου τομέα στην εν λόγω διαδικασία. Υπό το πρίσμα των παραπάνω, η δυνητική επίδραση της δέσμευσης κωδικοποιείται ως «Καμία».³

Η ενδεχόμενη τροποποίηση της σχεδιαζόμενης υλοποίησης της δέσμευσης θα μπορούσε να συμπεριλάβει την εξέταση των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα σύμφωνα με προτεραιότητες των πολιτών, καθώς και την εισδοχή οργανισμών της κοινωνίας πολιτών και άλλων εκτός κυβέρνησης ενδιαφερόμενων στη διαδικασία ορισμού προτεραιοτήτων. Κατά τη διαδικασία συνεντεύξεων, οι εκπρόσωποι της κοινωνίας πολιτών δεν παρείχαν κάποιες συγκεκριμένες απόψεις ως προς την αξία των παραπάνω ή άλλων συνόλων δεδομένων του υπουργείου. Η έρευνα γραφείου⁴ ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του υπουργείου ως προς τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βοηθήσει ώστε να βελτιωθούν διαδικασίες και πολιτικές. Δύο ενδεικτικά παραδείγματα είναι οι πληροφορίες για πολιτικές, συμβάντα, αποφάσεις και προσφυγές σε σχέση με τις συνθήκες κράτησης, καθώς και πληροφορίες για προσλήψεις προσωπικού, όπως προσκλήσεις αιτήσεων, προθεσμίες και αποφάσεις.

---

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση και (β) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 5). Ωστόσο, δεν είναι

ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/moj?q=&sort=metadata_modified+asc

³ Όπως οι κωδικοποιήσεις αυτές ορίζονται στο «Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM» (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual> σελ.64-66.

⁴ Σε σχέση με τη Δέσμευση 9 – Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/SaCAAWg>–<https://cutt.ly/6aCAZTH>–<https://cutt.ly/0aCA2fU>–<https://cutt.ly/JaCA63e>–<https://cutt.ly/EaCSi3l>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): συνθήκες κράτησης (πολιτικές, συμβάντα, αποφάσεις, διαμαρτυρίες, προσφυγές) (10/40), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (απευθείας ανάθεση συμβάσεων, μετακλητοί υπάλληλοι) (2/40), προσλήψεις προσωπικού (προσκλησεις, όροι, προθεσμίες, αποφάσεις) (11/40), σχεδιαζόμενες αλλαγές στο δικαστικό και σωφρονιστικό σύστημα (4/40), συμβάντα δραπετεύσης κρατουμένων και συμβάντα διαφθοράς σε φυλακές (7/40) και αδικαιολόγητη αυστηρότητα / αδικαιολόγητη επιείκεια (συμβάντα, αλλαγές πολιτικής) (6/40). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής Υπουργείου.

10. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.33) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, καθώς και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1.Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει στη διάθεσή του πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών.
2.Διερεύνηση για τη δυνατότητα *harvesting* των δεδομένων του ΥΠΕΚΑ στο *data.gov.gr*.
3.Ένταξη νέων *datasets* και *webservices*.
4.Βελτίωση της ποιότητας των *datasets*.
5.Έκδοση απόφασης διάθεσης ανοικτών δεδομένων».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.33-34) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1) Δημιουργία νέων συνόλων δεδομένων.
2) Διερεύνηση για τη δυνατότητα *harvesting* των δεδομένων μας στο *data.gov.gr* (δημιουργία συμβατού API).
3) Ένταξη νέων *datasets* και *webservices*.
4) Βελτίωση της ποιότητας των *datasets*.
5) Αποφάσεις διάθεσης δεδομένων».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece-Action-Plan-2019-2021-GR.pdf> σελ.33-34.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Καμία

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση επιδιώκει να δημοσιεύσει νέα σύνολα δεδομένων τα οποία κατέχει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, να αναπτύξει μια Διεπαφή Προγραμματισμού Εφαρμογών (API) που θα μπορούσε να βοηθήσει να καταστούν τα δεδομένα αυτά διαθέσιμα

στον ιστοχώρο data.gov.gr και να βελτιώσει την ποιότητα των δημοσιευμένων συνόλων δεδομένων.

Η δέσμευση θεωρείται επαληθεύσιμη και συναφής προς την αξία Πρόσβασης στις Πληροφορίες της OGP, διότι, εάν υλοποιηθεί πλήρως, θα οδηγήσει την κυβέρνηση στο να δημοσιοποιήσει περισσότερες πληροφορίες (ορόσημα 1, 3 και 5) και να βελτιώσει την ποιότητα της πληροφορίας που διατίθεται στο κοινό (ορόσημο 4).¹ Ωστόσο, η παρούσα δέσμευση δεν περιέχει όλες τις απαιτούμενες λεπτομέρειες αναφορικά με τα σύνολα δεδομένων που πρόκειται να ανοιχτούν ή οποιαδήποτε κριτήρια για την επιλογή συνόλων δεδομένων προς δημοσίευση.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει δημοσιεύσει περισσότερα από 250 σύνολα δεδομένων σε διάφορους ιστοχώρους, συμπεριλαμβανομένων των δικών του ιστοχώρων Maps Portal² και Geoportals,³ καθώς και των πυλών data.gov.gr⁴ και geodata.gov.gr.⁵ Στην τελευταία πύλη δημοσιεύονται δεδομένα από πολλαπλούς δημόσιους φορείς, τα οποία συμπεριλαμβάνουν χάρτες χρήσης γης. Οι θεάσεις γεωχωρικών συνόλων δεδομένων στον ιστοχώρο Maps Portal του υπουργείου ανέρχονται σε 1.000+ για τα δημοφιλέστερα σύνολα δεδομένων, ενώ ο ιστοχώρος Geoportals δεν παρέχει στατιστικά χρήσης. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξήγησε σε συνεντεύξεις ότι τα σύνολα δεδομένων που υπήρχαν ήδη κατά τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης περιλαμβάνουν χωρικά δεδομένα, προσαρμοσμένες ερωτήσεις αναζήτησης αποτελεσμάτων στον ιστοχώρο diavgeia.gov.gr, καθώς και τεχνικές εκθέσεις.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξήγησε πως επί του παρόντος δεν υπάρχει κανένα API για τη συγκομιδή των δεδομένων του φορέα (ορόσημο 2), αλλά το υπουργείο λειτουργεί υπό τον έλεγχό του τις δύο γεωπύλες (geoportals.ypen.gr και mapsportal.ypen.gr) οι οποίες παρέχουν υπηρεσίες ιστού σύμφωνα με τα πρότυπα του Open Geospatial Consortium (OGC).⁶ Το υπουργείο ανέφερε ότι δε σχεδίαζε να ενσωματώσει τις πληροφορίες που είναι αποθηκευμένες στην πλατφόρμα πολεοδομικού σχεδιασμού (E-Poleodomia⁷) ως μέρος των αλλαγών που προβλέπει η δέσμευση. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας επίσης ανέφερε ότι πολλά δημοσιευμένα σύνολα δεδομένων δεν ήταν μηχαναγνώσιμα για περαιτέρω επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση.

Σε σχέση με το σκεπτικό επιλογής των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα, το υπουργείο δεν αναφέρθηκε σε κανένα άλλο σκεπτικό πέραν της απουσίας περιορισμών πρόσβασης και ανέφερε ότι κανένας ενδιαφερόμενος εκτός δημόσιου τομέα δεν εμπλέκεται σε αυτή τη διαδικασία.

Η δέσμευση δεν προσδοκείται να έχει κάποια δυνητική επίδραση. Δεν είναι επαρκώς σαφές ποια σύνολα δεδομένων θα ανοιχτούν, ποια θα είναι τα κριτήρια για την επιλογή τους και, ως εκ τούτου, πόσο συναφή θα είναι τα σύνολα δεδομένων αυτά με τις ανάγκες.

Η βελτίωση υλοποίησης της δέσμευσης θα μπορούσε να συμπεριλάβει την εισδοχή οργανισμών της κοινωνίας πολιτών και άλλων εκτός κυβέρνησης ενδιαφερόμενων στη διαδικασία επιλογής των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα. Οι συνεντεύξεις με εκτός κυβέρνησης ενδιαφερόμενους αποκάλυψαν ότι γεωχωρικά δεδομένα υποβάθρου, όπως χάρτες βάσης και ορθοφωτογραφίες (αεροφωτογραφίες/δορυφορικές φωτογραφίες) θα

συνιστούσαν ένα βασικό, αλλά υψηλής αξίας σύνολο δεδομένων, το οποίο οι εν λόγω ενδιαφερόμενοι θα ήθελαν να δουν να δημοσιεύεται.⁸ Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να βοηθήσει στην αντιμετώπιση ζητημάτων αυθαίρετης δόμησης, προστασίας αρχαιοτήτων, αποκατάστασης χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα οποία είναι θέματα ευθύνης του υπουργείου που εμφανίστηκαν στα ΜΜΕ τους τελευταίους 12 μήνες.⁹

¹ Η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες βασικές απαιτήσεις για αυτή την αξία, καθώς (α) παρέχει ανοικτή πρόσβαση σε πληροφορίες (ορόσημο 5). Ωστόσο, δεν είναι ξεκάθαρο το κατά πόσο και με ποιον τρόπο η δέσμευση ανταποκρίνεται σε ορισμένες περαιτέρω βασικές απαιτήσεις για την αξία της Πρόσβασης σε Πληροφορία, δηλαδή (β) να αφορά πληροφορίες που κατέχει η κυβέρνηση, (γ) να μην περιορίζεται σε δεδομένα, αλλά να αφορά όλες τις πληροφορίες, (δ) να προάγει τη διαφάνεια των κυβερνητικών διαδικασιών για λήψη αποφάσεων και εκτέλεση βασικών λειτουργιών του κράτους και (ε) να επιδιώκει να ανταποκριθεί στο μοντέλο 5-Star για σχεδιασμό Ανοικτών Δεδομένων.

² Επίσημος ιστοχώρος: <http://mapsportal.ypen.gr/> Βλ. ιστοσελίδες

<http://mapsportal.ypen.gr/maps/?limit=20&offset=0> και <http://mapsportal.ypen.gr/layers/?limit=20&offset=0>

³ Επίσημος ιστοχώρος: <http://geoportals.ypen.gr/> Βλ. ιστοσελίδα

<http://geoportals.ypen.gr/geonetwork/srv/eng/catalog.search#/search?facet.q=type%2Fdataset>

⁴ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/ypeka?q=&sort=metadata_modified+asc

⁵ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://geodata.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://geodata.gov.gr/organization/ypapen?q=&sort=metadata_modified+asc

⁶ Επίσημος ιστοχώρος: <https://www.ogc.org/>

⁷ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://gis.epoleodomia.gov.gr/v11/#/>

⁸ Συνεισφορά από τον κ. Σ.Αθανασίου, ακαδημαϊκό εμπειρογνώμονα σε γεωχωρικά δεδομένα.

⁹ Σε σχέση με τη δέσμευση 10 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/RaCDwel>–<https://cutt.ly/FaCF2uB>–<https://cutt.ly/QaCF6x2>–<https://cutt.ly/jaCGuCO>–<https://cutt.ly/laCGGqc>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος άρθρων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): κλιματική προσαρμογή (πολιτικές, έργα, χρηματοδοτήσεις, προσκλήσεις) (2/40), κανονισμοί δόμησης και προστασία αρχαιοτήτων (πολιτικές, αποφάσεις) (6/40), καθημερινά περιβαλλοντικά και ενεργειακά ζητήματα (πολιτικές, αποφάσεις) (3/40), κατεδάφιση αυθαίρετων οικοδομών (πολιτικές, αποφάσεις, προσφυγές) (7/40), αδειοδότηση μεγάλων κατασκευαστικών έργων (πολιτικές, αποφάσεις) (3/40), αποκατάσταση χερσαίου και θαλάσσιου φυσικού περιβάλλοντος (πολιτικές, έργα, αποφάσεις) (4/40), προσλήψεις προσωπικού (προσκλήσεις, όροι, προθεσμίες, αποφάσεις, προσφυγές) (5/40), ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (πολιτικές, έργα, αποφάσεις) (4/40), υποστήριξη πυροπαθών (πολιτικές, αποφάσεις) (3/40) και αποκατάσταση αστικού ιστού (πολιτικές, έργα, αποφάσεις) (3/40). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

11. Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού

Κύριος Στόχος

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.35) τον κύριο στόχο της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«Περιγραφή της Δέσμευσης: Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, καθώς και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και τη συμμετοχή των πολιτών».

«Στόχοι: 1. Απόφαση διάθεσης ανοικτών δεδομένων.
2. Επικαιροποίηση των datasets.
3. Προσαρμογή των datasets σύμφωνα με τη νέα δομή των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Α.
4. Ομαδοποίηση και ομογενοποίηση των datasets των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Α.».

Ορόσημα

Το δημοσιευμένο ΕΣΔ αναφέρει (σελ.35-36) τα ορόσημα της παρούσας δέσμευσης ως εξής:

«1. Απόφαση διάθεσης ανοικτών δεδομένων.
2. Επικαιροποίηση των datasets.
3. Προσαρμογή των datasets σύμφωνα με τη νέα δομή των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Α.
4. Ομαδοποίηση και ομογενοποίηση των datasets των Υπηρεσιών του ΥΠ.ΠΟ.Α.».

Συντακτική Σημείωση: Για το πλήρες κείμενο αυτής της δέσμευσης, παρακαλούμε δείτε το σχέδιο δράσης της Ελλάδας στη διεύθυνση <https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Greece-Action-Plan-2019-2021-GR.pdf> σελ.35-36.

Αξιολόγηση από την Αναφορά Σχεδιασμού του IRM	
Επαληθεύσιμη:	Ναι
Συναφής με Αξίες OGP:	Ναι Πρόσβαση στις Πληροφορίες
Δυνητική Επίδραση:	Καμία

Ανάλυση της δέσμευσης

Η παρούσα δέσμευση αποσκοπεί στην αναδόμηση του τρόπου με τον οποίο το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού δημοσιεύει δεδομένα και στη διασφάλιση της επικαιροποίησης των συνόλων δεδομένων. Η δέσμευση είναι συναφής προς την αξία Πρόσβασης σε Πληροφορίες της OGP, διότι εστιάζει στη λήψη αποφάσεων διάθεσης ανοικτών δεδομένων οι οποίες θα οδηγήσουν στη δημοσίευση δεδομένων.

Τον Μάιο του 2019, ο ιστοχώρος Data.gov.gr περιλάμβανε περισσότερα από 40 σύνολα ανοικτών δεδομένων δημοσιευμένων από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, συμπεριλαμβανομένων καταλόγων αρχαιολογικών χώρων, εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και

αρχεία εκδηλώσεων και εκθέσεων.¹ Αυτά τα σύνολα δεδομένων έχουν πολλές διαφορετικές μορφές και περιέχουν συλλογές εγγράφων,² μαζί με κάποια δομημένα δεδομένα, σε μη μηχαναγνώσιμα μορφότυπα,³ σχετικά με κατακερματισμένα θέματα και ομαδοποιημένα χωρίς κάποια ιδιαίτερη σειρά. Ο επίσημος ιστοχώρος του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού⁴ δεν περιλαμβάνει δημοσιευμένες εκθέσεις σχετικά με την πολιτική και πρακτική ανοικτών δεδομένων του υπουργείου. Περιλαμβάνει, ωστόσο, μια σειρά δημοσιευμένων αποφάσεων διάθεσης δεδομένων (5 αποφάσεις) έως τον Μάιο του 2019, σε συμμόρφωση προς τον Ν.4305/2014.⁵

Από την υλοποίηση της παρούσας δέσμευσης δεν απορρέει κάποια δυνητική επίδραση. Το υπουργείο δεν ανέφερε κάποια διδάγματα για τον σχεδιασμό της δέσμευσης από την υλοποίηση του προηγούμενου σχεδίου δράσης ή την ενσωμάτωση στη δέσμευση κάποιας ανάδρασης από τη διαδικασία συσχεδιασμού του σχεδίου δράσης. Το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού εξήγησε πως η διαδικασία ομαδοποίησης και ομογενοποίησης των συνόλων δεδομένων είναι κρίσιμη διότι οι διαφορετικές υπηρεσιακές μονάδες χρησιμοποιούν διαφορετικά μορφότυπα και μεθόδους αποθήκευσης δεδομένων, κάτι που οδηγεί σε διπλοεγγραφή πληροφοριών. Το υπουργείο εξήγησε πως η εσωτερική συνεργασία των υπηρεσιακών μονάδων επί του θέματος αυτού με επί τούτω προσεγγίσεις θα οδηγήσει στην ομογενοποίηση της πληροφορίας που κατέχει ο φορέας. Αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί πως έχει αρκετά σαφή εξωστρεφή επίδραση προς το κοινό. Το υπουργείο δε διευκρίνισε το σκεπτικό επιλογής των συνόλων δεδομένων προς άνοιγμα ούτε και ανέφερε συμμετοχή ένσχετων προς τα θέματα αυτά ενδιαφερόμενων στην επιλογή των συνόλων δεδομένων. Οι εκπρόσωποι φορέων της κοινωνίας πολιτών ανέφεραν ότι η απουσία καθαρότητας στην προβλέψεις σχετικά με τη διάθεση συνόλων δεδομένων σημαίνει πως η υλοποίηση της παρούσας δέσμευσης βρίσκεται μακριά από τις ανάγκες των ενδιαφερόμενων.⁶

Η ενδεχόμενη τροποποίηση της σχεδιαζόμενης υλοποίησης της δέσμευσης θα μπορούσε να επιδιώξει την περαιτέρω δόμηση της εσωτερικής συνεργασίας των υπηρεσιακών μονάδων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πληρέστερη και συνεκτικότερη εξέταση και διόρθωση της αποθήκευσης πληροφορίας στο υπουργείο αντί για τη χρήση επί τούτω προσεγγίσεων. Η ομαδοποίηση των συνόλων δεδομένων θα μπορούσε να γίνει σε συνεργασία με τους χρήστες των δεδομένων αυτών, ώστε να διασφαλιστεί η συνάφεια της λογικής ομαδοποίησης προς τις ανάγκες των χρηστών και του δημόσιου τομέα. Η μεγαλύτερη συνεργασία με χρήστες και πολίτες θα μπορούσε να βοηθήσει στον προσδιορισμό των συνόλων δεδομένων προς δημοσίευση. Η έρευνα γραφείου⁷ ανέδειξε μια σειρά θεμάτων από το πεδίο ευθύνης του υπουργείου ως προς τα οποία η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θα είχε αξία και θα μπορούσε να βοηθήσει ώστε να βελτιωθούν διαδικασίες και πολιτικές. Δύο ενδεικτικά παραδείγματα είναι πληροφορίες για την προστασία αρχαιοτήτων από καταστροφές και κλοπές (όπως πολιτικές ή στοιχεία για συμβάντα κλοπών), καθώς και πληροφορίες για την ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης πολιτιστικών μνημείων.

¹ Τα σύνολα δεδομένων αναζητήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://data.gov.gr/organization> και την ερώτηση αναζήτησης http://data.gov.gr/organization/yppoa?q=&sort=metadata_modified+asc

² Για παράδειγμα, βλ. <http://data.gov.gr/dataset/arxeio-egkritikwn-shmeiwmatwn-pago>

³ Για παράδειγμα, βλ. <http://data.gov.gr/dataset/sxoles-proponhtwn>

⁴ <https://www.culture.gov.gr> όπως αναφέρεται στον επίσημο κατάλογο του Ελληνικού Κοινοβουλίου, διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.hellenicparliament.gr/en/news/links/ministries>

⁵ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.culture.gov.gr/el/service/SitePages/view.aspx?iID=2714>

⁶ Όπως ανέφερε ο κ. Σ.Λουκόπουλος, εκπρόσωπος φορέα της κοινωνίας πολιτών (Vouliwatch).

⁷ Σε σχέση με τη Δέσμευση 11 –Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού– αναζητήθηκαν με έρευνα γραφείου τίτλοι ειδήσεων που να αφορούν τον επικεφαλής φορέα για τη 12μηνη περίοδο πριν από τη δημοσίευση του σχεδίου δράσης, δηλαδή την περίοδο Μαΐου 2018-Απριλίου 2019. Η αναζήτηση τίτλων ειδήσεων πραγματοποιήθηκε σε έναν αριθμό ελληνικών ειδησεογραφικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (Protagon.gr, The Press Project, Documento, TVXS) και στην υπηρεσία Google News, χρησιμοποιώντας, αντίστοιχα, τις επόμενες ερωτήσεις αναζήτησης: <https://cutt.ly/KaCHEOE>–<https://cutt.ly/laCHFkq>–<https://cutt.ly/5aCHCeX>–<https://cutt.ly/PaCH8Nh>–<https://cutt.ly/gaCJrCQ>. Οι τίτλοι που συλλέχθηκαν κωδικοποιήθηκαν θεματικά και ομαδοποιήθηκαν κατά θέμα που αφορά το πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, και παρήχθη ο επόμενος κατάλογος αναγνωρισμένων θεμάτων (οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται σε πλήθος ένσχετων σε σύγκριση με πλήθος συνολικών αποτελεσμάτων): περιπτώσεις οικονομικής διαφθοράς (3/44), προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας (πολιτικές, πληροφορίες) (5/44), προστασία μουσείων και μνημείων από βανδαλισμούς (συμβάντα, πολιτικές) (4/44), αποκατάσταση μουσείων και μνημείων (έργα, αποτελέσματα, πολιτικές) (5/44), μη ανταγωνιστικές διαδικασίες επιλογής (απευθείας αναθέσεις συμβάσεων, μετακλητοί υπάλληλοι) (1/44), προσλήψεις προσωπικού (προσκλήσεις, όροι, προθεσμίες, αποφάσεις) (3/44), ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης πολιτιστικών μνημείων (περιπτώσεις, πολιτικές) (7/44), προστασία των αρχαιοτήτων από καταστροφές και κλοπές (πολιτικές, συμβάντα) (4/44), προστασία των αρχαιοτήτων από κατασκευαστικά έργα (πολιτικές, αποφάσεις) (3/44), εισοδος κοινού σε χώρους πολιτισμού (πολιτικές, υπηρεσίες έκδοσης εισιτηρίων, τιμές, εκπτώσεις) (3/44), απόκριση σε κινητοποιήσεις και αιτήματα εργαζομένων (2/44) και επιδοτήσεις προς τον πολιτιστικό τομέα (πολιτικές, προσκλήσεις, αποφάσεις, προσφυγές) (4/44). Τα ζητήματα αυτά δεν καταλογογραφούνται με κάποια συγκεκριμένη σειρά, αλλά όλα αντιστοιχούν σε θέματα τα οποία: (α) εμπίπτουν στο πεδίο ευθύνης του επικεφαλής υπουργείου, (β) ανταποκρίνονται στο ενδιαφέρον του κοινού και (γ) αποτελούν συχνά αντικείμενο αποσπασματικής, αδιαφανούς ή προβληματικής διαχείρισης, όπως μαρτυρούν οι ειδήσεις που συλλέχθηκαν. Ως εκ τούτου, η δημοσιοποίηση δεδομένων στα θέματα αυτά θα μπορούσε να είναι χρήσιμη για το κοινό και να έχει θετική επίδραση στη βελτίωση των συναφών διαδικασιών και πολιτικών του επικεφαλής υπουργείου.

V. Γενικές Συστάσεις

Η παρούσα ενότητα στοχεύει να ενημερώσει την ανάπτυξη του επόμενου σχεδίου δράσης και να καθοδηγήσει την υλοποίηση του τρέχοντος σχεδίου δράσης. Διαρθρώνεται σε δύο υποενότητες: 1) κύριες συστάσεις του IRM προκειμένου να βελτιωθεί η διαδικασία OGP και τα σχέδια δράσης στη χώρα και 2) μια αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο η κυβέρνηση αποκρίθηκε σε προηγούμενες κύριες συστάσεις του IRM.

5.1 Πέντε Κύριες Συστάσεις του IRM

Συστάσεις για τη διαδικασία ανάπτυξης του επόμενου σχεδίου δράσης	
1	Τήρηση των Προτύπων Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP κατά τη συνδημιουργία σχεδίων δράσης.
2	Εγκαθίδρυση ενός μόνιμου και πλήρως λειτουργικού πολυσυμμετοχικού φόρουμ, το οποίο διασφαλίζει και επιβλέπει τη διαδικασία συνδημιουργίας, καθώς και παρέχει αποτελεσματική παρακολούθηση κατά την υλοποίηση.

Τήρηση των Προτύπων Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP κατά τη συνδημιουργία σχεδίων δράσης.

Η σύσταση αυτή απορρέει από τα συγκεκριμένα ευρήματα για τη διαδικασία ανάπτυξης του τέταρτου σχεδίου δράσης. Οι μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι εξέφρασαν ρητά τις ανησυχίες τους για την έλλειψη ενημέρωσης αναφορικά με τη διαδικασία σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου και τη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, την έλλειψη ενός παραθύρου χρόνου επαρκούς μεγέθους προκειμένου να παράσχουν τις εισόδους τους και την έλλειψη συγκεκριμένης ανατροφοδότησης επί των εισόδων που παρασχέθηκαν.¹

Προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της επόμενης διαδικασίας συνδημιουργίας προς τα πρότυπα της OGP, η κυβέρνηση χρειάζεται να εξετάσει την επέκταση της περιόδου ισχύος της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης, ώστε να είναι βέβαιο πως οι πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη θα έχουν την ευχέρεια να συμμετάσχουν κατά ουσιαστικό τρόπο και να παράσχουν συνεισφορές, τόσο πριν από τη σύλληψη ενός προσχεδίου του σχεδίου δράσης όσο και μετά τη διάχυση ενός πρώτου σχεδίου. Προκειμένου να διασφαλίσει την ευρύτερη ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας πολιτών και του γενικού κοινού, η κυβέρνηση χρειάζεται να εξετάσει μέτρα που θα εξασφαλίζουν τη μέγιστη ενημέρωση της κοινωνίας πολιτών και του ευρύτερου κοινού για τη διαδικασία του σχεδίου δράσης, συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων πρόσβασης σε πληροφορίες για τη διαδικασία. Οι εν λόγω πληροφορίες θα μπορούσαν να καταστούν δημόσια διαθέσιμες σε ένα ενιαίο αποθετήριο. Οι συνεισφέροντες θα μπορούσαν να βοηθηθούν από τη λήψη έγκαιρης και αιτιολογημένης ανατροφοδότησης, η οποία θα απευθύνεται συγκεκριμένα στη συμβολή την οποία κατέθεσαν αντί να λαμβάνουν μόνο ένα γενικό σχόλιο ότι η συμβολή τους θα ληφθεί υπόψη.

Εγκαθίδρυση ενός μόνιμου και πλήρως λειτουργικού πολυσυμμετοχικού φόρουμ, το οποίο διασφαλίζει και επιβλέπει τη διαδικασία συνδημιουργίας, καθώς και παρέχει αποτελεσματική παρακολούθηση κατά την υλοποίηση.

Η παρούσα σύσταση στηρίζεται επιπρόσθετα σε μια κύρια σύσταση προηγούμενης αναφοράς του IRM για την αξιολόγηση του τρίτου σχεδίου δράσης η οποία, σύμφωνα με τα ευρήματα

του IRM, δεν έχει ενημερώσει τη διαδικασία σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου (περισσότερες λεπτομέρειες παρουσιάζονται παρακάτω). Η έλλειψη ενός πολυσυμμετοχικού φόρουμ το οποίο να ενημερώνει και να επιβλέπει τη διαδικασία συνδημιουργίας περιόρισε το επίπεδο συνεργασίας εντός της διαδικασίας αυτής, όπως και τη φιλοδοξία του σχεδίου δράσης. Τηρώντας τα πρότυπα Συμμετοχής και Συνδημιουργίας της OGP, ένα πολυσυμμετοχικό φόρουμ συγκροτούμενο από μέλη της κοινωνίας πολιτών και της κυβέρνησης θα μπορούσε να επιβλέπει τη διαδικασία, να εξετάζει τις δεσμεύσεις και να διασφαλίζει τη διαφάνεια και την αιτιολογημένη απόκριση στις συνεισφορές. Τα μέλη του φόρουμ χρειάζεται να επιλεγούν μέσω μιας ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας επιλογής. Το πολυσυμμετοχικό φόρουμ θα μπορούσε επίσης να διαδραματίζει έναν ρόλο παρακολούθησης της υλοποίησης του σχεδίου δράσης, όταν το στάδιο ανάπτυξης έχει ολοκληρωθεί πλέον και το σχέδιο δράσης έχει υιοθετηθεί. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να συμβάλλει στη διασφάλιση ενός διαρκούς διαλόγου επί της υλοποίησης του σχεδίου και να επιτρέπει την έγκαιρη αναγνώριση, τη συζήτηση και την αντιμετώπιση των προκλήσεων κατά συνεργατικό τρόπο.

Συστάσεις για τον σχεδιασμό του επόμενου σχεδίου δράσης	
1	Ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής ανοικτών δεδομένων σε συνεργασία με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους, η οποία ενοποιεί τα διασκορπισμένα δεδομένα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα και την ποιότητα ανοικτών δεδομένων και προτεραιοποιεί τη δημοσίευση συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, προκειμένου να απευθύνεται σε κύρια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα στην Ελλάδα.
2	Με συμμετοχικό τρόπο, ανάπτυξη μιας δέσμευσης η οποία ενισχύει την αποτελεσματική προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.
3	Ενίσχυση της διαφάνειας των δημόσιων προμηθειών, ιδιαίτερα με την κατά προτεραιότητα δημοσίευση πληροφοριών για τις προμήθειες που πραγματοποιούνται μέσω Υπουργικών Αποφάσεων ή Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων ή για άλλες προμήθειες οι οποίες σχετίζονται με την πανδημία COVID-19.

Ανάπτυξη μιας εθνικής στρατηγικής ανοικτών δεδομένων σε συνεργασία με μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους, η οποία ενοποιεί τα διασκορπισμένα δεδομένα, διασφαλίζει τη συμμόρφωση προς τα πρότυπα και την ποιότητα ανοικτών δεδομένων και προτεραιοποιεί τη δημοσίευση συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, προκειμένου να απευθύνεται σε κύρια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα στην Ελλάδα.

Επί του παρόντος, τα δομημένα ανοικτά δημόσια δεδομένα δημοσιεύονται σε τουλάχιστον δύο διαφορετικές πύλες που αφορούν συνολικά τον δημόσιο τομέα² και σε τουλάχιστον δύο επιπλέον θεματικές πύλες,³ ενώ τα αδόμητα ανοικτά δημόσια δεδομένα δημοσιεύονται σε τουλάχιστον τρεις διαφορετικές πύλες που αφορούν συνολικά τον δημόσιο τομέα,⁴ οδηγώντας, με τον τρόπο αυτό, σε διασκορπισμό των πόρων και πιθανές περιπτώσεις διπλασιασμού μόχθου, καθώς και σε χαμηλής ποιότητας ευρεσιμότητα των δεδομένων από την πλευρά των πολιτών και των επιχειρήσεων. Η ανατροφοδότηση που συγκεντρώθηκε από μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους, και ιδιαίτερα από ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες,⁵ αναφέρθηκε ρητά σε φαινόμενα χαμηλής ποιότητας ομαδοποίησης των δεδομένων από τη

δημόσια διοίκηση και σε περιορισμένη συμμόρφωση προς τις καθιερωμένες οδηγίες για την ευχρηστία των ανοικτών δεδομένων.⁶ Ορισμένες κύριες συστάσεις από την προηγούμενη αναφορά του IRM, σε συνδυασμό με την οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τα ανοικτά δεδομένα και την επαναχρησιμοποίηση της πληροφορίας του δημόσιου τομέα,⁷ υποδεικνύουν ότι πρέπει να διασφαλιστεί πως η δημοσίευση ανοικτών δεδομένων θέτει προτεραιότητα σε σύνολα δεδομένων υψηλής αξίας, τα οποία απευθύνονται σε κύρια οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα στην Ελλάδα. Οι δημόσιοι φορείς που είναι αρμόδιοι να ενεργήσουν επί αυτής της σύστασης περιλαμβάνουν το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, όπως και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο έχει εξειδικευμένη εμπειρία σε γεωχωρικά δεδομένα.

Με συμμετοχικό τρόπο, ανάπτυξη μιας δέσμευσης η οποία ενισχύει την αποτελεσματική προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

Η προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος θεσμοθετήθηκε πρόσφατα σε επίπεδο ΕΕ μέσω της ομώνυμης ευρωπαϊκής οδηγίας.⁸ Η Διεθνής Διαφάνεια και η Διεθνής Διαφάνεια – Ελλάς ως εθνικός φορέας έχουν δημοσιοποιήσει ήδη ένα ισχυρό αίτημα για την ενσωμάτωση της οδηγίας αυτής στην εθνική νομοθεσία.⁹

Αν και αμφιλεγόμενες περιπτώσεις δημόσιων δαπανών για θέματα COVID-19 έχουν εμφανιστεί σε χώρες παντού στον κόσμο,¹⁰ υπάρχει επίσης και στην Ελλάδα μια συνεχιζόμενη συζήτηση για την ανάγκη διαφάνειας στις δαπάνες οι οποίες σχετίζονται με τον ιό COVID-19.¹¹ Ορισμένες ξεκάθαρες δράσεις για την προστασία των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος εν γένει, και ειδικά σε σχέση με δημοσιονομικά θέματα, έχουν τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις εν λόγω ανησυχίες και να βοηθήσουν να καταστεί το επόμενο σχέδιο δράσης ισχυρότερο ως προς την εστίαση σε θέματα δημόσιας λογοδοσίας.

Μια τέτοια δέσμευση θα μπορούσε να εστιάσει στη διασφάλιση μεγαλύτερης προστασίας των μαρτύρων δημόσιου συμφέροντος έναντι αντιποίνων και να εξασφαλίσει ότι οι ελληνικές Αρχές φροντίζουν να αυξάνουν την ενημέρωση και την πληροφόρηση των πολιτών για το θέμα της μαρτυρίας δημόσιου συμφέροντος. Επιπλέον, θα μπορούσε να διαμορφωθεί μια δέσμευση μαζί με την κοινωνία πολιτών, προκειμένου να υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα εκπαίδευσης για δημόσιους αξιωματούχους, με αντικείμενο τον σωστό χειρισμό μαρτυριών δημόσιου συμφέροντος.

Οι δημόσιοι φορείς που θα μπορούσαν να ενεργήσουν επί αυτής της σύστασης περιλαμβάνουν το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καθώς και το Ελληνικό Κοινοβούλιο και τη νεοϊδρυθείσα Εθνική Αρχή Διαφάνειας, που διαθέτουν την εντολή και τα αναγκαία νομικά εργαλεία προκειμένου να χειριστούν περιπτώσεις καταγγελιών διαφθοράς οι οποίες εμπλέκουν δημοσίους υπαλλήλους, μέλη του Κοινοβουλίου και μέλη της Ελληνικής Κυβέρνησης.

Ενίσχυση της διαφάνειας των δημόσιων προμηθειών, ιδιαίτερα με την κατά προτεραιότητα δημοσίευση πληροφοριών για τις προμήθειες που πραγματοποιούνται μέσω Υπουργικών Αποφάσεων ή Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων ή για άλλες προμήθειες οι οποίες σχετίζονται με την πανδημία COVID-19.

Η κυβέρνηση έλαβε μια σειρά αποφάσεων δαπανών με τη μορφή Υπουργικών ή Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων σχετικά με την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19 που

παρακάμπτουν την επικύρωση από το Κοινοβούλιο. Το γεγονός αυτό οδηγεί στη διαφυγή των εν λόγω δαπανών από λεπτομερή έλεγχο και επίβλεψη. Στα παραδείγματα περιλαμβάνεται η εκστρατεία ευαισθητοποίησης του κοινού για τον ιό COVID-19 ύψους 20 εκατομμυρίων ευρώ, που έχει ανατεθεί απευθείας σε μια ιδιωτική εταιρεία χωρίς να αποκαλυφθούν οικονομικές λεπτομέρειες του προγράμματος, και η κατανομή ενός χρηματοοικονομικού πακέτου 190 εκατομμυρίων ευρώ σε ορισμένες ιδιωτικές εταιρείες για την υλοποίηση ενός προγράμματος ηλεκτρονικής μάθησης για αυτοαπασχολούμενους. Το Υπουργείο Εργασίας έχει ξεκινήσει έρευνα σχετικά την υλοποίηση του προγράμματος αυτού.¹²

Καθώς η χώρα κινείται από την άμεση αντίδραση έκτακτης ανάγκης στη μακροπρόθεσμη ανάκαμψη και μεταρρύθμιση, είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων. Φορείς της κοινωνίας πολιτών έχουν ζητήσει περισσότερη διαφάνεια, συμμετοχή και λογοδοσία στη διαχείριση των δαπανών που σχετίζονται με την πανδημία COVID-19.¹³ Ταυτόχρονα διεθνείς οργανισμοί¹⁴ έχουν εκφράσει ανησυχίες σχετικά με τα επίπεδα διαφάνειας, λογοδοσίας και συμμετοχής που απαιτούνται για τη διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στις κυβερνητικές αποφάσεις.

Η καμπάνια Open Response Open Recovery του OGP¹⁵ περιέχει κοινόχρηστους πόρους για την αντιμετώπιση των προμηθειών και θεμάτων COVID-19, που θα μπορούσαν να εξεταστούν στην επόμενη διαδικασία συνδημιουργίας, προκειμένου να βοηθήσουν στην ανάπτυξη σε συνεργασία με την κοινωνία πολιτών μιας συγκεκριμένης δέσμευσης στο επόμενο σχέδιο δράσης για τη διαφάνεια των συμβάσεων.

Ανάπτυξη μηχανισμών τοπικής πολιτικής συμμετοχής, με ιδιαίτερη έμφαση στο να συμπεριληφθούν οι φωνές των νέων στις τοπικές διαδικασίες χάραξης πολιτικής.

Το προηγούμενο σχέδιο δράσης της Ελλάδας περιλάμβανε δεσμεύσεις από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας¹⁶ και τον Δήμο Θεσσαλονίκης¹⁷ για τη δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με τον προϋπολογισμό και τις δαπάνες. Η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας¹⁸ δεσμεύτηκε για την υλοποίηση συμμετοχικών προϋπολογισμών. Παρά το γεγονός ότι αυτές οι δεσμεύσεις είχαν περιορισμένα πρώιμα αποτελέσματα, αποτελούν θεμέλια για τη δημιουργία μεγαλύτερης διαφάνειας και συμμετοχής των πολιτών στην Ελλάδα.

Μη κυβερνητικοί ενδιαφερόμενοι δήλωσαν σε συνεντεύξεις ότι, για να αντιμετωπιστεί το πλήρες φάσμα της ανοικτής διακυβέρνησης, απαιτούνται περισσότερες δεσμεύσεις για την αύξηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ του κοινού και των υπηρεσιών, για την πολιτική συμμετοχή και την ηλεκτρονική συμμετοχή, με έμφαση στη συμμετοχή στη διαμόρφωση αποφάσεων, και για σχεδιασμούς διαβουλευτικής δημοκρατίας.¹⁹

Μια νέα δέσμευση στο επόμενο σχέδιο δράσης για την Ελλάδα θα μπορούσε, επομένως, να επιδιώξει να αναπτύξει ευκαιρίες για να εμπλέξει τους Έλληνες πολίτες στην παραγωγή πολιτικής και στη διαμόρφωση αποφάσεων μέσω συμμετοχικών διαδικασιών. Καθώς αυτό έχει επιδιωχθεί σε τοπικό επίπεδο σε προηγούμενα σχέδια δράσης, το επόμενο σχέδιο δράσης θα μπορούσε να επιδιώξει να εμπλέξει τις ίδιες, ή άλλες, τοπικές κοινωνίες, προκειμένου να βελτιώσει τις τρέχουσες διαδικασίες, ή να καινοτομήσει και να υλοποιήσει συμμετοχικούς μηχανισμούς χρησιμοποιώντας διαβουλευτικές διαδικασίες για συγκεκριμένες περιπτώσεις παροχής υπηρεσιών ή διαμόρφωσης πολιτικής.

Η κεντρική κυβέρνηση, όπως το Υπουργείο Εσωτερικών, το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, θα

μπορούσαν να συμβάλουν στη διευκόλυνση της μάθησης και σε παροχή πόρων για τη δημιουργία τοπικών συμμετοχικών και διαβουλευτικών διαδικασιών. Ομάδες της κοινωνίας πολιτών τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο θα μπορούσαν να εμπλακούν στη συνδημιουργία τοπικών συμμετοχικών διαδικασιών.

Αυτή η σύσταση βασίζεται επίσης στις προτάσεις της προηγούμενης αναφοράς του IRM, η οποία συνέστησε την εξέταση της εισαγωγής εργαλείων και διαδικασιών που θα επέτρεπαν τη δημόσια λογοδοσία και επίβλεψη και θα μπορούσαν να αυξήσουν τις ευκαιρίες για ενεργή δημόσια συμμετοχή στη δημοσιονομική πολιτική.

Τέτοιες συμμετοχικές διαδικασίες θα μπορούσαν να διασφαλίσουν τη συμμετοχή των νέων. Η επικύρωση από την Ελλάδα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRC),²⁰ καθώς και οι ατζέντες της συμμετοχής των παιδιών²¹ και της παιδικής πολιτειότητας, ως εκφράζονται από διεθνείς οργανισμούς όπως το Γραφείο του Υπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και το Συμβούλιο της Ευρώπης,²² υπογραμμίζουν τη σημασία της συμμετοχής των νέων. Από την άποψη αυτή, το επόμενο σχέδιο θα μπορούσε να δεσμευτεί στην ανάπτυξη τοπικών μέσων συμμετοχής με έμφαση στην ενδυνάμωση της νεολαίας. Οι δημόσιοι φορείς που θα μπορούσαν να ενεργήσουν επί της σύστασης αυτής περιλαμβάνουν το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, καθώς και υπουργεία και δημόσιους φορείς που έχουν εντολή να διαχειρίζονται θέματα νεολαίας.

5.2 Απόκριση σε Προηγούμενες Κύριες Συστάσεις του IRM

Κύριες Συστάσεις της προηγούμενης αναφοράς του IRM

Σύσταση		Ενημέρωσε τη Διαδικασία OGP;
1	Επικεντρωθείτε στη συνέχεια και τη συνέπεια δημιουργώντας ένα θεσμικό πλαίσιο για την ανάπτυξη και υλοποίηση του σχεδίου δράσης OGP που αναθέτει συγκεκριμένες ευθύνες στον Εθνικό Εκπρόσωπο, στο Εθνικό Σημείο Επαφής και στους εμπλεκόμενους δημόσιους υπαλλήλους.	✓
2	Δημιουργήστε ένα μόνιμο και πλήρως λειτουργικό φόρουμ κυβέρνησης-κοινωνίας πολιτών με στόχο την παρακολούθηση και τη βελτίωση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης.	X
3	Σκεφτείτε πρώτα τις επιπτώσεις για τους πολίτες. Οι νέες δεσμεύσεις πρέπει να εξισορροπήσουν τις επιτεύξιμες φιλοδοξίες με εστίαση στη βελτίωση της ζωής των πολιτών.	X
4	Αναπτύξτε δεσμεύσεις με προσανατολισμό στην αντιμετώπιση βασικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων στην Ελλάδα.	X
5	Αποκαταστήστε την εμπιστοσύνη στους δημόσιους φορείς. Συνεχίστε τη δουλειά όσον αφορά τη δημοσιονομική διαφάνεια, με έμφαση στη συμμετοχή των πολιτών, τον έλεγχο και τη δημόσια λογοδοσία.	X

Η σύσταση 1 ενημέρωσε τη διαδικασία OGP για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου δράσης μερικώς. Όσον αφορά τη συνέπεια, οι δημόσιοι φορείς αντιστοιχίστηκαν σε συγκεκριμένες δεσμεύσεις, διασφαλίζοντας περισσότερο ξεκάθαρες σχέσεις ευθύνης από όσο στο προηγούμενο σχέδιο δράσης. Ωστόσο, σε σχέση με τη συνέχεια, ο IRM διαπίστωσε ότι μια πρόκληση της συλλογής πληροφοριών σχετικά με τις δεσμεύσεις από τους επικεφαλής φορείς ήταν οι δυσκολίες που προέκυπταν από περιπτώσεις προσώπων επαφής τα οποία δεν έχουν πλήρη γνώση ώστε να πραγματοποιούν τις αντίστοιχες δεσμεύσεις, όπως μαρτυρείται από μεγάλο αριθμό εσωτερικών παραπομπών σε συναδέλφους και υφισταμένους, οι οποίες υπερδιπλασίασαν σε μέγεθος τον κατάλογο προσώπων επαφής.²³ Αυτό το φαινόμενο, το οποίο, κατά την κατανόηση του IRM, σχετίζεται με την ανακατανομή ευθυνών έπειτα από μια κυβερνητική αλλαγή, αν και δεν αφορά τη διαδικασία σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου δράσης αυτή καθαυτήν, αλλά την ευρύτερη συνεχιζόμενη διαδικασία OGP της Ελλάδας, είναι, εντούτοις, κάτι που πρέπει να επισημανθεί ως πρόσκομμα για τη συνέχιση. Από την άλλη πλευρά, πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, επί του παρόντος (μετά την αλλαγή κυβέρνησης του 2019), η κυβέρνηση έχει δημιουργήσει για πρώτη φορά στην Ελλάδα Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με χαρτοφυλάκιο ψηφιακής στρατηγικής σε επίπεδο υφυπουργού (κ. Γρηγόρης Ζαριφόπουλος) και χαρτοφυλάκιο ψηφιακής διακυβέρνησης και απλούστευσης διαδικασιών σε επίπεδο γενικού γραμματέα (κ. Λεωνίδα Χριστόπουλος).²⁴ Ταυτόχρονα ο Υπουργός Επικρατείας κ. Κυριάκος Πιερρακάκης, ο οποίος είναι επικεφαλής του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, πρόσφατα δημιούργησε μια Συντονιστική Επιτροπή για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό,²⁵ στην οποία συμμετέχουν περίπου 60 εκπρόσωποι από όλα τα υπουργεία και από έναν αριθμό εποπτευόμενων δημόσιων φορέων, μαζί με την κα Νάνσυ Ρουτζούνη, Εθνικό Σημείο Επαφής του OGP για την Ελλάδα, ως κεντρική συντονίστρια των Ψηφιακών Δράσεων. Επιπλέον, με τον Νόμο 4623/2019,²⁶ η κυβέρνηση θεσμοθέτησε τη δημιουργία μιας Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού, η οποία θα διατεθεί προς δημόσια διαβούλευση. Η επίσημη εντολή του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,²⁷ καθώς και οι πρώτες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο της Βίβλου Ψηφιακού Μετασχηματισμού που έχουν δει το φως της δημοσιότητας στον Τύπο,²⁸ δεν περιέχουν ρητές αναφορές στην ατζέντα ανοικτής διακυβέρνησης. Ωστόσο, ο πρόσφατος Νόμος «Ψηφιακή Διακυβέρνηση και Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες»²⁹ περιέχει δύο κεφάλαια για ανοικτά δημόσια δεδομένα για επαναχρησιμοποίηση και ψηφιακή διαφάνεια. Αυτές οι αποφάσεις δημιουργούν συνέχεια και συνέπεια στην ευρύτερη διαδικασία της Ελλάδας για την ψηφιακή διακυβέρνηση και, παράλληλα, προσφέρονται ως εργαλεία για την παροχή ενός παρόμοιου επιπέδου συνέχειας και συνέπειας στη διαδικασία OGP της χώρας. Αυτό μαρτυρείται από το γεγονός ότι το Εθνικό Σημείο Επαφής του OGP για την Ελλάδα συμμετέχει –και μάλιστα, σε κεντρικό ρόλο– στη Συντονιστική Επιτροπή για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, και ο αρχικός κατάλογος προσώπων επαφής για επικοινωνία σε σχέση με τις δεσμεύσεις του τέταρτου σχεδίου δράσης προήλθε από τη σύνθεση αυτής της επιτροπής. Από την άποψη αυτή, σε ό,τι αφορά την ευρύτερη διαδικασία OGP της Ελλάδας, μπορεί να θεωρηθεί πως η σύσταση 1 έχει ενημερώσει την εν λόγω διαδικασία.

Σύμφωνα με τα ευρήματα, η σύσταση 2 δεν έχει ενημερώσει τη διαδικασία OGP για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου δράσης. Δε βρέθηκαν πληροφορίες που να τεκμηριώνουν τη σύσταση από την κυβέρνηση ενός πολυσυμμετοχικού φόρουμ το οποίο να χρησιμοποιηθεί για αυτή τη διαδικασία ή για την παρακολούθηση και τη βελτίωση της εφαρμογής του σχεδίου δράσης. Ωστόσο, στο πλαίσιο μιας εναρκτήριας συνάντησης για την πρωτοβουλία OpenGovMonitor,³⁰ που συνδιοργανώθηκε από τον

Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών και τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάδα στην Αθήνα (4 Δεκεμβρίου 2019) και την οποία παρακολούθησαν πολλοί ενδιαφερόμενοι της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένου του κ. Γρηγόρη Ζαριφόπουλου, Υφυπουργού για θέματα Ψηφιακής Στρατηγικής, και σε ένα επόμενο Εργαστήριο Συσχεδιασμού της Πλατφόρμας Παρακολούθησης OpenGovMonitor,³¹ που ομοίως συνδιοργανώθηκε από τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών και τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάδα στην Αθήνα (28 Ιανουαρίου 2020) και το οποίο παρακολούθησαν πολλοί ενδιαφερόμενοι της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου τομέα, η ανάγκη για ένα τέτοιο φόρουμ αναγνωρίστηκε και υιοθετήθηκε από την κοινωνία πολιτών.

Σύμφωνα με τα ευρήματα, οι συστάσεις 3 και 4 δεν έχουν ενημερώσει τη διαδικασία OGP για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου δράσης. Στην πραγματικότητα, στόχοι για τη βελτίωση της ζωής των πολιτών και την αντιμετώπιση βασικών προβλημάτων στην Ελλάδα δεν περιγράφονται στο σχέδιο δράσης, και ο IRM θεωρεί ότι δεν έχουν ληφθεί υπόψη ούτε υπόρρητα στον σχεδιασμό των δεσμεύσεων. Αυτό βασίζεται τόσο στις αποκρίσεις που ελήφθησαν από τα πρόσωπα επαφής των επικεφαλής φορέων, οι οποίες περιλαμβάνουν λίγες μόνο περιπτώσεις όπου το σκεπτικό σχεδιασμού αναφέρεται στην ανάγκη ανοίγματος συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας, όσο και στις αποκρίσεις που ελήφθησαν από τρίτους ενδιαφερόμενους και εμπειρογνώμονες, οι οποίες επικρίνουν την απουσία καθαρών συνδέσεων με τη βελτίωση της ζωής των πολιτών και την αντιμετώπιση βασικών προβλημάτων. Για περισσότερο λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με αυτά, βλ. IV. Δεσμεύσεις.

Σύμφωνα με τα ευρήματα του IRM, η σύσταση 5 δεν έχει ενημερώσει τη διαδικασία OGP για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας σχεδιασμού του τέταρτου σχεδίου δράσης. Η δέσμευση που πλησιάζει περισσότερο σε αυτή τη σύσταση (Δέσμευση 7: Ανοικτή διάθεση δεδομένων Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης) δηλώνει ότι «*Το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης και οι εποπτευόμενοι φορείς του έχουν στη διάθεσή τους πληθώρα δεδομένων που εμπίπτουν στο πεδίο του Ν. 4305/2014 και θα διατεθούν προς περαιτέρω χρήση προκειμένου να συμβάλουν στην ανάπτυξη και στη συμμετοχή των πολιτών*». Ωστόσο, οι τρόποι με τους οποίους η διαθεσιμότητα των δεδομένων θα επικεντρωθεί πρακτικά στην εμπλοκή των πολιτών, στον έλεγχο και στη δημόσια λογοδοσία δε διευκρινίζονται στην περιγραφή αυτής της δέσμευσης ούτε στα σχόλια που συλλέχθηκαν από τα πρόσωπα επαφής του επικεφαλής φορέα.³² Και οι 11 δεσμεύσεις του τέταρτου σχεδίου δράσης σχετικά με το άνοιγμα δημόσιων δεδομένων έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν, εάν ολοκληρωθούν όπως είναι διατυπωμένες, στην οικοδόμηση της εμπιστοσύνης του κοινού, αλλά κάτι τέτοιο επέρχεται περισσότερο ως επιθυμητό παράπλευρο αποτέλεσμα παρά ως εκπεφρασμένος σχεδιαστικός στόχος ο οποίος να μπορεί να εντοπιστεί σαφώς στο σχέδιο δράσης.

¹ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. Ενότητα III. Ηγεσία και Πολυσυμμετοχική Διαδικασία.

² Πύλες Data.gov.gr (<http://data.gov.gr/>) και Geodata.gov.gr (<http://geodata.gov.gr/>).

³ Πύλες <http://geoportals.yopen.gr/> και <http://mapsportal.yopen.gr/> του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι οποίες αναφέρονται και στην ανάδραση που συγκεντρώθηκε από τα πρόσωπα επαφής του υπουργείου (Κωνσταντίνος Στεφανάκης, Παναγιώτης Κατσαρίδης, Χαρίκλεια Ανδρικοπούλου) σε σχέση με τη δέσμευση 10 του τέταρτου σχεδίου δράσης, στις 15 Απριλίου 2020, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. IV. Δεσμεύσεις και VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

⁴ Η πύλη OpenGov.gr (<http://www.opengov.gr/home/>) για δημόσιες διαβουλεύσεις σε σχέδια νόμων, ο ιστοχώρος της Βουλής των Ελλήνων (<https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Katatethenta-Nomosxedia>) για νόμους και πράξεις νομοθετικού περιεχομένου σε διαδικασία κοινοβουλευτικής επικύρωσης, ο ιστοχώρος του

Φύλλου Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (<http://www.et.gr/>) για την επικυρωμένη νομοθεσία και η πύλη Διαύγεια (<https://diavgeia.gov.gr/>) για τις αποφάσεις δημόσιων φορέων.

⁵ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Ενότητα IV. Δεσμεύσεις.

⁶ Συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, του Star Linked Data scheme (https://www.w3.org/2011/gld/wiki/5_Star_Linked_Data), των αρχών FAIR (<https://www.go-fair.org/fair-principles/>), των προτύπων του Open Geospatial Consortium (<https://www.ogc.org/standards/>) και άλλων παρόμοιων καθιερωμένων οδηγιών.

⁷ Directive (EU) 2019/1024 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on open data and the re-use of public sector information, PE/28/2019/REV/1, OJ L 172, 26.6.2019, σελ. 56-83. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1024/oj>

⁸ Directive (EU) 2019/1937 of the European Parliament and of the Council of 23 October 2019 on the protection of persons who report breaches of Union law, PE/78/2019/REV/1, OJ L 305, 26.11.2019, σελ. 17-56. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>

⁹ Βλ. Transparency International (2019). Building on the EU Directive for Whistleblower Protection Analysis and Recommendations. Position Paper #1/2019, διαθέσιμο στη σελίδα http://www.transparency.gr/wp-content/uploads/2019/12/2019_EU_whistleblowing_EN.pdf και μια πολύ προγενέστερη έκθεση, TI Greece (2013). Providing an Alternative to Silence: Towards Greater Protection and Support for Whistleblowers in the EU. Country Report Greece. Απρίλιος 2013. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.transparency.gr/wp-content/uploads/2013/11/WHISTLEBLOWERS_ENGLISH_LOW.pdf

¹⁰ Βλ. ενημερωτικό δελτίο Διεθνούς Διαφάνειας, 22 Μαΐου 2020, διαθέσιμο στη σελίδα

<https://transparencyinternational.cmail19.com/t/ViewΗλεκτρονικού>

[ταχυδρομείου/r/2A403AD32489E63E2540EF23F30FEDED/F7A148C35F6CD44216B21F2806CB3AEB](https://transparencyinternational.cmail19.com/t/ViewΗλεκτρονικού/2020/05/22/2A403AD32489E63E2540EF23F30FEDED/F7A148C35F6CD44216B21F2806CB3AEB) Βλ. επίσης μια πρόσφατη μελέτη της Διεθνούς Διαφάνειας σε απόκριση ερωτήματος από φορέα U4 Partner, "Professional enablers of economic crime during crises", 25 Μαΐου 2020, διαθέσιμο στη σελίδα

<https://knowledgehub.transparency.org/helpdesk/professional-enablers-of-economic-crime-during-crises>

¹¹ Ως πρόσφατο παράδειγμα, βλ. "As the pandemic subsides, Greeks will soon want answers on public finances", άρθρο γνώμης του Α.Φωτιάδη στη διαδικτυακή έκδοση του Guardian, 16 Ιουνίου 2020. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/jun/16/pandemic-greece-public-finances-covid-19>

¹² Fotiadis A. (2020) *As the pandemic subsides, Greeks will soon want answers on public finances*, The Guardian.

Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.theguardian.com/commentisfree/2020/jun/16/pandemic-greece-public-finances-covid-19>

¹³ Διεθνής Διαφάνεια–Ελλάς και Οργανισμός Ανοιχτών Τεχνολογιών, 31 Μαρτίου 2020, Επιστολή στον Υπουργό Επικρατείας κ. Γεώργιο Γεραπετρίτη και στον Υφυπουργό παρά τω Πρωθυπουργώ, Αρμόδιο για τον Συντονισμό του Κυβερνητικού Έργου, κ. Άκη Σκέρτσο. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://opengov.ellak.gr/2020/03/31/apetite-diafania-simmetochi-ke-logodosia-sti-diachirisi-tis-pandimias-tou-covid-19/>

¹⁴ Βλ. IMF (2020). Keeping the Receipts: Transparency, Accountability, and Legitimacy in Emergency Responses. IMF Fiscal Affairs, Special Series on Fiscal Policies to Respond to COVID-19, prepared by Claude Wendling et al. 20 Απριλίου 2020. Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.imf.org/en/Publications/SPROLLS/covid19-special-notes>

¹⁵ <https://www.opengovpartnership.gr/campaigns/open-response-open-recovery/>

¹⁶ Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα <https://www.pdm.gov.gr/opengov/open-budget/> – τελευταία ενημέρωση Δεκέμβριος 2018.

¹⁷ Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα

<https://thessaloniki.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CE%B8%CF%8E/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/> – τελευταία ενημέρωση

[Ιανουάριος 2020.](https://thessaloniki.gr/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%BF%CE%BD-%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF/%CE%B8%CE%AD%CE%BB%CF%89-%CE%BD%CE%B1-%CE%B5%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CE%B8%CF%8E/%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%86%CE%AC%CE%BD%CE%B5%CE%B9%CE%B1-%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%BF%CE%B4%CE%BF%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%85%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82/)

¹⁸ Πληροφορίες για τον προϋπολογισμό διαθέσιμες στη σελίδα <https://pbplatform.crowdapps.net/sterea/> – τελευταία ενημέρωση Φεβρουάριος 2019.

¹⁹ Συνδυάζοντας σημεία κριτικής τα οποία παρείχαν οι Σ.Αθανασίου, Σ.Βιτωράτος, Σ.Γκριτζαλης, Α.Δεληγκιαούρη, Μ.Καρατζά και Σ.Λουκόπουλος.

²⁰ Ημερομηνία υπογραφής 26 Ιανουαρίου 1990, ημερομηνία κύρωσης 11 Μαΐου 1993, πληροφορίες από την United Nations Treaty Collection, ιστοσελίδα https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=en

²¹ Βλ. τις θεματικές σελίδες για τη συμμετοχή των παιδιών στους ιστοχώρους του UN OHCHR, ιστοσελίδα <https://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CRC/Pages/ChildParticipation.aspx> και του Συμβουλίου της Ευρώπης,

ιστοσελίδα <https://www.coe.int/en/web/children/participation> καθώς και το έγγραφο Council of Europe Recommendation on participation of children and young people under the age of 18, διαθέσιμο στη σελίδα https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb0ca

²² Βλ. Council of Europe Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC), ιστοσελίδα <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture/home> και CoE's intergovernmental project on Digital Citizenship Education (DCE), ιστοσελίδα <https://www.coe.int/en/web/digital-citizenship-education/home>

²³ Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. VI. Μεθοδολογία και Πηγές.

²⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ιστοσελίδα <https://mindigital.gr/dioikisi>

²⁵ Απόφαση του Υπουργού Επικρατείας κ. Κυριάκου Πιερρακάκη, 26 Φεβρουαρίου 2020, δημοσιευμένη στην πύλη Διαύγεια. Διαθέσιμο στη σελίδα

<https://diavgeia.gov.gr/decision/view/6%CE%A3%CE%9F946%CE%9C%CE%A4%CE%9B%CE%A0-%CE%A4%CE%A52>

²⁶ Νόμος 4623/2019, Άρθρο 49 «Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού», Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α134, 9 Αυγούστου 2019. Διαθέσιμο στη σελίδα http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wFqnM3eAbJzrXdtvSoClrL8SzKdMKJot955MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWYjWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SluVqsEss2eSals82-Bx6Fvy3NAmZrlb4nm1H1p7XjCQdg

²⁷ Διαδικτυακά διαθέσιμο στον ιστοχώρο του υπουργείου, <https://mindigital.gr/to-ypourgeio/apostoli>

²⁸ Βλ. ειδησεογραφικό άρθρο στον ιστοχώρο BusinessDaily.gr, 3 Μαρτίου 2020, «Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού: Οι 18 κινήσεις που αλλάζουν τα πάντα». Διαθέσιμο στη σελίδα https://www.businessdaily.gr/oikonomia/12060_biblos-psifiakoy-metashimatismoy-oi-18-kiniseis-poy-allazoynta-panta

²⁹ Νόμος 4727/2020, Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως Α184/23.09.2020. Διαθέσιμο στη σελίδα

http://www.et.gr/idocs-nph/search/pdfViewerForm.html?args=5C7QrtC22wHUdWr4xouZundtvSoClrL8yb711HobT0h5MXD0LzQTLWPU9yLzB8V68knBzLCmTXKaO6fpVZ6Lx3UnKl3nP8NxdnJ5r9cmWYjWelDvWS_18kAEhATUkJb0x1LIdQ163nV9K--td6SluamaZppf1YGuFqs-72Wsf7c7-sBp-O-Xlfrl56OkYmC

³⁰ Η πρόσκληση προς τον ερευνητή IRM να παρακολουθήσει αυτή τη συνάντηση απεστάλη από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάδα. Το έντυπο εγγραφής στη συνάντηση είναι διαθέσιμο στη σελίδα

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScGhPQHvHJJoO4tmZCqumVlgWFiS5uPLnQ-6c_7g3rrEc0g/viewform

Τα πρακτικά της συνάντησης και οι παρουσιάσεις διατέθηκαν στους συμμετέχοντες ως διαδικτυακά έγγραφα (σύνδεσμοι πρόσβασης διαθέσιμοι κατόπιν αιτήματος προς τους διοργανωτές).

³¹ Η πρόσκληση προς τον ερευνητή IRM να παρακολουθήσει αυτό το εργαστήριο απεστάλη από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάδα. Το έντυπο εγγραφής στο εργαστήριο είναι διαθέσιμο στη σελίδα

<https://ellak.gr/opengovmonitor/> Τα πρακτικά του εργαστηρίου διατέθηκαν στους συμμετέχοντες ως διαδικτυακά έγγραφα (σύνδεσμος πρόσβασης διαθέσιμος κατόπιν αιτήματος προς τους διοργανωτές).

³² Ένα σύνολο ανοικτών ερωτήσεων επί αυτής της δέσμευσης (βλ. VI. Μεθοδολογία και Πηγές) υποβλήθηκε στα πρόσωπα επαφής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Κωνσταντίνα Δεληγιώργη) και του Υπουργείου Οικονομικών (Χρήστος Χριστοδούλου) και απαντήθηκε από την κα Κ.Δεληγιώργη στις 4 Μαΐου 2020, με επικοινωνία μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

VI. Μεθοδολογία και Πηγές

Οι αναφορές του IRM γράφονται σε συνεργασία με ερευνητές για κάθε χώρα που συμμετέχει στην OGP. Όλες οι αναφορές του IRM υποβάλλονται σε διαδικασία ελέγχου ποιότητας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι έχουν εφαρμοστεί τα υψηλότερα πρότυπα έρευνας και δέουσας επιμέλειας.

Η ανάλυση της προόδου στα σχέδια δράσης της OGP γίνεται με συνδυασμό συνεντεύξεων, έρευνας γραφείου, παρατήρησης και ανατροφοδότησης από μη κυβερνητικούς ενδιαφερόμενους. Η αναφορά του IRM χτίζεται πάνω στα στοιχεία που είναι διαθέσιμα στη σελίδα της Ελλάδας στον ιστοχώρο OGP¹ και στην ιστοσελίδα Ανοικτής Διακυβέρνησης της Κυβέρνησης,² οι οποίες χρησιμοποιούνται όταν απουσιάζει ένα αποθετήριο για την OGP ή κάποια διαδικτυακή πλατφόρμα παρακολούθησης, πάνω στα πορίσματα της έκθεσης αυτοαξιολόγησης της ίδιας της κυβέρνησης και πάνω σε οποιεσδήποτε άλλες αξιολογήσεις της διαδικασίας και της προόδου οι οποίες δημοσιοποιούνται από την κοινωνία πολιτών, από τον ιδιωτικό τομέα ή από διεθνείς οργανισμούς.

Κάθε ερευνητής IRM διεξάγει συνεντεύξεις με τους ενδιαφερόμενους προκειμένου να εξασφαλίσει μια ακριβή απεικόνιση των γεγονότων. Δεδομένων των οικονομικών και ημερολογιακών περιορισμών, ο IRM δεν μπορεί να συμβουλευτεί όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη ή να επισκέπτεται χώρους υλοποίησης. Σε ορισμένα πλαίσια απαιτείται ανωνυμία των συνεντευξιζόμενων, και ο IRM διατηρεί το δικαίωμα να αφαιρεί τις προσωπικές πληροφορίες ταυτοποίησης αυτών των συμμετεχόντων. Λόγω των αναγκαίων περιορισμών της μεθόδου, ο IRM ενθαρρύνει ισχυρά τον σχολιασμό κατά τη διάρκεια προεπισκόπησης κάθε αναφοράς πριν από τη δημοσίευσή της.

Κάθε αναφορά υπόκειται σε μια διαδικασία ελέγχου ποιότητας η οποία περιλαμβάνει μια εσωτερική επανεξέταση από προσωπικό του IRM και από μέλη του Διεθνούς Πάνελ Εμπειρογνομόνων (IEP) του IRM. Κάθε αναφορά επίσης υπόκειται σε μια εξωτερική επανεξέταση, όπου οι κυβερνήσεις και η κοινωνία πολιτών προσκαλούνται να παράσχουν σχόλια επί των περιεχομένων του σχεδίου αναφοράς του IRM.

Αυτή η διαδικασία επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας ενσωμάτωσης των παραληφθέντων σχολίων, περιγράφεται λεπτομερέστερα στην Ενότητα III του Εγχειριδίου Διαδικασιών του IRM.³

Μέθοδοι και πηγές διακρίβωσης γεγονότων

Το έργο διακρίβωσης γεγονότων για κάθε δέσμευση σχεδιάστηκε κατά διττό τρόπο, με βάση συνεντεύξεις και έρευνα γραφείου. Κατάλογοι ερωτήσεων διαμορφώθηκαν στα αγγλικά και απεστάλησαν σε συνεντευξιζόμενους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επιτρέποντας απαντήσεις στα αγγλικά ή στα ελληνικά και υλοποιώντας συνολικά τη διαδικασία συνεντεύξεων όπως περιγράφεται παρακάτω. Λαμβάνοντας υπόψη την εστίαση των δεσμεύσεων στα ανοικτά δεδομένα, η έρευνα γραφείου πραγματοποιήθηκε στις επίσημες πύλες της Ελληνικής Κυβέρνησης σε επίπεδο δημόσιου τομέα για δομημένα ανοικτά δεδομένα—ήτοι στις πύλες data.gov.gr και geodata.gov.gr—, σε οποιεσδήποτε θεματικές πύλες για δομημένα ανοικτά δεδομένα αναφέρθηκαν από τον επικεφαλής φορέα κάθε δέσμευσης,

καθώς και στον επίσημο ιστοχώρο του επικεφαλής φορέα. Οι πύλες δομημένων ανοικτών δεδομένων ερευνήθηκαν για σύνολα ανοικτών δεδομένων που είχαν δημοσιευτεί ήδη κατά τη δημοσίευση του τέταρτου σχεδίου δράσης (Μάιος 2019), προκειμένου να βοηθηθεί η αξιολόγηση της κατάστασης βάσης, ενώ οι επίσημοι ιστοχώροι των επικεφαλής φορέων ερευνήθηκαν για εκθέσεις σε θέματα πολιτικής και πρακτικής ανοικτών δεδομένων οι οποίες να είναι δημοσιευμένες είτε πριν είτε μετά τη δημοσίευση του τέταρτου σχεδίου δράσης.

Συνεντεύξεις και αποκρίσεις των ενδιαφερόμενων

Ο ερευνητής IRM έλαβε από το Εθνικό Σημείο Επαφής έναν αρχικό κατάλογο 15 προσώπων επαφής από τους επικεφαλής φορείς του ελληνικού δημόσιου τομέα για τις 11 δεσμεύσεις. Αυτός ο κατάλογος εμπλουτίστηκε στη συνέχεια, προσθέτοντας τα πρόσωπα επαφής που αναφέρθηκαν μέσω εσωτερικών παραπομπών από τους επικεφαλής φορείς, ώστε να περιλαμβάνει συνολικά 34 πρόσωπα επαφής. Οι λεπτομέρειες για τα εν λόγω πρόσωπα επαφής και τους χρόνους των αποκρίσεων τους είναι διαθέσιμες σε σχετικό διαδικτυακό έγγραφο.⁴ Από αυτά τα πρόσωπα επαφής κατέστη δυνατό, έως τη στιγμή τερματισμού της διαδικασίας συλλογής ανάδρασης για το σχέδιο της Αναφοράς Σχεδιασμού (22 Μαΐου 2020) προς υποβολή στον IRM (25 Μαΐου 2020), να συλλεχθούν πληροφορίες για 10 από τις 11 δεσμεύσεις από τις 13 Απριλίου 2020 έως τις 11 Ιουνίου 2020 (παράταση της διαδικασίας). Όσον αφορά τη μία δέσμευση (δέσμευση 3) για την οποία δεν κατέστη δυνατή η λήψη πληροφοριών από τον επικεφαλής φορέα, ο ερευνητής IRM κατέβαλε κάθε εύλογη προσπάθεια για να διευκολύνει τη διαδικασία συλλογής πληροφοριών, παρέχοντας χρονικό περιθώριο 80 ημερολογιακών ημερών και πραγματοποιώντας περισσότερες από πέντε επικοινωνίες για υπενθυμίσεις ή/και διευκρινίσεις. Για τη δέσμευση αυτή, η αξιολόγηση βασίστηκε σε περαιτέρω πηγές, δηλαδή στην έρευνα γραφείου και σε ανατροφοδότηση από τρίτους ενδιαφερόμενους και εμπειρογνώμονες.

Επιπλέον, ο ερευνητής IRM εντόπισε ένα σύνολο 65 τρίτων ενδιαφερόμενων και εμπειρογνώμωνων προερχόμενων από την κοινωνία πολιτών, τον ακαδημαϊκό χώρο και, σε ορισμένες περιπτώσεις, από τον δημόσιο τομέα. Οι λεπτομέρειες για τα εν λόγω πρόσωπα επαφής και τους χρόνους των αποκρίσεων τους είναι διαθέσιμες σε σχετικό διαδικτυακό έγγραφο.⁵ Τα πρόσωπα αυτά επιλέχθηκαν με βάση την εμπλοκή τους σε συγκεκριμένα πεδία των δεσμεύσεων και της ανοικτής διακυβέρνησης εν γένει, καθώς και (προκειμένου για ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες) με βάση την εξειδίκευσή τους σε θέματα ανοικτής διακυβέρνησης, ανοικτών δεδομένων, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ή/και δημόσιας διοίκησης και παρείχαν συνολικά 26 αποκρίσεις από τις 7 Απριλίου 2020 έως τις 29 Μαΐου 2020.

Δεδομένου ότι, κατά τη διαδικασία συλλογής ανατροφοδότησης, η Ελλάδα επηρεαζόταν από το ξέσπασμα του ιού COVID-19, με απαιτήσεις για απομακρυσμένη εργασία και περιορισμούς στις μετακινήσεις και στις επαγγελματικές συναντήσεις,⁶ ο ερευνητής IRM αποφάσισε να αντικαταστήσει τις πρόσωπο με πρόσωπο συνεντεύξεις με ερωτηματολόγια βασιζόμενα κατά κύριο λόγο σε ανοικτού τύπου ερωτήσεις. Τα εν λόγω ερωτηματολόγια απεστάλησαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όλους τους ερωτηθέντες, και στους τελευταίους δόθηκε επίσης η δυνατότητα τηλεφωνικής επικοινωνίας και βιντεοκλήσεων για διευκρινίσεις και παροχή των αποκρίσεων τους. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι ερωτηθέντες επέλεξαν να παράσχουν τις τελικές αποκρίσεις τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η δυνατότητα της τηλεφωνικής επικοινωνίας για διευκρινίσεις αξιοποιήθηκε από ορισμένους ερωτηθέντες, ενώ κανένας από τους ερωτηθέντες δεν έκανε χρήση της δυνατότητας βιντεοκλήσεων.

Οι λεπτομερείς ερωτήσεις συλλογής πληροφοριών που στάλθηκαν στα πρόσωπα επαφής από τους επικεφαλής φορείς για τις 11 δεσμεύσεις είναι διαθέσιμες σε σχετικό διαδικτυακό έγγραφο.⁷ Οι εν λόγω ερωτήσεις σχεδιάστηκαν προκειμένου να διαλευκανθούν ασαφή σημεία που οι δεσμεύσεις παρουσίαζαν λόγω του τρόπου με τον οποίο είναι επί του παρόντος διατυπωμένες, σχετικά με το σκεπτικό, την επαληθευσσιμότητα και τη δυνητική τους επίδραση εάν ολοκληρωθούν. Για κάθε δέσμευση, ένα παρόμοιο σύνολο ερωτήσεων επίσης απεστάλη σε επιλεγμένους εκπροσώπους της κοινωνίας πολιτών. Παράλληλα σχεδιάστηκε ένα πρόσθετο σύνολο ερωτήσεων για τρίτους ενδιαφερόμενους και εμπειρογνώμονες, σχετικά με (α) την ενδεχόμενη συμμετοχή τους στη διαδικασία συνδημιουργίας του σχεδίου δράσης και (β) την ενδεχόμενη ανταπόκριση του σχεδίου δράσης στις δικές τους προτεραιότητες και προσδοκίες για θετική επίδραση στην ατζέντα της ανοικτής διακυβέρνησης για την Ελλάδα. Αυτές οι αναλυτικές ερωτήσεις είναι επίσης διαθέσιμες σε σχετικό διαδικτυακό έγγραφο.⁸

Προκλήσεις που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων

Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη συνέχιση ιδιοκτησίας κάθε δέσμευσης και την απόδοση/αποδοτικότητα της διαδικασίας συλλογής πληροφοριών μέσω συνεντεύξεων διατίθενται σε σχετικό διαδικτυακό έγγραφο.⁹ Όπως παρουσιάζεται αναλυτικά στις πληροφορίες αυτές, ο ερευνητής IRM παρατήρησε μια σειρά δυσκολιών τις οποίες αντιμετώπισαν οι ερωτηθέντες. (1) Λόγω του ξεσπάσματος του ιού COVID-19, πολλά στελέχη μεσαίου επιπέδου διοίκησης του δημόσιου τομέα εργάζονταν εξ αποστάσεως, με αποτέλεσμα να είναι δύσκολο να προσεγγιστούν μέσω τηλεφώνου εργασίας για διευκρινίσεις και παρακολούθηση προόδου. (2) Καθώς το ξεσπάσμα του ιού COVID-19 προκάλεσε την ανάγκη αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών από τη δημόσια διοίκηση σε πολλά επίπεδα, σε συνδυασμό με τις ειδικές γονικές άδειες που λάμβαναν δημόσιοι υπάλληλοι για ανάγκες οικογενειακής φροντίδας, ο καθημερινός φόρτος της δημόσιας διοίκησης ήταν περισσότερο απαιτητικός από το συνηθισμένο. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για το προσωπικό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο ήταν επιφορτισμένο με την ανάπτυξη πολλών νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών. (3) Η απόκριση στα ερωτήματα του ερευνητή IRM δημιουργούσε την ανάγκη συνεργασίας μεταξύ διαφορετικών ομάδων εργασίας και τμημάτων εντός των επικεφαλής φορέων, η οποία απαιτούσε σημαντικό χρόνο. (4) Τουλάχιστον για μία δέσμευση, η απόκριση στα ερωτήματα του ερευνητή IRM έγειρε επιπλέον ανησυχίες περί ευθυνών. (5) Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι οποίες, κατά την άποψη του ερευνητή IRM, μπορεί να οφείλονται σε οργανωτικές αλλαγές μετά την αλλαγή κυβέρνησης το 2019, τα πρόσωπα επαφής έδειχναν να μην έχουν αποκτήσει πλήρη εξοικείωση με τις δεσμεύσεις και ανέθεταν το καθήκον της απόκρισης σε συναδέλφους ή υφισταμένους. Αυτές οι δυσκολίες εξηγούν το υπερδιπλασιασμό του καταλόγου προσώπων επαφής μέσω εσωτερικών παραπομπών, οι οποίες οδήγησε σε περιπτώσεις καθυστερημένων ή υποβέλτιστων αποκρίσεων και, για 1 από τις 11 δεσμεύσεις, σε μη παροχή καμίας απόκρισης.

Η συλλογή πληροφοριών από τρίτους ενδιαφερόμενους και εμπειρογνώμονες ήταν λιγότερο περίπλοκη. Το ποσοστό απόκρισης 40% που επιτεύχθηκε θεωρείται ικανοποιητικό υπό όρους απόδοσης, λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι μόνο μία υπενθύμιση εστάλη για εκκρεμείς αποκρίσεις. Όσον αφορά τις μη αποκρίσεις, μόνο 7 ερωτηθέντες παρείχαν ενημέρωση για «αδυναμία απάντησης», λόγω έλλειψης χρόνου (σε 1 περίπτωση) και έλλειψης αντιληπτής αρμοδιότητας (σε 6 περιπτώσεις). Ωστόσο, οι συλλεχθείσες αποκρίσεις είναι ικανοποιητικές, με βάση όχι μόνο το πλήθος τους (26 αποκρίσεις), αλλά και το περιεχόμενό τους και τις απόψεις που εκφράζονται σε αυτές, οι οποίες συγκλίνουν και δείχνουν κορεσμό των

ευρημάτων. Όλοι οι τρίτοι ενδιαφερόμενοι και εμπειρογνώμονες ενημερώθηκαν από τον ερευνητή IRM σχετικά με τη δυνατότητα διατήρησης ανωνυμίας των αναφορών στις αποκρίσεις τους, έπειτα από δική τους εκπεφρασμένη επιθυμία.

Πηγές έρευνας γραφείου

Ως πρόσθετο μηχανισμό διακρίβωσης γεγονότων, πέρα από τη συλλογή πληροφοριών από πρόσωπα επαφής και τρίτους ενδιαφερόμενους/εμπειρογνώμονες, ο ερευνητής IRM χρησιμοποίησε τις επόμενες πηγές έρευνας γραφείου: (α) τις κυβερνητικές πύλες ανοικτών δεδομένων data.gov.gr,¹⁰ geodata.gov.gr¹¹ και opengov.gr,¹² (β) την πρόσφατα (Μάρτιος 2020) δημιουργηθείσα πύλη ψηφιακών υπηρεσιών gov.gr,¹³ (γ) την πύλη του Εθνικού Τυπογραφείου,¹⁴ η οποία παρέχει πρόσβαση στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, (δ) την υπηρεσία δελτίων Τύπου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης,¹⁵ (ε) τις υπηρεσίες δελτίων Τύπου του Οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών,¹⁶ της Διεθνούς Διαφάνειας – Ελλάς¹⁷ και άλλων φορέων της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα και μια σειρά ελληνικών ειδησεογραφικών δελτίων αφιερωμένων στις ΤΠΕ, όπως τα *Weekly Telecom*¹⁸ και *ICTPlus*.¹⁹ Εκτός αυτού, αναζητήσεις θεματικών ζητημάτων ενδιαφέροντος για τους επικεφαλής φορείς όλων των δεσμεύσεων πραγματοποιήθηκαν σε μια σειρά ελληνικών ενημερωτικών ιστοχώρων ερευνητικής δημοσιογραφίας (*Protagon.gr*,²⁰ *The Press Project*,²¹ *Documento*,²² *TVXS*²³), καθώς και στην υπηρεσία *Google News*.²⁴

Παρακολούθηση εκδηλώσεων

Τέλος, ο ερευνητής IRM παρακολούθησε ως παρατηρητής μια σειρά εκδηλώσεων σχετικών με την OGP οι οποίες διοργανώθηκαν από ελληνικούς φορείς της κοινωνίας πολιτών με τη συμμετοχή, σε μία περίπτωση, στελεχών του IRM. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τις εξής εκδηλώσεις: (1) Εναρκτήρια συνάντηση για την πρωτοβουλία *OpenGov Monitor*,²⁵ που συνδιοργανώθηκε από τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών και τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς στην Αθήνα (4 Δεκεμβρίου 2019) και την οποία παρακολούθησαν πολλοί ενδιαφερόμενοι της κοινωνίας πολιτών και του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένου του κ. Γρηγόρη Ζαριφόπουλου, Υφυπουργού για θέματα Ψηφιακής Στρατηγικής. Τη συνάντηση αυτή παρακολούθησαν ο επικεφαλής ερευνητής Δρ. Δημήτρης Γκούσκος και η συνερευνητριά Δρ. Εβίκα Καραμαγκιώλη. (2) Επακόλουθο Εργαστήριο για τον Συσχεδιασμό της Πλατφόρμας *OpenGov Monitor*,²⁶ που συνδιοργανώθηκε από τον Οργανισμό Ανοιχτών Τεχνολογιών και τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς στην Αθήνα (28 Ιανουαρίου 2020) και το οποίο παρακολούθησαν πολλοί ενδιαφερόμενοι της κοινωνίας πολιτών και του δημόσιου τομέα. Το εργαστήριο αυτό παρακολούθησε ο επικεφαλής ερευνητής Δρ. Δημήτρης Γκούσκος. (3) Ένα διαδικτυακό σεμινάριο για την ανάπτυξη ισχυρών δεσμεύσεων,²⁷ που προσφέρθηκε από τον IRM και συνδιοργανώθηκε από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς, πραγματοποιήθηκε μέσω Διαδικτύου στις 7 Φεβρουαρίου 2020 με παρουσιάσεις από στελέχη του IRM (κα Tinatin Ninua, κα Helen Turek και κ. Matthew Tramonti) και το οποίο παρακολούθησαν πολλοί ενδιαφερόμενοι της κοινωνίας των πολιτών και του δημόσιου τομέα, μεταξύ των οποίων και η κα Νάνσυ Ρουτζούνη, Εθνικό Σημείο Επαφής της OGP για την Ελλάδα. Το σεμινάριο αυτό παρακολούθησε ο επικεφαλής ερευνητής Δρ. Δημήτρης Γκούσκος.

Σχετικά με τον Ανεξάρτητο Μηχανισμό Αξιολόγησης

Ο Ανεξάρτητος Μηχανισμός Αξιολόγησης είναι ένα βασικό μέσο με το οποίο όλοι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να παρακολουθούν την πρόοδο της διαδικασίας OGP στις συμμετέχουσες χώρες και φορείς. Το Διεθνές Πάνελ Εμπειρογνωμόνων (IEP) επιβλέπει τον έλεγχο ποιότητας κάθε αναφοράς. Το IEP αποτελείται από εμπειρογνώμονες σε θέματα διαφάνειας, συμμετοχής, λογοδοσίας και ερευνητικών μεθόδων στις κοινωνικές επιστήμες.

Η τρέχουσα σύνθεση του Διεθνούς Πάνελ Εμπειρογνωμόνων αποτελείται από τους

- César Cruz-Rubio
- Mary Francoli
- Brendan Halloran
- Jeff Lovitt
- Juanita Olaya

Μια ολιγομελής ομάδα προσωπικού που εδρεύει στην Ουάσιγκτον, DC, καθοδηγεί την παραγωγή των αναφορών μέσω της διαδικασίας του IRM σε στενή συνεργασία με τους ερευνητές. Ερωτήσεις και σχόλια σχετικά με την παρούσα αναφορά μπορούν να απευθύνονται στην ομάδα αυτήν στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου irm@opengovpartnership.org.

---

¹ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.gr/members/greece/>

² Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/home/>

³ IRM Procedures Manual, V.3: <https://www.opengovpartnership.gr/documents/irm-procedures-manual>

⁴ Βλ. διαδικτυακό φάκελο διαθέσιμο στη διεύθυνση https://drive.google.com/drive/folders/198BxqR80S5aFvs8qdJo9_7i_LrDEUvPt—έγγραφο «Lead agency contact persons for Greece NAP4 GR».

⁵ Βλ. διαδικτυακό φάκελο διαθέσιμο στη διεύθυνση https://drive.google.com/drive/folders/198BxqR80S5aFvs8qdJo9_7i_LrDEUvPt—έγγραφο «Third stakeholders contacted for Greece NAP4 GR».

⁶ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτό παρέχονται στην Ενότητα II. Πλαίσιο της Ανοικτής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα.

⁷ Βλ. διαδικτυακό φάκελο διαθέσιμο στη διεύθυνση https://drive.google.com/drive/folders/198BxqR80S5aFvs8qdJo9_7i_LrDEUvPt—έγγραφο «Questions for Greece NAP4 commitments to lead agency contacts GR».

⁸ Βλ. διαδικτυακό φάκελο διαθέσιμο στη διεύθυνση https://drive.google.com/drive/folders/198BxqR80S5aFvs8qdJo9_7i_LrDEUvPt—έγγραφο «Questions for Greece NAP4 co-creation and contents to third stakeholders GR».

⁹ Βλ. διαδικτυακό φάκελο διαθέσιμο στη διεύθυνση https://drive.google.com/drive/folders/198BxqR80S5aFvs8qdJo9_7i_LrDEUvPt—έγγραφο «Greece NAP4 commitment leadership and interviewing process GR».

¹⁰ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://data.gov.gr/>

¹¹ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://geodata.gov.gr/>

¹² Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.opengov.gr/home/>

¹³ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.gov.gr/>

¹⁴ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.et.gr/>

¹⁵ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://mindigital.gr/archives/category/deltia-typou-anakoinoseis>

¹⁶ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://eellak.ellak.gr/deltia-tipou/>

¹⁷ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.transparency.gr/nea-kai-typos/deltia-typou/>

¹⁸ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.infocom.gr/weekly-telecom-archive/>

¹⁹ Διαθέσιμο στη σελίδα <http://www.ictplus.gr/>

²⁰ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.protagon.gr/>

²¹ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://thepressproject.gr/>

²² Διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.documentonews.gr/>

²³ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://tvxs.gr/>

²⁴ Διαθέσιμο στη σελίδα <https://news.google.com/>

²⁵ Η πρόσκληση προς τον ερευνητή IRM να παρακολουθήσει αυτή τη συνάντηση απεστάλη από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς. Το έντυπο εγγραφής στη συνάντηση είναι διαθέσιμο στη σελίδα

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScCghPQHvHJoO4tmZCqumVlgWFiS5uPlnQ-6c_7g3rrEc0g/viewform

Τα πρακτικά της συνάντησης και οι παρουσιάσεις διατέθηκαν στους συμμετέχοντες ως διαδικτυακά έγγραφα (σύνδεσμοι πρόσβασης διαθέσιμοι κατόπιν αιτήματος προς τους διοργανωτές).

²⁶ Η πρόσκληση προς τον ερευνητή IRM να παρακολουθήσει αυτό το εργαστήριο απεστάλη από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς. Το έντυπο εγγραφής στο εργαστήριο είναι διαθέσιμο στη σελίδα

<https://ellak.gr/opengovmonitor/> Τα πρακτικά του εργαστηρίου διατέθηκαν στους συμμετέχοντες ως διαδικτυακά έγγραφα (σύνδεσμος πρόσβασης διαθέσιμος κατόπιν αιτήματος προς τους διοργανωτές).

²⁷ Η πρόσκληση προς τον ερευνητή IRM να παρακολουθήσει αυτό το διαδικτυακό σεμινάριο απεστάλη από τη Διεθνή Διαφάνεια – Ελλάς. Το πληροφοριακό σημείωμα του σεμιναρίου είναι διαθέσιμο στη σελίδα

<https://drive.google.com/file/d/0B2uhxfYzE1dgYm9OazRleU1pQU9LMnlzODZrQXdFWE9ZVFUw/view> Οι

παρουσιάσεις και η βιντεοσκόπηση του σεμιναρίου διατέθηκαν στους συμμετέχοντες ως διαδικτυακά έγγραφα (σύνδεσμοι πρόσβασης διαθέσιμοι κατόπιν αιτήματος προς τους διοργανωτές).

Παράρτημα Ι. Δείκτες Δεσμεύσεων

Όλες οι κυβερνήσεις που συμμετέχουν στην OGP αναπτύσσουν σχέδια δράσης τα οποία περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις για μια διετή περίοδο. Οι κυβερνήσεις ξεκινούν τα σχέδια δράσης τους στο πλαίσιο της OGP, διαμοιράζοντας τις υπάρχουσες προσπάθειες που σχετίζονται με την ανοικτή διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων στρατηγικών και τρεχόντων προγραμμάτων.

Οι δεσμεύσεις πρέπει να είναι κατάλληλες για τις περιστάσεις και προκλήσεις κάθε χώρας. Οι δεσμεύσεις για την OGP πρέπει επίσης να είναι συναφείς προς τις αξίες της OGP, οι οποίες ορίζονται στα Άρθρα Διακυβέρνησης της OGP και στη Διακήρυξη Ανοικτής Διακυβέρνησης που έχουν υπογράψει όλες οι συμμετέχουσες χώρες.¹ Οι δείκτες και η μέθοδος που χρησιμοποιούνται στην έρευνα του IRM μπορούν να βρεθούν στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών του IRM.² Μια σύνοψη βασικών δεικτών τους οποίους ο IRM αποτιμά έχει ως εξής:

- **Επαληθευσιμότητα:**
  - Όχι αρκετά συγκεκριμένη προκειμένου να επαληθευτεί: Οι γραπτά διατυπωμένοι στόχοι και προτεινόμενες δράσεις στερούνται επαρκούς καθαρότητας και συγκεκριμένου περιεχομένου προκειμένου η επίτευξη των στόχων και η ολοκλήρωση των δράσεων να μπορούν να επαληθευτούν αντικειμενικά μέσω μιας επακόλουθης αξιολόγησης;
  - Αρκετά συγκεκριμένη προκειμένου να επαληθευτεί: Οι γραπτά διατυπωμένοι στόχοι και προτεινόμενες δράσεις είναι επαρκώς καθαροί και συγκεκριμένοι ώστε να επιτρέπουν η επίτευξη των στόχων και η ολοκλήρωση των δράσεων να επαληθευτούν αντικειμενικά μέσω μιας επακόλουθης αξιολόγησης;
- **Συνάφεια:** Αυτή η μεταβλητή αξιολογεί τη συνάφεια της δέσμευσης προς τις αξίες της OGP. Με βάση την προσεκτική ανάγνωση του κειμένου της δέσμευσης όπως διατυπώνεται στο σχέδιο δράσης, οι κατευθυντήριες ερωτήσεις για τον προσδιορισμό της συνάφειας είναι:
  - Πρόσβαση στις πληροφορίες: Θα δημοσιοποιήσει η κυβέρνηση περισσότερες πληροφορίες ή θα βελτιώσει την ποιότητα των πληροφοριών που δημοσιοποιούνται στο κοινό;
  - Πολιτική Συμμετοχή: Θα δημιουργήσει η κυβέρνηση ή θα βελτιώσει ευκαιρίες ή δυνατότητες του κοινού να ενημερώνει ή να επηρεάζει αποφάσεις ή πολιτικές;
  - Δημόσια Λογοδοσία: Θα δημιουργήσει η κυβέρνηση ή θα βελτιώσει ευκαιρίες για τον έλεγχο από το κοινό αξιωματούχων για τις ενέργειές τους;
- **Δυνητική επίδραση:** Αυτή η μεταβλητή αξιολογεί τη δυνητική επίδραση της δέσμευσης, εάν η τελευταία υλοποιηθεί όπως έχει γραφτεί. Ο ερευνητής του IRM χρησιμοποιεί το κείμενο από το σχέδιο δράσης προκειμένου:
  - να προσδιορίσει το κοινωνικό, οικονομικό, πολιτικό ή περιβαλλοντικό πρόβλημα,
  - να ορίσει την παρούσα κατάσταση στην αρχή του σχεδίου δράσης και
  - να αποτιμήσει τον βαθμό στον οποίο η δέσμευση, εάν εφαρμοστεί, θα έχει επίδραση στις επιδόσεις και θα αντιμετωπίσει το πρόβλημα.

- **Ολοκλήρωση:** Αυτή η μεταβλητή αξιολογεί την υλοποίηση και πρόοδο της δέσμευσης. Η εν λόγω μεταβλητή αποτιμάται στο τέλος του κύκλου του σχεδίου δράσης, στην Αναφορά Υλοποίησης του IRM για τη χώρα.
- **Άνοιξε τη διακυβέρνηση:** Αυτή η μεταβλητή επιχειρεί να προχωρήσει πέρα από τη μέτρηση αποτελεσμάτων και παραδοτέων, βλέποντας το πώς η κυβερνητική πρακτική, σε πεδία συναφή προς τις αξίες της OGP, έχει αλλάξει ως αποτέλεσμα της υλοποίησης της δέσμευσης. Η εν λόγω μεταβλητή αποτιμάται στο τέλος του κύκλου του σχεδίου δράσης, στην Αναφορά Υλοποίησης του IRM για τη χώρα.

Τι κάνει μια δέσμευση προσανατολισμένη στα αποτελέσματα;

Μια δέσμευση προσανατολισμένη στα αποτελέσματα έχει μεγαλύτερη δυνατότητα να είναι φιλόδοξη και να υλοποιηθεί. Μια τέτοια δέσμευση περιγράφει καθαρά τα επόμενα:

1. **Πρόβλημα:** Αντί να περιγράφεται ένα ζήτημα ή ένα εργαλείο διοικητικής λειτουργίας, ποιο είναι το οικονομικό, κοινωνικό, πολιτικό ή περιβαλλοντικό πρόβλημα; (Για παράδειγμα, η «κακοδιαχείριση των πόρων κοινωνικής πρόνοιας» είναι περισσότερο βοηθητική ως διατύπωση από την «έλλειψη ιστοχώρου».)
2. **Παρούσα κατάσταση:** Ποια είναι η παρούσα κατάσταση ενός ζητήματος πολιτικής κατά την έναρξη ενός σχεδίου δράσης; (Για παράδειγμα, «Επί του παρόντος, το 26% των παραπόνων για περιπτώσεις διαφθοράς δικαστικών λειτουργιών δεν εξετάζεται».)
3. **Αλλαγή:** Αντί να διατυπώνονται ενδιάμεσα αποτελέσματα, ποια είναι η σκοπούμενη αλλαγή συμπεριφοράς που προσδοκείται από την υλοποίηση της δέσμευσης; (Για παράδειγμα, ο «διπλασιασμός των ποσοστών απόκρισης σε αιτήματα πληροφόρησης» είναι ένας ισχυρότερος στόχος από τη «δημοσίευση ενός πρωτοκόλλου απόκρισης».)

Δεσμεύσεις με αστέρι

Ένα συγκεκριμένο μετρώμενο μέγεθος, οι «δεσμεύσεις με αστέρι» (★), αξίζει περαιτέρω εξήγησης λόγω του ενδιαφέροντός του για τους αναγνώστες και της χρησιμότητάς του για την ενθάρρυνση ενός αγώνα δρόμου προς την κορυφή μεταξύ χωρών και οντοτήτων που συμμετέχουν στην OGP. Οι δεσμεύσεις με αστέρι θεωρούνται υποδειγματικές δεσμεύσεις της OGP. Για να λάβει αστέρι, μια δέσμευση πρέπει να πληροί αρκετά κριτήρια:

- Δυνατότητα για αστέρι: ο σχεδιασμός της δέσμευσης πρέπει να είναι **επαληθεύσιμος, συναφής** προς τις αξίες της OGP και να έχει **αναμορφωτική** δυναμική επίδραση.
- Η κυβέρνηση πρέπει να κάνει σημαντική πρόοδο όσον αφορά τη δέσμευση αυτή κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του σχεδίου δράσης, λαμβάνοντας αξιολόγηση **ουσιώδους ή πλήρους** υλοποίησης.

Οι μεταβλητές αυτές αποτιμώνται στο τέλος του κύκλου του σχεδίου δράσης, στην Αναφορά Υλοποίησης του IRM για τη χώρα.

¹ "Open Government Partnership: Articles of Governance" (OGP, 17 Ιουνίου 2019), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/articles-of-governance/>

² "IRM Procedures Manual" (OGP), διαθέσιμο στη σελίδα <https://www.opengovpartnership.org/documents/irm-procedures-manual>